Walt Disney

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

12 Internetas

EGMONT LIETUVA

Walt Disney

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

12 Internetas

EGMONT
LIETUVA

Jaunųjų švilpikų enciklopedija.
XII knyga. Internetas.
Iš anglų k. vertė Gabrielė Gailiūtė.
Išleido UAB „Egmont Lietuva", Algirdo g. 51 a, LT-2006 Vilnius. SL 2238.
Spausdinta Lenkijoje.
ISBN 9986-22-474-8

Turinys

Įvadas

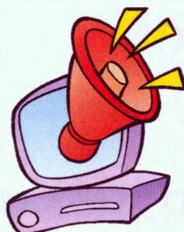
NAUJO PASAULIO ATRADIMAS

Šliekis prie nardytojų!

Santrauka: internetas - tai didžiulis informacijos bankas ir nauja bendravimo priemonė. Tai toks didelis pasaulis, kad netilptų netgi enciklopedijoje. Šis vadovas suteiks būtiniausią informaciją, kad galėtum leistis į kelionę po tinklą.

Kas yra internetas? Kam jis reikalingas? Kaip juo naudotis? Tai trys klasikiniai „milijono verti" klausimai. Pirmoje šio

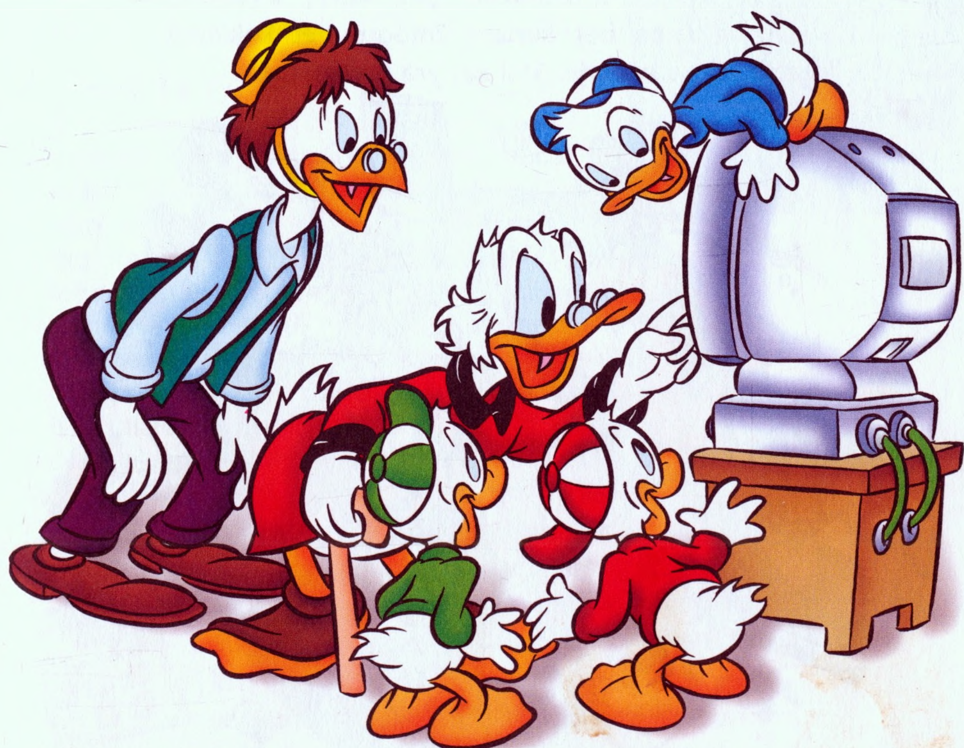
vadovo dalyje sužinosi, kas yra tinklas, ir taip suprasi, ką gali rasti internete. Kai pamatysi, ką gali nuveikti su meiliai vadinamu „didžiuoju voratinkliu", antroje knygos dalyje rasi praktinių nurodymų, kaip juo naudotis – kokiais adresais kreiptis, kokią programinę įrangą naudoti ir apskritai kaip elgtis internete. Pabaigoje – priedai, kuriuose yra ne tik žodynėlis, bet ir daug kitos naudingos informacijos, pavyzdžiui, įdomiausių interneto svetainių ir kelių kibernetinių kavinių – vietų, kur po internetą gali klajoti netgi tie, kurie neturi kompiuterio ar nėra prisijungę prie interneto – adresai.

Tai ne šiaip sau knyga, kurią perskaitai nuo pradžios iki pabaigos – ja taip pat gali naudotis kaip hipertekstu. Ar pastebėjai, kad žodis „hipertekstas" pabrauktas? Jei čia būtų elektroninis dokumentas, bakstelėjęs pele šį žodį, iškart patektum į kitą prijungtą dokumentą (tai ir vadinama hipertekstu). O jei rasi pabrauktą žodį šioje knygoje, žinok, kad jo paaiškinimą rasi 122 puslapyje esančiame visų svarbiausių interneto žodžių žodynėlyje.

Ką gi, liko tik palinkėti maloniai paskaityti ir smagiai palandžioti po internetą. Tiksliau: kadangi šis vadovas – lyg ir hipertekstas, smagiai palandžioti ir po jį!

PIRMA DALIS

KAS TAI IR KAM NAUDOJAMA?

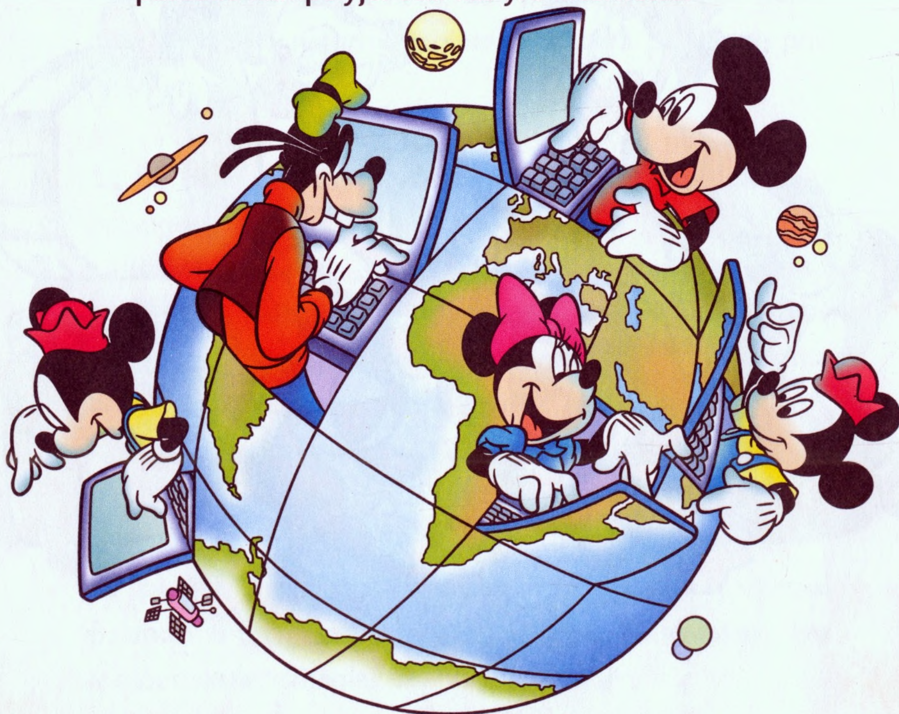
skyrius

I

INTERNETO PASAULIS

Informacijos tinklas, jungiantis milijonus kompiuterių visame pasaulyje.

Bet kokia informacija bet kurią akimirką prieinama bet kuriam žmogui bet kokiame pasaulio kampelyje. Štai kas yra internetas.

Kas penkios sekundės prie interneto, „didžiojo voratinklio", apraizgiusio visą pasaulį, prijungiamas naujas kompiuteris. Netrukus beveik visi galės naudotis begale informacijos, sukauptos į tinklą sujungtuose kompiuteriuose. Interneto populiarumo paslaptis – kiekvienas, prisijungęs prie jo, gali gauti daugybę informacijos neišeidamas iš namų, ir tai jam kainuos tik tiek, kiek vietinis telefono pokalbis, net jei jis susisiektų su kompiuteriu kur nors Australijoje ar Japonijoje.

Internetas po kąsnelį

Didžiausias pasaulyje knygynas

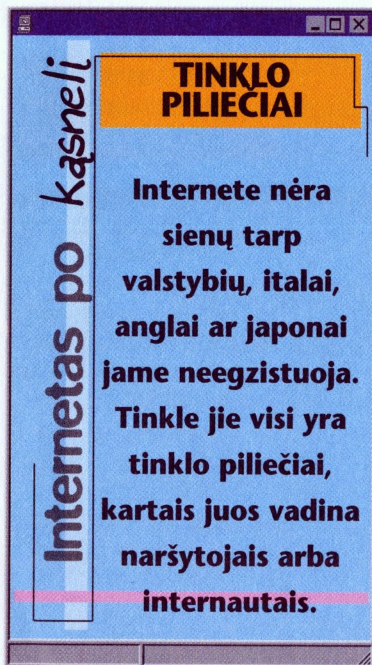
Pustrečio milijono knygų – tiek jų yra „Amazonėje", didžiausiame interneto knygyne. Ten tikriausiai rasi reikalingą tekstą ir galėsi iškart jį užsisakyti, mokėdamas banko čekiu arba kreditine kortele: www.amazon.com.

Istorija

Internetas buvo sukurtas 1969 m. labai paprastu tikslu: JAV Gynybos ministerijai reikėjo kompiuterių tinklo, kuriuo amerikiečių karinės bazės pasaulyje be vargo galėtų susisiekti, net jei vietiniai ryšiai sutriktų. Iš pradžių tai buvo tik keturių kompiuterių tinklas, vadinamas „Darpanet". 1972 m. pavadinimas buvo pakeistas į „Arpanet", o kompiuterių (dar vadinamų mazgais) skaičius jame išaugo iki 37, nes buvo prijungtos dar ir mokslinių tyrimų agentūros bei universitetai. Tais pačiais metais pradėjo veikti ir elektroninis paštas.

1983 m. saugumo sumetimais karinė informacija buvo sukaupta atskirame tinkle, pavadintame „Milnet". Kitais metais Nacionalinis mokslo fondas sukūrė dar didesnį tinklą, vadinamą „Nsfnet", į kurį buvo įjungti penki superkompiuteriai ir per kurį visi Amerikos universitetų ir tyrimų centrų kompiuteriai galėjo susisiekti vienas su

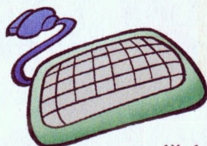

kitu. 1987 m. plačiai paplitus personaliniam kompiuteriui, ir dėl „Nsfnet" (kitaip sakant, interneto kūdikystės) netgi komercinės organizacijos pradėjo jungtis tarpusavyje. Tada ir prasidėjo mūsų, kibernetinių piliečių, karaliavimas.

Kaip veikia internetas

Internetas veikia labai paprastu principu, nors jam reikalinga labai sudėtinga technika. Universitetuose, stambiose kompanijose, viešosiose ir privačiose įmonėse kompiuteriai beveik visada sujungiami tarpusavyje į vadinamąjį vietinį tinklą. Internetas tokius tinklus, išsibarsčiusius visame pasaulyje, jungia vieną su kitu, todėl jis kartais vadinamas visų tinklų tinklu.

Kiekvienas prie interneto prijungtas kompiuteris turi savo adresą (pavyzdžiui, www.disney.com). Kai tu, naudodamasis programine įranga, skirta naršyti po internetą (plačiau apie ją skaityk skyrelyje apie naršykles), įvedi tokį adresą arba nori išsiųsti elektroninio pašto žinutę, pradeda veikti beveik tobulas mechanizmas: duomenys iš tavo kompiuterio per modemą (taip vadinamas specialus prietaisas, kuris leidžia duomenims keliauti telefono linija) patenka į firmos, kuri teikia tau interneto paslaugas

(dar vadinamos teikėju, arba interneto paslaugų teikėju), kompiuterį. Iš čia duomenys siunčiami į kurį nors „elektroninį tinklo greitkelį", – optinį kabelį, jungiantį visus penkis žemynus, o paskui jo atšakomis, mažesniais „keliais", jie pasiekia tikslą. Jei kurioje nors kelio atkarpoje, „greitkelyje" ar „vieškelyje", atsiranda kliūčių, duomenys pasieks tikslą aplinkiniu keliu. Pavyzdžiui, jei sugestų „greitkelis" tarp Europos ir Amerikos, jie keliautų per Aziją ar Australiją, tačiau nepasimestų. Visa ši „kelionė" trunka tik keletą sekundžių.

Ką gali rasti tinkle

Jei esi girdėjęs ką nors sakant, kad internete gali rasti ko tik nori, patikėk – jie nepagražina. Jie taip pat nepagražintų, jeigu sakytų, kad internete galima veikti ką tik nori. Grafinėje interneto dalyje, dar vadinamoje Pasauliniu voratinkliu (arba tiesiog Voratinkliu), kurią sudaro spalvingi puslapiai su įvairiais tekstais, iliustracijomis, filmais, garsais, gali tyrinėti laikraščių, įmonių, bibliotekų, įžymybių, asociacijų, mokyklų puslapius. Savo puslapius turi susikūrę ir kai kurie vaikai, ten jie pasakoja apie savo pomėgius.

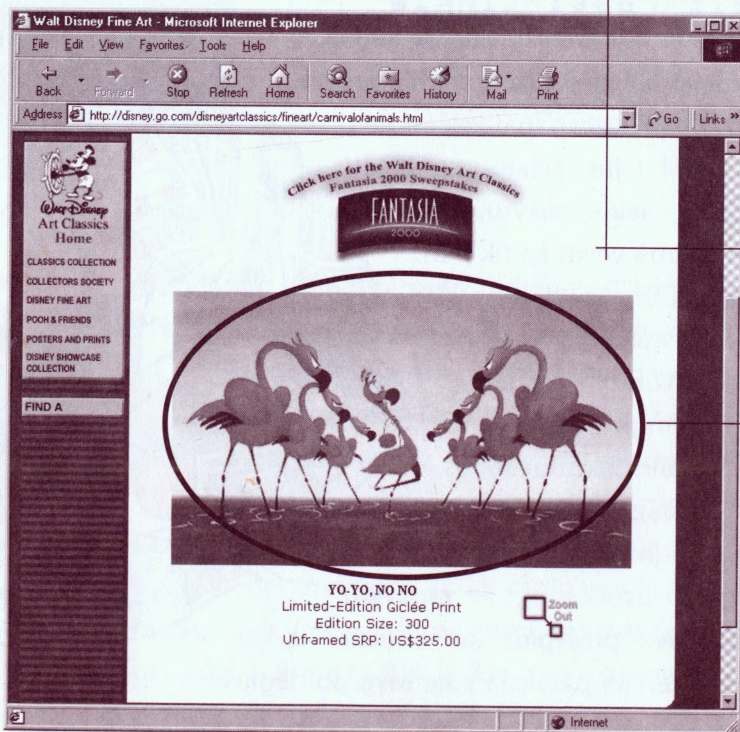
Įsikelti

Internetu į savo kompiuterį gali parsisiųsdinti tūkstančius įvairiausių dalykų. Taip pat ir Disnėjaus studijos meistrų piešinius.

Be to, iš tų puslapių gali parsisiųsdinti į savo kompiuterį programinės įrangos, savo mėgstamų aktorių ir dainininkų nuotraukų, istorinių asmenybių biografijų, originalių klasikinės literatūros tekstų, žaidimų ir piešinių.

Galiausiai internete gali įsigyti įvairių dokumentų ir gauti informacijos įvairiomis mokslinėmis temomis, užsisakyti kelialapį atostogoms, sužinoti bet kurios pasaulio vietos orų prognozę ir t.t.

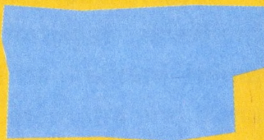

HIPERTEKSTAI

Visi dokumentai tinklapiuose remiasi hiperteksto principu. Paprastoje knygoje skaitai puslapį po puslapio nuo pradžios iki galo, o hipertekste patenki iš vienos teksto dalies į kitą, bakstelėdamas pele pabrauktą ar paryškintą žodį.

Bet atsargiai su tais pabrauktais žodeliais internete, nes niekada nežinai, kur jie tave perkels.

Internetas – tai ne tik sandėlis, kuriame gali gauti informacijos ir programinės įrangos, bet kartu ir vieta, kurioje per kompiuterį gali bendrauti su žmonėmis visame pasaulyje. Jei tavo kompiuteryje įrengtas mikrofonas, kolonėlės ir garso plokštė, internetu gali naudotis ir kaip telefonu: kalbėk į mikrofoną, o savo pašnekovo balsą girdėsi per kompiuterio kolonėles. O jei kompiuteris su vaizdo kamera – tuos, su kuriais kalbiesi, galėsi dar ir matyti. Internete yra svetainių, skirtų žaidimams (jų adresus rasi šio vadovo gale), pavyzdžiui, gali sužaisti partiją šachmatų su savo naujuoju draugu iš Japonijos arba pakviesti savo bendraamžį australą palenktyniauti „Formulės–1" trasoje.

Trumpai tariant, visas pasaulis tavo pelėje.

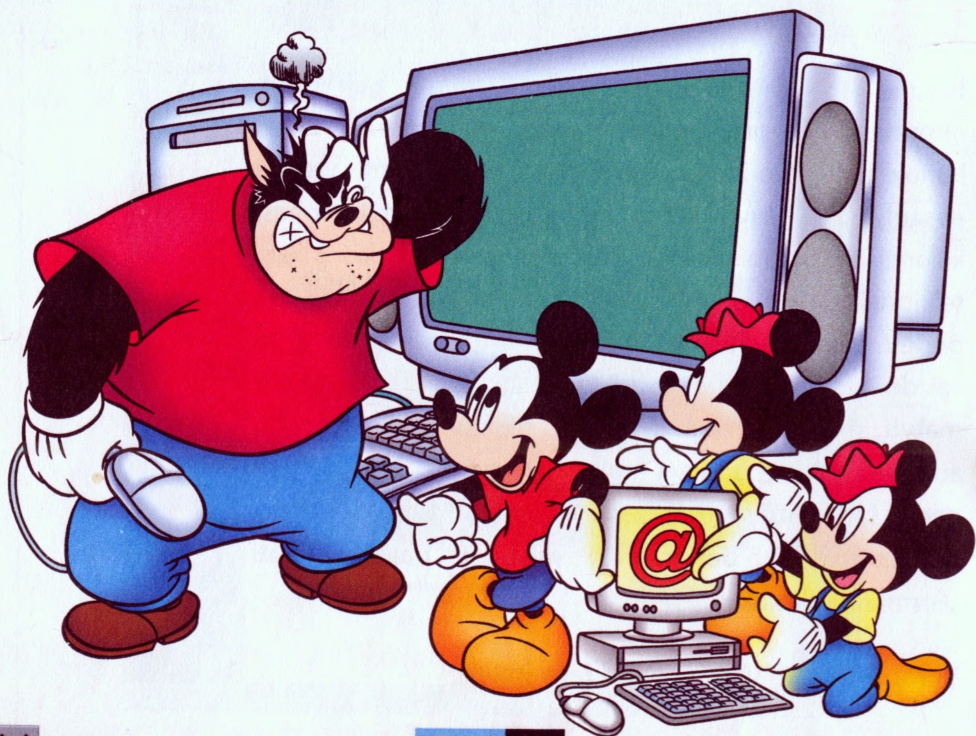
skyrius

II

GYVENIMO PRADŽIAI...

Ko reikia, norint prisijungti prie interneto

Kompiuteris – netgi nelabai galingas, modemas – geriau greitesnis, registracija pas teikėją, speciali programinė įranga – to ir pakanka, kad galėtum prisijungti prie interneto.

Prisijungimas prie interneto nėra brangus malonumas: kompiuteris, kurį turi namuose, netgi jei jis nėra naujausio modelio, ko gero, puikiausiai tam tinka. Tau tik reikės modemo, užsiregistruoti pas teikėją, turintį galingų kompiuterių ir telefono liniją, greitai pasiekiančią bet kurį prie interneto prijungtą kompiuterį ir tau bet kada pasiekiamą telefonu (daugiau apie tai skaityk 11 skyriuje „Tavo pirmasis ryšys").

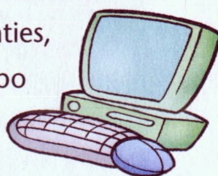
Internetas po kąsnelį

Viskas vietoje

Ką daryti, kad visada žinotum, kas dedasi internete? Paprasta: eik į svetainę www.omnitel.net/wwwnaujuzsak.html ir įsirašyk į nemokamą elektroninio pašto sąrašą, iš kurio kas mėnesį gausi naują puslapių sąrašą, suskirstytą pagal kategorijas.

Tinkamas kompiuteris

Internetas skiriasi nuo kompiuterinių žaidimų ir kitų grafinių programų tuo, kad jam nereikia labai galingo kompiuterio. Prie interneto galima prijungti ir *Apple Macintosh*, ir *Microsoft Windows* aplinkoje dirbantį kompiuterį. Pirmuoju atveju tiks ir kelerių metų senumo modelis. Antruoju – gerai veikia netgi senieji modeliai su procesoriumi *Pentium* ir senukas 486. Tik vienas perspėjimas: laisvosios kreipties (RAM) atminties, suteikiančios greitį, reikalingą klaidžioti po internetą, turi būti ne mažiau, kaip 32 megabaitai (MB). Tiesą sakant, internetui nereikia daug atminties: jo programavimo įrangai, tokiai kaip Voratinklio naršyklės ar elektroninis paštas, jos reikia maždaug dešimt kartų mažiau nei, pavyzdžiui, daugeliui naujausių kompiuterinių žaidimų.

Šiuo metu interneto gerbėjų mėgstamiausi priedai – kompaktinių diskų įrenginys, kad galėtum instaliuoti programinę įrangą, ir garso plokštė, kad per internetą galėtum kalbėtis telefonu, klausytis įvairių garsų ir muzikos.

Modemas

Modemai būna vidiniai, kaip plokštės įdedami į kompiuterio vidų, ir išoriniai, laidais jungiami su kompiuteriu ir telefono linija. Svarbiausia savybė, pagal kurią pasirenkamas modemas, yra jo sparta.

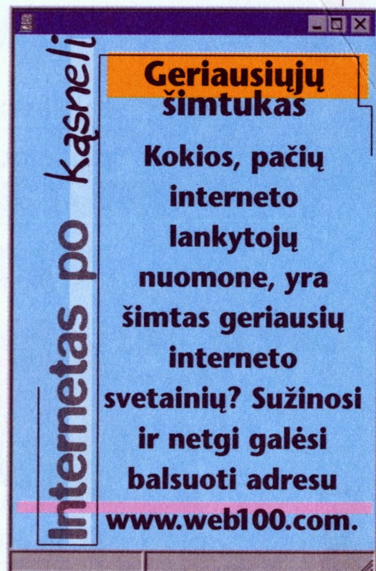
KOSMINIAI GREIČIAI

Žmonės, kurie nuolat naudojasi internetu, gali gauti iš „Telekomo" ISDN skaitmeninę telefono liniją, su kuria galima daug greičiau naršyti po internetą (iki 128 000 bps greičiu). Dažniausiai taip daro įstaigos ir profesionalai, nors pastaruoju metu, atpigus telefono ryšiui ir dėl to, kad galima gauti antrą telefono numerį (tada tau esant internete, viena linija lieka laisva paprastiems skambučiams), vis daugiau ISDN linijų nutiesiama ir į privačius namus bei butus. Bet būk atsargus: šiuo atveju turėsi pasirašyti specialią sutartį su teikėju, kuri skiriasi nuo standartinės (kai turi modemą) visų pirma daug didesne kaina.

Ji matuojama bitais per sekundę (bps), bet dažnai nurodoma tik skaičiumi. Lėčiausi modemai, dabar jau nebenaudojami, veikdavo 2 400 arba 9 600 bps greičiu, o greičiausi dabartiniai pasiekia netgi 56 000 bps greitį. Tinkamiausias spartos ir kainos santykis – 33 600 modemas. Neverta pirkti labai lėto modemo, net jei kas ir siūlytų kokį padėvėtą už labai patrauklią kainą, nes tai, ką sutaupysi pirkdamas, suris telefono sąskaita. Viskas logiška: jei modemas lėtas, telefonu naudojamasi ilgiau ir todėl brangiau.

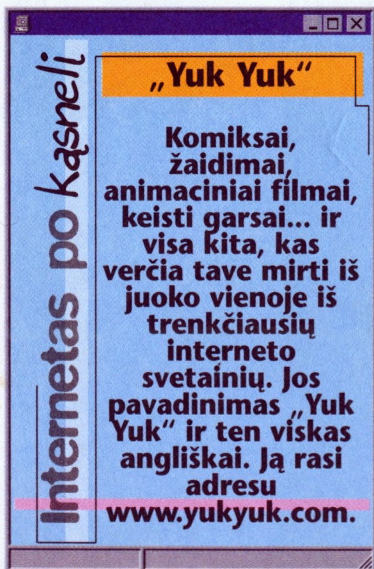
Dabar visi modemai būna ir su fakso funkcija, bet jei nori naudoti kompiuterį vietoj autoatsakiklio ar per internetą kalbėti telefonu, reikės įsigyti modemą, kuris turėtų dar ir balso perdavimo funkciją „Voice capabilities". Jis gali būti šiek tiek brangesnis, bet mokėti verta, nes kompiuteris taps naudingas visai šeimai ir sugebės atskirti kitų modemų skambučius nuo faksogramų ar paprastų telefono skambučių, kuriuos nukreips į atsakiklį.

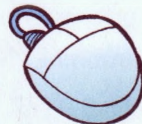
Jei prie interneto prisijungsi per ISDN, naujovišką greitą skaitmeninę telefono liniją, modemo nebereikės. Turėsi įsigyti plokštę, kainuojančią maždaug dvigubai tiek, kiek seno modelio modemas, bet pranašesnę tuo, kad ja duomenys keliauja maždaug aštuonis kartus greičiau negu paprasta telefono linija.

Teikėjas

Labai svarbu pasirinkti teikėją, kitaip sakant, interneto paslaugų teikėją tavo mieste. Per jį bet koks ryšys, netgi su JAV ar Australija, kainuoja tik tiek, kiek vietinis telefono pokalbis. Tinkamai pasirinkti teikėją gali būti gana sudėtinga, nes kartais gali sulaukti nemalonių netikėtumų. Jei teikėjas labai pigus, gali būti, kad jis turi mažai telefono linijų savo abonentams ir įjungimas į internetą gali būti lėtokas... Rezultatas – tu niekaip negali patekti į tinklą, nes linija nuolat užimta, o sujungimas su internetu lėtas. Normalus yra teikėjas, kuris turi vieną liniją 15 abonentų. Būtinai išsiaiškink, koks šis santykis tavo pasirinktoje firmoje, prieš pasirašydamas su ja sutartį (ji dažniausiai pasirašoma metams). Arba paprašyk bandomosios registracijos mėnesiui. Sutartis paprastai leidžia tau patekti į internetą kiekvieną dieną bet kuriuo metu, turėti elektroninį paštą ir savo tinklalapį.

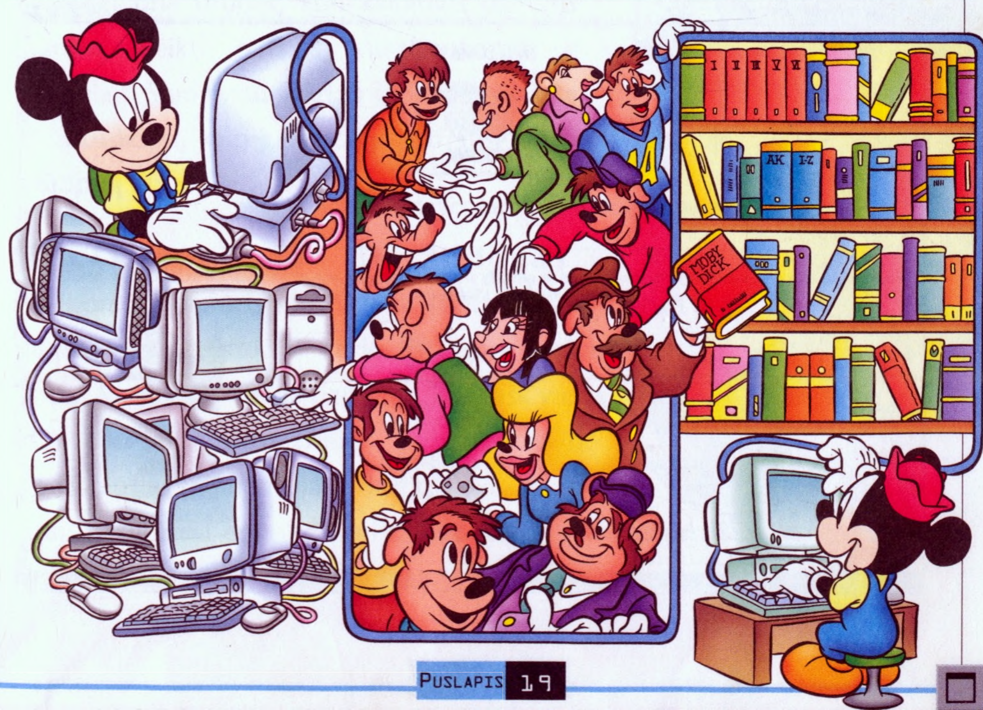
skyrius

III

PAKLAJOKIME PO INTERNETĄ

Tinklas - tai atskiras pasaulis, pilnas informacijos, žinių ir virtualių susitikimų, kurį tu gali tyrinėti.

Virtualios bibliotekos, informacijos archyvai, enciklopedijos, diskusijų grupės... ir dar daug ką jaunimas randa internete.

Naujausiais duomenimis, keturi milijonai jaunuolių jau yra prisijungę prie interneto. Jie ten ieško informacijos, reikalingos mokslams, varto enciklopedijas, gausina tų sričių žinias, kurioms neužtenka knygų namie, taip pat bendrauja su kitais vaikais kibernetinėje erdvėje.

Šimtatūkstantinė minia

Didžiausias interneto projektas, kuriame dalyvauja moksleiviai iš viso pasaulio, vadinasi „Kidlink" (www.kidlink.org/english/index.HTML). Jame dalyvauja 100 000 vaikų iki 15 metų iš 114 šalių visuose žemynuose.

Kidlink - Global Networking for Youth through the Age of 15 - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print

Address http://www.kidlink.org/english/ Go Links

WELCOME TO

KIDLINK

A world where kids can join together and talk!

Kidlink [sm] is a grassroots organization aimed at getting youth through the age of 15 involved in a GLOBAL dialog.
Tell me more about Kidlink and how to join.

Activities Projects & Fun | Adult/Teacher Collaboration! | Help Wizard

Kidlink News and Calendars | About Kidlink | Other Language Areas

Internet

Norint tapti ne pelno organizacijos „Kidlink" nariu, reikia tik atsakyti į keturis klausimus: Kas esi? Kuo nori būti užaugęs? Kokį nori matyti pasaulį, kai užaugsi? Ką dabar gali padaryti, kad jis toks taptų? Sumokėjęs šį „stojamąjį mokestį", „Kidlink" puslapiuose galėsi susitikti ir pabendrauti su kitais vaikais, daugiausiai elektroniniu paštu. Taip pat gali dalyvauti kituose specialiuose projektuose, vadovaujamuose auklėtojų ir mokytojų, pavyzdžiui, gali drauge su visais tyrinėti viso pasaulio žaidimus – senus ir naujus, skirtus mažiems vaikams ar paaugliams, arba prisidėti prie grupės, kuri kalbinius barjerus bando įveikti garsais, nuotraukomis ir piešiniais. Šiuo metu vykdomų projektų sąrašą ir instrukcijas, kaip juose dalyvauti, rasi „Kidlink" sekcijoje „Kidproj".

Internetas po kąsnelį

Adresų – kiek tik nori

Jei tau neužtenka elektroninio pašto adresų, kuriuos gavai iš savo serverio, gali jų gauti kiek tik nori (netgi kiekvienam šeimos nariui po atskirą) iš nemokamo elektroninio pašto adresų sąrašo, siūlomo daugelyje puslapių, pvz., „Infoseek", „Altavista", „Yahoo" ir t.t. Tu gausi savo asmeninį adresą, pavyzdžiui, atsakyk@infoseek.NET. Tų puslapių sąrašą rasi vėliau, 14 skyriuje.

Enciklopedijos ir žodynai

Ką nors studijuodamas, staiga supranti, kad neturi po ranka jokio teksto, iš kurio galėtum pasisemti žinių. Ką daryti? Išeitis paprasta: susirask vieną iš daugelio interneto enciklopedijų. Svarbiausia, išsamiausia ir įdomiausia, ko gero, yra „Encyclopa edia Britannica" (Britų enciklopedija) (www.eb.com).

StudyWeb - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print

Address http://www.studyweb.com/ Go Links

STUDY WEB ABOUT TOPICS Select a Section SEARCH TIPS

STUDY WEB

LIGHTSPAN.COM

SPONSOR Click here! CYBERFAIR LIGHTSPAN.com THE GLOBAL SCHOOLHOUSE at www.Lightspan.com

Please Visit Our Sponsors to Keep StudyWeb® a Free Resource

The Global Schoolhouse Project Registry
-Find or Register The Perfect Internet Project!-

Study Buddy
-The Researcher's Companion -

Search our collection of over 118,000 Research Quality URLs:

Search

Categorized and Reviewed

- NEW Resource Directory NEW -

Link To Us - Software Store - The Classroom Internet - HomeWork Help Online - Meet Our Faculty - No Frames

Agriculture
Cooperatives, Fisheries, Forestry,...

Animals & Pets
Veterinary Medicine, Endangered,...

Architecture
History, Landscaping, Urban Planning,...

Business & Finance
& Kids, Telecommute Personal Finance,...

Communications
Public Service Broadcasting, Radio,...

Geography
Interactive Maps, Land & Ocean, Disasters...

Government & Politics
Military Science, World Gov, U.S....

Grammar & Composition
Literacy, Languages, Composition,...

Health & Nutrition
Athletics, Nutrition, History of Sports...

Metaphysics
Angels, Paranormal, New Age...

Music
Instruments, Songwriting ...

Philosophy
Critical Thinking, Ethics,...

Reference
Dictionaries, OnLine Libraries, Museums...

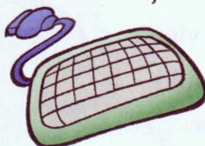
Religion

Internet

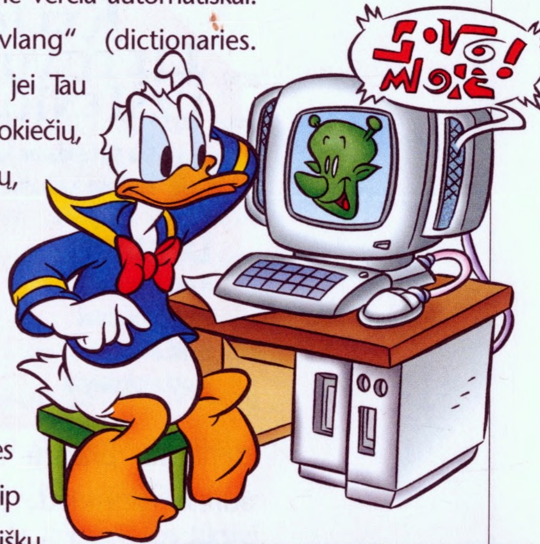
Search

Search
Kas ieško – tas randa. Kad galėtum naršyti po 60 000 interneto puslapių, tereikia StudyWeb laukelyje parašyti žodį iš kokios nors mokslo srities ir spustelti – "Search" (ieškoti).

Iš daugybės interneto enciklopedijų (jas susirasi per paieškos sistemas) labai įdomi yra enciklopedija „StudyWeb" (www.studyweb.com), sukurta keleto privačių Amerikos firmų ir viešųjų įstaigų lėšomis, kurioje rasi dešimtis tūkstančių interneto puslapių, surūšiuotų pagal temas: tikslieji mokslai, kalbos, menas, geografija, matematika ir t.t. Ši enciklopedija sukurta tam, kad visi moksleiviai galėtų be vargo susirasti reikiamą informaciją internete.

Tinkle taip pat yra ir daug žodynų, kurie verčia automatiškai. Vienas iš populiariausių yra „Travlang" (dictionaries. travlang.com). Tai fantastiška svetainė, jei Tau reikia ką nors išversti iš arba į anglų, vokiečių, olandų, prancūzų, ispanų, portugalų, italų, suomių, danų, norvegų, vengrų, čekų, esperanto ar lotynų kalbas. „The Internet Dictionary Project" – taip pat labai įdomus projektas. Tai žodynas, kuriuo bet kas gali naudotis nemokamai, nes jį sukūrė kibernetinės erdvės gyventojai. Gali jį parsisiųsdinti, taip pat gali ir jį papildyti, pateikdamas angliškų žodžių vertimą į lietuvių ar bet kurią kitą kalbą, kurią gerai moki, nes šis žodynas – nuolatinis tapsmas, o ne rezultatas (www.june29.com).

Naujienos

Mokytis ir keistis nuomonėmis bei komentarais su kitais „kibermokiniais" padeda ir naujienų grupės. Iš tūkstančių tinkle esančių naujienų grupių išsirink tą, kurios tema tave labiausiai domina, perskaityk ankstesnes žinutes, kad suprastum, apie ką grupėje kalbama, ir įsitrauk į diskusiją. Gali pradėti ir naują diskusiją, pateikdamas klausimą, į kurį atsakymų tikrai netruks.

Internetas po kąsnelį

Ar esi geras naršytojas?

Ar moki naudotis paieškos sistemomis ir rasti informaciją internete? Tai sužinosi atsakinėdamas į labai sudėtingus istorijos, meno, literatūros, geografijos ir tiksliųjų mokslų klausimus, užduodamus adresu www.ettest.mci.com. Visi atsakymai yra internete, tik reikia juos susirasti. (Pabaigoje gausi pažymį.)

KELIOS LIETUVOS IR UŽSIENIO NAUJIENŲ GRUPĖS

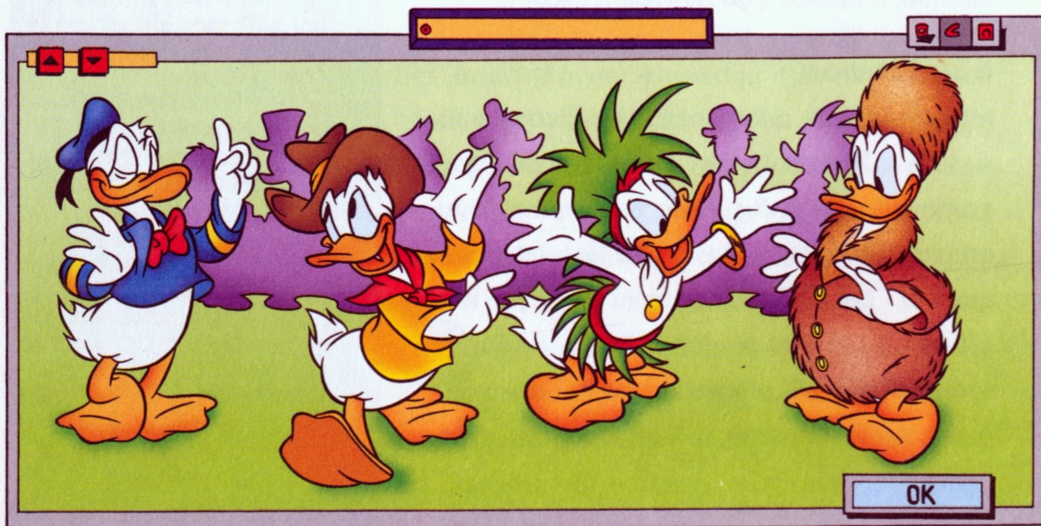
Čia pateikiame kai kuriuos adresus diskusijų ir naujienų grupių, kuriose kalbama apie mokyklą, mokslą ar apskritai apie kultūrą.

Lietuvoje:
lt.osf.knygos
lt.osf.studentai
lt.osf.mokslas
lt.osf.moksleiviai

Pasaulyje:
alt.algebra.help
alt.kids-talk
k12.ed.science
k12.ed.math
k12.ed.art
k12.chat.elementary
k12.chat.junior
misc.education
misc.kids

Geriausia pradėti nuo angliškų naujienų grupių (jų adresai prasideda „uk"), nes jas renkasi ir tie, kurie nemoka kitų kalbų, be to, jos susijusios su angliškais mokyklos kursais ir mokomaisiais dalykais.

Bibliotekos

Internete taip pat nemažai bibliotekų. Iš esmės tai yra bibliotekų katalogai, kuriuose gali sužinoti, kur yra reikalinga knyga, kaip ją gauti, arba tiesiog užsisakyti artimiausioje bibliotekoje. Lietuvoje irgi sukurtas suvestinis katalogas „Libis" – tai daugelio Lietuvos bibliotekų bendras katalogas.

Vienas svarbiausių suvestinio katalogo uždavinių – panaikinti katalogavimo procesų dubliavimą ir padaryti šio proceso rezultatus prieinamus šalies ir užsienio bibliotekų vartotojams. Daugelyje šalių pripažįstama, kad toks kelias šiam tikslui siekti yra suvestinių katalogų sudarymas, kuriant bendro naudojimo bibliografines duomenų bazes.

Pirmoji paskirstyto katalogavimo duomenų bazė pradėta 1971 m. – OCLC (Ohaio College Library Center), į jos sudarymą įsitraukė 70 bibliotekų. 1978 m. šioje duomenų bazėje buvo jau 4,2 milijono bibliografinių įrašų, kuriais naudojosi 1600 bibliotekų.

Šiuo metu Lietuvos suvestinis katalogas apima 43 Lietuvos bibliotekas (www.libis.lt). Užsienyje esama dar didesnių bibliotekų katalogų. Jas galima susirasti paieškos serveriuose.

Internetas pokąsneli

Kas tie „tinklo galvos"?

Tai interneto ekspertai, kurie kiekvieną pavasarį susitinka Los Andžele milžiniškoje konferencijoje, trunkančioje penkias dienas. Paskutinėje dalyvavo 60 000 „tinklo galvų". Ar tu ten dalyvausi kitais metais?

Education 4 Kids - an internet educational resource sponsored by CANITech - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print

Address http://www.edu4kids.com/ Go Links

Education 4 Kids

An Internet Resource

General Links

Reading Lists.
Privacy Policy
Sponsorship.
edu4kids Site Statistics
PressRoom
Just the FAQs
NEW
PICS and safesurf software
Our Store

YAY! 8,713,135 page views for 1999. 1,424,826 in January 2000! For us to make 20,000,000 (our goal) we need your help. Tell a friend!

Drill Games	
Math Math Flashcards for Kids (K-8) Math Square Math Game (4-12) Math Tables Drill (4-12) Time Experience Drill (2-6) Money Experience Drill (2-6)	**Social Studies** US Presidents (10-12) US Geography (5-9) World Geography (6-11) Coming Winter/Spring 2000
Language AlphaBits (Pre-K) Vocabulary I (6-10) (The Vocabulary II database has been added to Vocabulary I. We will be adding a a new database in the next few weeks. We are planning on adding a feature that allows you to set a grade level in the next few weeks)	**Science** Table of Elements (10-12)
Recommend this site	Suggest a new game

Internet

Žaisdami mokomės

Internete yra ir žaidimų bei mokomųjų testų, tad gali mokytis ir linksmintis vienu metu. Keletą tokių svetainių adresų rasi šio vadovo gale, o kitus – per paieškos sistemas (daugiau apie jas rasi 8 skyriuje), naudodamas žodžius „online quiz" arba „online educational games". Daug mokomųjų žaidimų ir keletas testų yra „Education 4 Kids" puslapyje (www.edu4kids.com). Tai puslapis, skirtas pradinių, vidurinių ir vyresniųjų klasių moksleiviams, kuriame taip pat gali susitikti ir bendrauti su kitais vaikais.

skyrius

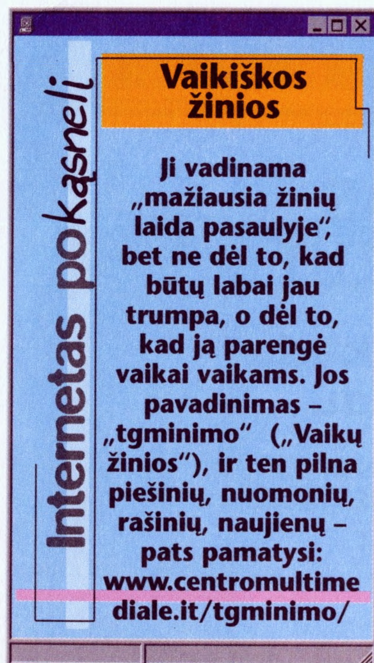
IV

INTERNETAS LAISVALAIKIUI

Internete niekada nebūna nuobodu.

Ten yra žaidimų, pomėgių ir pramogų svetainių, ir programų, kuriomis galite susitikti su senais ir naujais draugais.

Muzika, kinas, sportas, įvairiausi pomėgiai... visiems mėgėjams smagiai leisti laiką. Internetas – tai žinių ir pažinčių su bendraminčiais fabrikas.

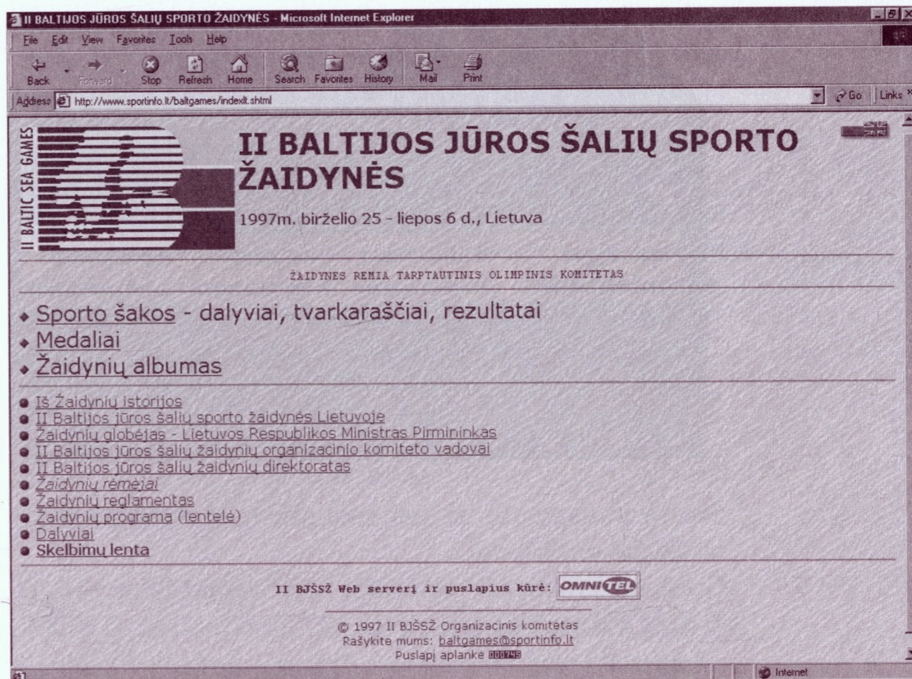
Muzika

Muzikai internete skirta tikrai nemažai dėmesio – tūkstančiai puslapių apie dainininkus, grupes, gerbėjų klubus, įrašų kompanijas, taip pat ir muzikinių svetainių. Juose rasi informacijos apie savo dievaičius, galėsi net pabendrauti su jais elektroniniu paštu ar parsisiųsdinti bylas su jų muzikiniais fragmentais. Gali gauti kokių tik nori žinių apie kurią nors grupę, dainų žodžius, mėgstamo „gabalo" akordus ar netgi visus roko žvaigždės įrašus. Smulkmenas išsiaiškinsi per paieškos sistemas ir interneto vadovus (skaityk 8 skyrių „Paprastos ir katalogizuotos paieškos").

Kinas ir televizija

Jiems skirtų svetainių taip pat daug kaip ir muzikinių. Internete yra filmų, nuotraukų rinkinių, scenarijų, kuriuos gali skaityti tiesiog prisijungęs arba parsisiųsdinti, pasakojimų apie įvykius filmuojant, aktorių biografijų ir interviu su jais – žodžiu, visko po truputį. Tas pats yra ir su televizija, skirtumas tik tas, kad internete gali rasti dar ir kiekvienos dienos pagrindinių kanalų programas. Su kai kuriais kanalais gali net bendrauti internetu, siųsdamas elektroniniu paštu žinutes programų direkcijoms ar net atskiroms laidoms.

Sportas

Didelis pasirinkimas: oficialios sporto komandų svetainės, sporto laikraščiai, atskirų sporto šakų puslapiai. Šį tą iš Lietuvos sporto rasi puslapyje „Baltijos jūros šalių sporto žaidynės" (www.sportinfo.lt/baltgames/indexlt.shtml).

Įvairūs pomėgiai

Gera pradžia ieškoti savo mėgstamiausių puslapių internete yra „Omnitel" svetainė (www.omnitel.net), kurioje yra dauguma Lietuvos svetainių įvairiausiomis temomis: nuo konstravimo iki pašto ženklų kolekcijų, nuo šachmatų iki buriavimo.

VISUOTINIAI POMĖGIAI

Čia pateikiame keletą populiariausių Lietuvos naujienų grupių adresų, kuriais rasi žmonių su tokiais pačiais laisvalaikio pomėgiais:

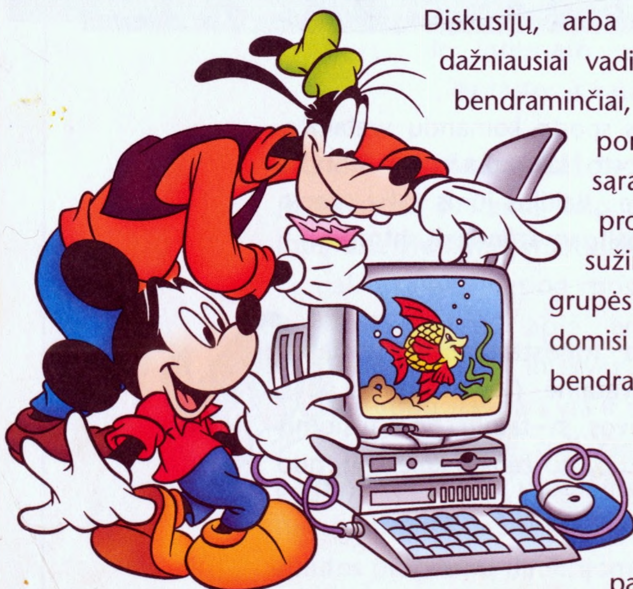
lt.osf.knygos	lt.osf.turizmas	lt.osf.menas	lt.osf.sportas
lt.osf.laisvalaikis	lt.osf.pramogos	lt.osf.sachmatai	lt.osf.moksleiviai

Gali rasti 18 000 užsienio grupių vien su žodžiu „collecting" (kolekcionavimas), ar bet kuriuo kitu žodžiu, apibūdinančiu tavo pomėgius.

Šiuose puslapiuose dažnai susitinka (elektroniniu paštu) visokiausi entuziastai.

Naujienų grupės

Diskusijų, arba naujienų grupės, kaip jas dažniausiai vadina, yra vietos, kur susitinka bendraminčiai, norintys pasikalbėti apie savo pomėgius. Naujienų grupių sąraše, naudodamas specialią programinę įrangą (kokią, sužinosi 7 skyriuje „Naujienų grupės"), tikrai rasi ką nors, kas domisi tuo pačiu, kaip ir tu, o savo bendraminčius pažinsi iš naujienų grupės pavadinimo (pavyzdžiui, lt.osf.akvariumas skirta tiems, kuriuos domina žuvytės ir panašiai).

Skaitydamas žinutes, gausi daug naudingos informacijos, o įsitraukti į diskusiją galėsi pasiųsdamas savo žinutę visai grupei ar kuriam nors vienam jos nariui.

Žaidimai

Internete yra daugybė žaidimų, kuriais dar neprekiaujama ir kuriuos gali parsisiųsdinti į savo kompiuterį. Ten pat rasi naujienų ir parodomąsias visų esamų žaidimų versijas. Populiariausias žaidimų puslapis yra „Games Domain" („Žaidimų karalystė"), kurio adresas www.gamesdomain.co.uk, bet nemažai informacijos gali gauti ir per paieškos sistemas su savo mėgstamo žaidimo pavadinimu. O šiuo adresu rasi tinklo žaidimų katalogą, ir netgi su priešininkais: www.games.lt.

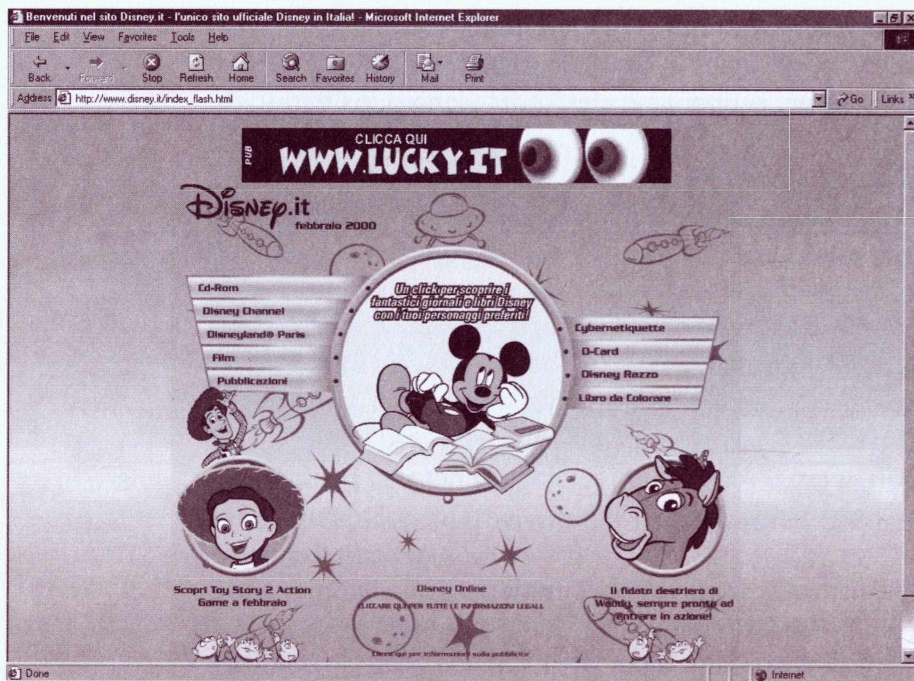
Yra ir naujas būdas žaisti internete. Jis vadinamas MUD (Multi User Dungeon). Tai vaidmenų žaidimai iš žodžių, slenkančių ekranu. Tau reikia išsirinkti veikėją ir klajoti po virtualų žodžių pasaulį, įsivaizduojant, kad jis – tai tu.

KO REIKIA, NORINT ŽAISTI MUD

Pirmiausia reikia programos, vadinamos „Telnet". Dažniausiai ji jau būna „Windows" aplinkoje ir naršyklė („Explorer" arba „Navigator") automatiškai ją atidaro. Pačius MUD susirasi per paieškos sistemas su žodžiais (kabutėse – tai paaiškinta skyrelyje apie paieškos sistemas) „multi user dungeon" (viskas mažosiomis raidėmis).

Voltas Disnėjus internete

Visų tinklų tinkle yra ir puslapis, skirtas viso pasaulio Disnėjaus produkcijos gerbėjams: **www.disney.it**. Naršymo mygtukas, svarbus pagalbininkas, nukreipiantis tave tiesiai į pasirinktą sekciją, padeda nesunkiai ir sistemingai klajoti po daugiau negu du šimtus puslapių. Reikia tik truputį pasitreniruoti.

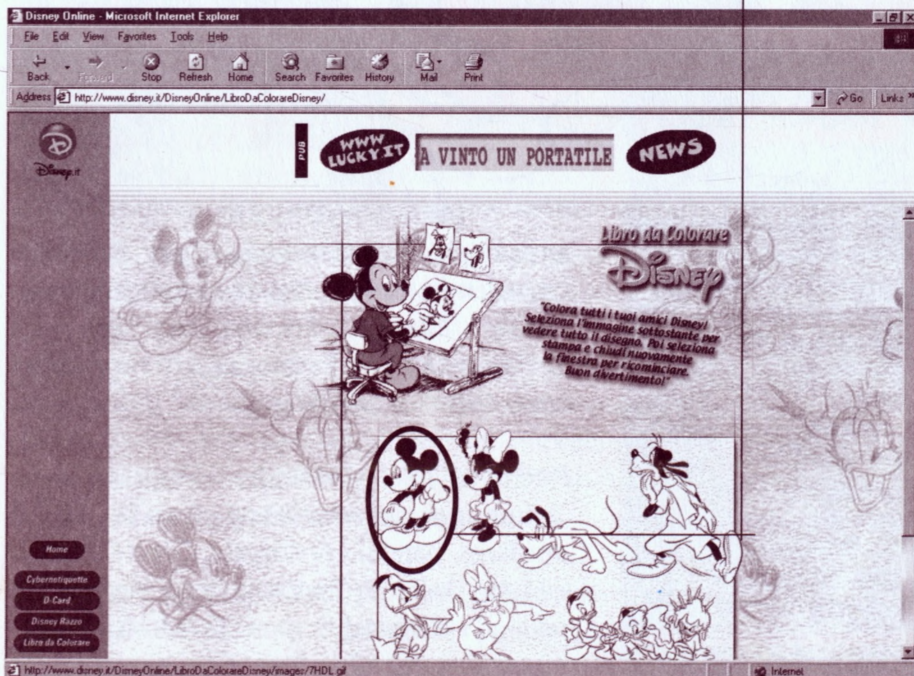
Bet verčiau pradėti nuo pradžių. Puslapis Disney.it padalytas į keletą labai spalvingų ir nesunkiai suprantamų sekcijų: „Disney Interactive“, „Disney Channel“, „Disneyland Paris“, „Disney Movies“ ir dar daug kitų.

Vartydamas knygas, įrašus ir leidinius šiame puslapyje, pamatysi ko nematęs, pavyzdžiui, „Anatolijaus Karpovo šachmatų žinyną" – knygą, iš kurios išmoksi naujų šio žaidimo taktikų ir sužinosi kelias didmeistrio paslaptis; garsinių knygų, kompaktinių plokštelių ir daug kitų linksmų ir pramuštgalviškų idėjų.

Sekcijoje „Becoming a Disney Artist" („Tapk Disnėjaus dailininku") sužinosi, kuo užsiima, ko moko ir ką jau sukūrė Disnėjaus akademija, taip pat galėsi spalvinti Disnėjaus veikėjus ir dėlioti linksmas dėliones. Be to, jei esi entuziastingas piešėjas, nepražiopsok fantastiškų pamokų, kuriose po žingsnelį išmoksi piešti peles ir antis lygiai taip kaip Disnėjaus meistrai.

Dailininkai

Pasitelkę internetą, visi galite tapti dailininkais. Netikite? Užsukite į www.disney.it ir sužinosite kaip!

„Disney Interactive" yra daugialypės terpės svetainė, kurioje gali apžiūrėti ir išbandyti parodomąsias programas iš geriausių „Disney Interactive" katalogo kompaktinių plokštelių.

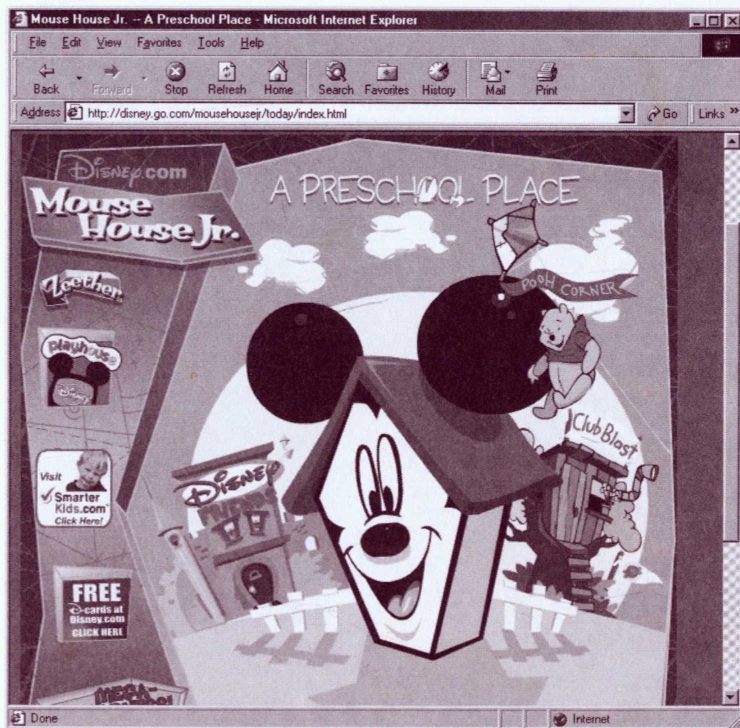
Puslapyje Disney.it skirta vietos ir Disney Channel, televizijos stočiai, transliuojančiai geriausią Disnėjaus kino kompanijos produkciją visai šeimai. Deja, viskas itališkai. „Disneyland Paris" („Paryžiaus Disneilendas") yra oficialus didžiausio Europos pramogų parko puslapis: keliaudamas tariamomis jo alėjomis, susidarysi bendrą vaizdą to, ką gali pamatyti Disneyland, Adventurland, Main Street U.S.A. ir jų apylinkių lankytojai. Sužinosi viską apie Paryžiaus Disneilendo atrakcionus ir netgi galėsi per tinklą užsisakyti kelionę ten. Jei nori sužinoti ką nors dar, aplankyk puslapį www.disneylandparis.com.

Internete yra ir Disnėjaus veikėjų puslapis. Turime galvoje **www.topolino.it**. Vos jį atsidaręs, pateksi į Ančiogalą. Gatvės, namai, aikštės, skelbimų lentos ir netgi požeminiai takai yra aktyviosios zonos: bakstelk jas pele ir pateksi į įvairiausias šios tariamėosios metropolijos sekcijas. Kiekvienoje

Internetas po kąsnelį

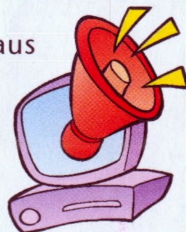
Internetas kalba

Informacijos technologijos padariusios tokią pažangą, kad tu, naudodamas naujoviškus kompiuterius su daugialype terpe, kai kurių svetainių – ir jų randasi vis daugiau – gali klausytis. Jas lankydamas, iš savo kompiuterio kolonėlių girdėsi muziką, radijo žinias, įvairiausius garsinius efektus. O šiuo adresu rasi geriausių pasaulyje garso puslapių šimtuką: www.100hot.com.

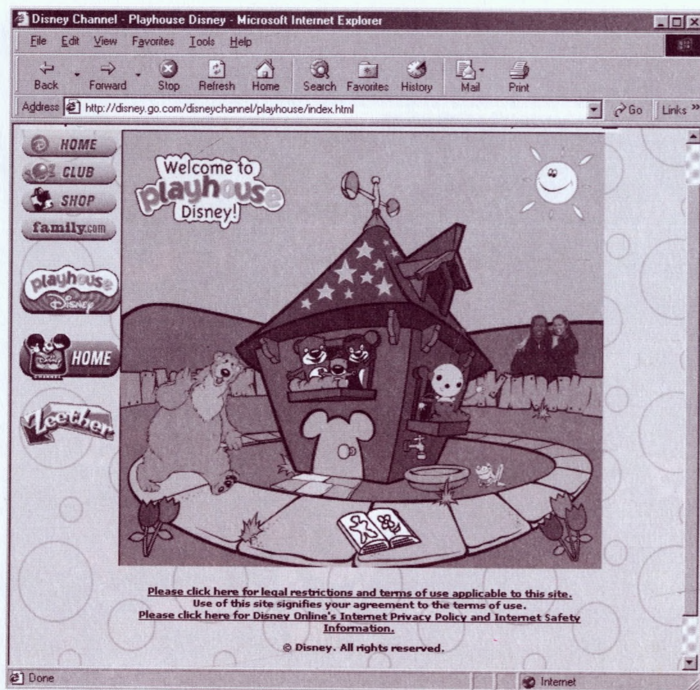

sekcijoje yra daugybė linksmybių: landžiok, tyrinėk, mokykis, linksminkis ir susipažink su kitais vaikais.

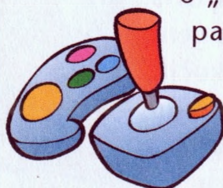
„Storage" („Sandėlis") – unikali Disnėjaus animacinių filmų, išleistų Italijoje, duomenų bazė. Jame yra naujienų, įvairių niekučių, kolekcionierių forumas ir ekrano užsklandų, kurias gali parsisiųsdinti į savo kompiuterį.

„Stadium" („Stadionas") skirtas Peliuko Mikio trofėjų kolekcijai. Iš jo galėsi patekti į pačius įdomiausius sporto puslapius ir gauti informacijos apie įvairias sporto šakas.

Bakstelėjęs pele „Ančiogalos naujienas", galėsi pasikalbėti su laikraščio leidėjais, sukurti savo animacinio filmo scenarijų ir balsuoti už geriausią peliuko Mikio, Mini, „GM" („Medinukų") ir PK istoriją, o „PK World" („AK pasaulis") nuves tave į pačius „techniškiausius" Disnėjaus puslapius, kuriuose galėsi tyrinėti Ducklair bokštą ir atskleisti ančiuko Donaldo antrojo „aš" paslaptis.

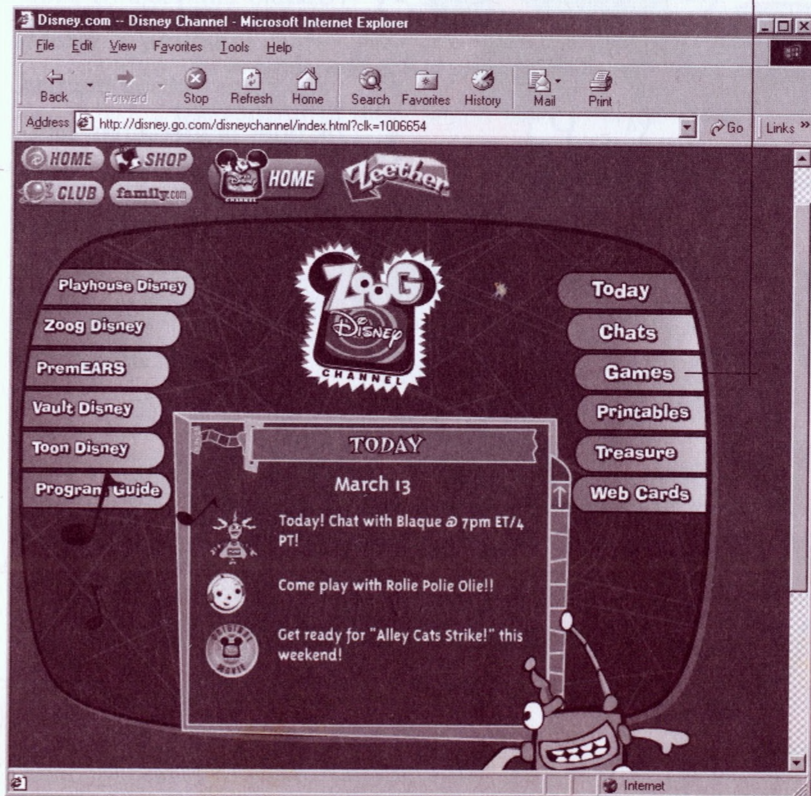
Galiausiai „Piazza" („Svetainėje") susirasi gausybę draugų, su kuriais galėsi plepėti apie gamtosaugą, mėgstamiausius žaidimus ir visa kita (šį pokalbių kambarį

prižiūri profesionalūs vadovai, todėl jame tikrai saugu). Dar yra „Paperopoli Underground" („Ančiogalos požemiai") – ekskursija į paslaptingą labirintą miesto požemiuose.

JAV vienas iš smagiausių puslapių yra "Disneyblast". Pagaliau jis atkeliavo ir į Italiją, taigi tapo labai lengvai prieinamas (www.disneyblast.it).

„Disneyblast" – tai didžiulis tariamasis žaidimų kambarys. Jame gali žiūrėti animacinius filmus, pavyzdžiui, „101

Žaidimai tinkle
"Disneyblast" – tai pramogų ir žaidimų puslapis. Prisijunk, parsisiųsdink "Shockwave" ir linksminkis!

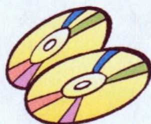

dalmatinas", vartyti Aladino ar Pokahontos komiksus, spalvinti ančiuką Donaldą, peliuką Mikį ir kitus Disnėjaus personažus, kol nusibos.

Jame yra ir daug elektroninių žaidimų, kur galėsi išbandyti jėgas, pasigalynėti su kompiuteriu ir parodyti savo strateginius bei kitus sugebėjimus. Puslapio lankytojams siūlomų žaidimų sąrašas nuolatos atnaujinamas. Tik prieš pradėdamas žaisti, turėsi įsigyti tam tikrą kompiuterio priedą, skirtą kompiuteriniams žaidimams („Shockwave"), lyg ir motoriuką, varantį juos tavo kompiuteryje. Tiesa, jis diegiamas beveik automatiškai – gali jį parsisiųsdinti per keletą minučių tiesiai iš interneto.

Tai tik keletas pramogų, esančių puslapiuose Disney.it, Topolino.it ir **www.disneyblast.it**. Savaime suprantama, kad paprasčiausias būdas sužinoti daugiau apie Disnėjaus puslapius – juos aplankyti.

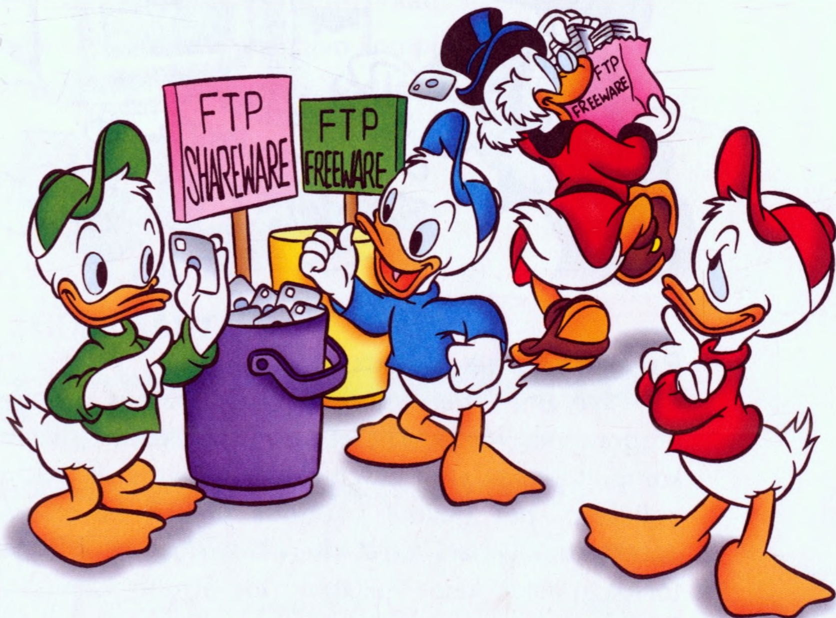
skyrius

V

FTP SVETAINĖS

Programinės įrangos aukso gysla internete

Tinkle yra tikrų skaitmeninių sandėlių, pilnų įvairiausios programinės įrangos, kurią galima parsisiųsdinti labai pigiai arba visai už dyką.

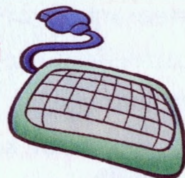
FTP, arba *File Transfer Protocol,* yra viena iš daugelio neaiškių kompiuterinių santrumpų. Iš tikrųjų tai sistema, kuria galima parsisiųsdinti iš interneto programinę įrangą ir šiaip duomenis, bet svarbiausia – FTP svetainėse slypi daugybė reikalingų dalykų, laukiančių, kad juos kas nors surastų. Daugelį jų gerbiamieji kūrėjai leidžia išbandyti už juokingas kainas (iš dalies mokama programinė įranga), o kai kuriomis galima naudotis netgi už dyką (nemokama programinė įranga).

Programinė įranga

FTP svetaines gali pasiekti naudodamas specialią programinę įrangą – „Fetch" „Macintosh" sistemos kompiuteriuose arba „Archie" dirbantiems „Windows" aplinkoje, bet galima naudotis ir FTP funkcijomis, patekusiomis į naršyklę iš interneto. Šios svetainės nėra tokios gražios kaip tinklapiai. Jos atrodo kaip senoji DOS aplinka – daug teksto ir jokių iliustracijų, bet jos labai praktiškos.

Visos bylos surūšiuotos į katalogus (tas pats, kas „Windows“ ir „Macintosh“ aplinkai), kurių kiekviename yra tam tikros rūšies programinės įrangos, pavyzdžiui, paslaugų ar vaizdo rašymo programos (balta lenta). Kad apskritai patektum į FTP svetaines, prisijungdamas turėsi įrašyti „login anonymous" („login“ reiškia „darbo pradžia“) ir galbūt net savo elektroninio pašto adresą. Tada atsidaro FTP svetainės katalogas, kurį peržiūrėjęs, tikriausiai rasi, ką norėtum parsisiųsdinti. Kaip tai padaryti, sužinosi įvedęs žodį „help“ arba klaustuką. Ekrane pamatysi instrukcijas anglų kalba ir sąrašą komandų, kurias turi duoti, kad norima byla parkeliautų į tavo kompiuterį (tas sąrašas kiekviename puslapyje vis kitoks).

Kur juos rasti?

Jei tavo kompiuteryje nėra FTP programos, gali ją parsisiųsdinti iš interneto. Daug FTP programų „Windows“ ir „Macintosh“ sistemoms rasi adresu http://tucows.com/europe.HTML. Pasirink savo darbo aplinkos simbolį ir ieškok žodžių „FTP Aplications“ sekcijoje „Network Tools“.

skyrius

VI

ELEKTRONINIS PAŠTAS

Naujas bendravimo būdas

Elektroninis paštas yra viena pagrindinių interneto paslaugų. Tai puikus dalykas – greitas, nebrangus, be to, juo gali siųsti paprastus failus,iliustracijas, programinę įrangą, garsus ir filmus. Trūkumai? Tik vienas, ir tas pats laikinas: kol kas ne visi turi elektroninio pašto adresą.

ŽENKLAI EMOCIJOMS REIKŠTI

Nuo telefono elektroninis paštas skiriasi tuo, kad juo negali perduoti savo jausmų, pavyzdžiui, nusijuokti, nuliūsti, nustebti. Šį trūkumą iš dalies kompensuoja ženklai emocijoms reikšti. Tai veidukai, nupiešti iš raidžių, skaičių ir skyrybos ženklų. Tiesa, į juos žiūrėti reikia pakreipus galvą į kairę. Štai keletas dažniausiai naudojamų ženklų jausmams ir emocijoms išreikšti elektroniniu paštu:

:-)	Šypsena	'-)	Mirktelėjimas
:-0	Nustebimas	:-+	Tylėsiu kaip žemė
:-(	Liūdesys	(:-*	Bučinys
:"(	Verkimas	:-I	Abejingumas

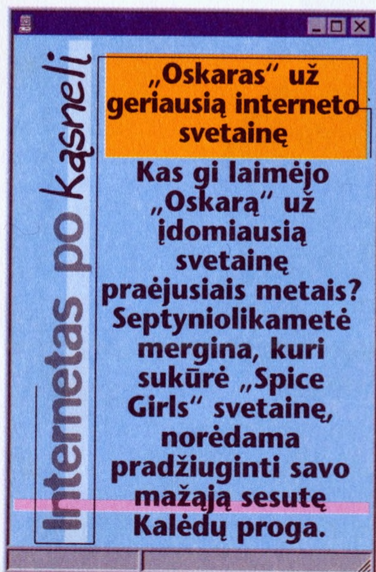
Greičiausias...

Jei esi prisijungęs prie interneto ir turi tam tikrą programinę įrangą (apie ją plačiau bus kalbama 13 skyrelyje „Kaip naudotis elektroniniu paštu"), gali nusiųsti elektroninio pašto žinutę į bet kurį kitą prie interneto prijungtą kompiuterį. Net šimto puslapių knyga pasiekia tikslą per kelias minutes ar, pačiu blogiausiu atveju, kelias valandas. Elektroninio pašto žinutės beveik niekada nedingsta pakeliui, nes, kaip buvo rašyta pirmame skyriuje, interneto tokia struktūra, kad jei trumpiausiame kelyje yra kokių nors kliūčių, žinutė pasieks tikslą aplinkiniu keliu. Kitaip sakant, žinutė iš Vilniaus, prieš pasiekdama gavėją Kaune, gali patekti nors ir į Australiją – ji vis tiek niekur nedings.

...ir ekonomiškiausias paštas

Kitas svarbus dalykas – kaina. Normalaus telefono pokalbis, ypač vakarais, gali būti ilgokas, o už jo kainą galima išsiųsti dešimtis elektroninio pašto žinučių. Siųsti laišką, atviruką ar skambinti į užsienį telefonu tikrai yra daug brangiau nei susisiekti internetu, jau nekalbu apie tai, kad prie elektroninio pašto žinutės gali pridėti bet kokį dokumentą iš savo kompiuterio – iliustraciją, muzikinį fragmentą ar programinę įrangą.

Šių prisegtų failų siuntimo greitis priklauso nuo jų dydžio: vidutinės spartos modemas 1 Mb dydžio dokumentą išsiunčia maždaug per penkias minutes.

Kaip minėjome, vienintelis elektroninio pašto trūkumas yra tas, kad dar ne visi yra prisijungę prie interneto. Tačiau tai tik laiko klausimas: per pastaruosius kelerius metus interneto vartotojų padaugėjo dešimt kartų, be to, daug kas dabar turi priėjimą prie interneto, taigi po kelerių metų bus labai nedaug žmonių, kurie neturės elektroninio pašto adreso.

Iš ko susideda elektroninio pašto adresas?

tavo.vardas@teikėjas.lt

Šią adreso dalį pasirenki pats, kai pasirašai sutartį su teikėju (ji vadinama vartotojo vardu). Gali čia įrašyti savo tikrą vardą, jei tokiu vardu dar niekas nesinaudoja tavo severyje, bet geriau susigalvok kokį kitą žodį (pseudonimą). Taip išsaugosi anonimiškumą ir išvengsi nepageidautinų susitikimų. Nori daugiau sužinoti, kaip saugiai elgtis Internete? Skaityk 61p.

Ji yra visuose interneto adresuose. Tai raidė „eta“, taip ir sakyk, kai kam nors diktuosi savo adresą.

Tai tavo teikėjo pavadinimas.

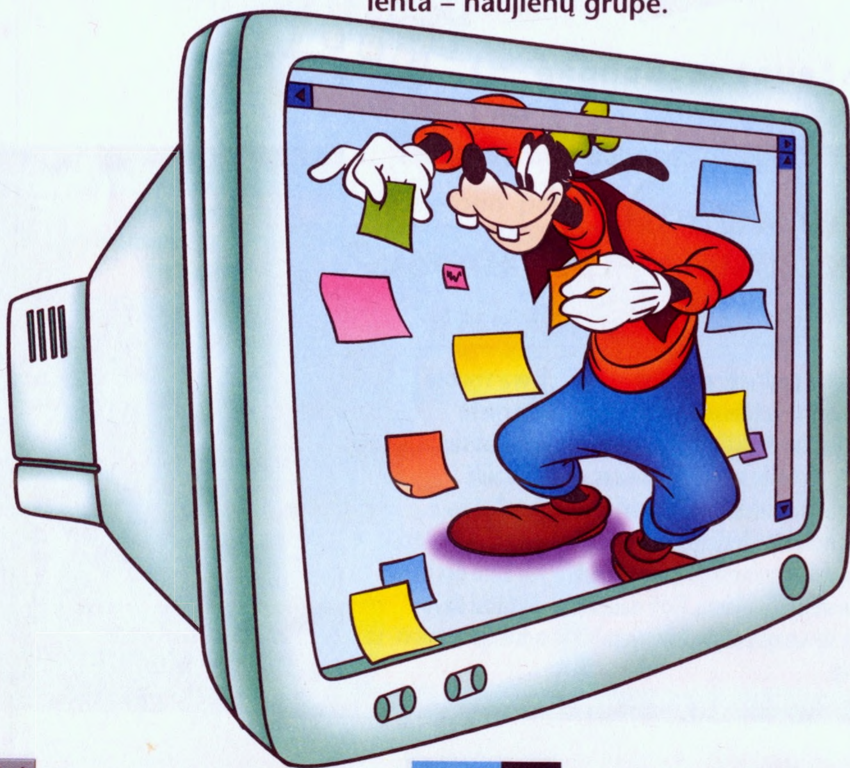
skyrius

VII

NAUJIENŲ GRUPĖS

Elektroninė interneto skelbimų lenta

Įsivaizduok milžinišką skelbimų lentą, kurioje kiekvienas gali skelbti ką tik nori ir kurią skaito visas pasaulis. Interneto kalba tokia skelbimų lenta – naujienų grupė.

lt.osf.zaidimai - Outlook Express

File Edit View Tools Message Help

New Post | Reply Group | Reply | Forward | Print | Stop | Send/Recv | Addresses | Find | Newsgroups | Headers

lt.osf.zaidimai

Folders:
- Outlook Express
  - Local Folders
    - Inbox (1)
    - Outbox
    - Sent Items
    - Deleted Items (1)
    - Drafts
  - news.5ci.lt
    - eunet.anekdotai
    - EUnet.kinas
  - news.omnitel.net
    - omnitel.fishing (137)
    - omnitel.tv.lnk.krokodiluklubas (233)
  - news.osf
    - lt.osf.akvariumas (562)
    - lt.osf.knygos
    - lt.osf.laisvalaikis
    - lt.osf.meile (109)
    - lt.osf.menas.daile (1)
    - lt.osf.menas.kinas
    - lt.osf.menas.kolekcijos
    - lt.osf.mokslas (14)
    - lt.osf.moksleiviai (208)
    - lt.osf.pramogos (14)
    - lt.osf.sachmatai (1)
    - lt.osf.skelbimai.pazintys (17)
    - lt.osf.sportas.krepsinis
    - lt.osf.studentai
    - lt.osf.turizmas
    - lt.osf.zaidimai (310)
    - lt.osf.zvejai

Subject	From	Sent	Size
[ZAIDIMAI]: MDK	Juozas	2000.01.11 21...	2KB
[ZAIDIMAI]: mini geimas	Rokas	2000.01.11 22...	2KB
[ZAIDIMAI]: winter sports	Aurelijus	2000.01.11 22...	2KB
[ZAIDIMAI]: nfs 4	"Rigor Mortis"	2000.01.12 10...	2KB
Re: [ZAIDIMAI]: Kur gaut TEKKEN3 ant...	"Maza Faka"	2000.01.12 13...	2KB
[ZAIDIMAI]: Keiciam?	"tarantulas"	2000.01.12 17...	2KB
[ZAIDIMAI]: Mime-Version: 1.0	MDx	2000.01.13 10:03	2KB
[ZAIDIMAI]: simtower	GAMER	2000.01.13 17...	2KB
[ZAIDIMAI]: PS emuliatoriai	TypuX	2000.01.13 17...	2KB
[ZAIDIMAI]: fontai	Darkwind	2000.01.13 19...	2KB
[ZAIDIMAI]: Problemos su "Formula one...	"SHUMIS"	2000.01.13 20...	2KB
[ZAIDIMAI]: Klausimas apie HL Opposin...	"666"	2000.01.13 20...	2KB
[ZAIDIMAI]: Airline Tycoon	"Varpas"	2000.01.14 09...	2KB
[ZAIDIMAI]: IESHKOMAS graferis geimui	TypuX	2000.01.14 10...	2KB
[ZAIDIMAI]: ieshkomas "dailininkas"	TypuX	2000.01.14 15...	2KB
[ZAIDIMAI]: Diablo II Sorceress charak...	Vaidas Kaupas	2000.01.14 16...	2KB

From: MDx To: lt.osf.zaidimai
Subject: [ZAIDIMAI]: Mime-Version: 1.0

kam reikejo cezario, bandykit
www.crosswinds.net/~vytar/games
---

300 message(s), 299 unread, 11 not downloaded | Working Online

Naujienų grupės (arba diskusijų grupės) skirstomos pagal temas ir yra labai panašios į pokalbių grupes. Skirtumas tik toks, kad naujienų grupėse negali kalbėtis su kuriuo nors vienu pašnekovu. Bet tai tikrai ne trūkumas, priešingai – dėl to naujienų grupės yra labai naudingos kaip tariamosios skelbimų lentos.

Nuo pat interneto atsiradimo naujienų grupės yra viena svarbiausių tinklo veiklos krypčių. Elektroniniu paštu gali bendrauti tik su tais žmonėmis, kurių adresus

Roko ritmu

Vienoje Italijos naujienų grupėje, kuri skirta rokui, berniukas ieško informacijos apie parduotuves, prekiaujančias kompaktiniais diskais Romoje. Tai viena iš šimtų tūkstančių žinučių, kurias nuolat gauna interneto diskusijų grupės.

žinai, bet ar galima palikti žinutes, keistis nuomonėmis, kalbėtis įvairiausiomis temomis su tais interneto vartotojais, kurių net nepažįsti? Žinoma (Savo mėgstamos naršyklės sekcijoje „News" (Naujienos) galėsi perskaityti 20 000 aktyvių diskusijų grupių katalogą, išsirinkti įdomiausią temą, perskaityti kitų grupės narių žinutes ir įsitrank į diskusiją, ką nors parašydamas pats. Kaip paprasčiausioje skelbimų lentoje.

INTERNETO POKALBIŲ TRUMPINIAI

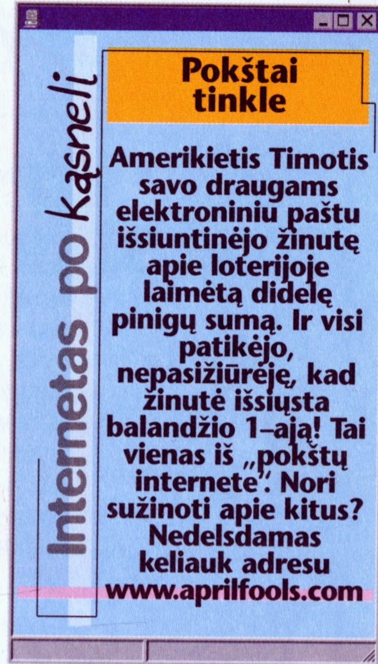

Angliškose naujienų grupėse pasitaiko iš pažiūros nesuprantamų sutrumpinimų. Iš tikrųjų tai visi sakiniai, sutrumpinti taupant laiką. Štai keletas dažniausiai pasitaikančių:

ROLF (Rolling on the Floor laughing) – Mirštu iš juoko.
FYI (For your information) – Tavo žiniai. Dažniausiai naudojamas pašiepiamai, pavyzdžiui, „FYI, šia tema yra žinynas, todėl nėra jokio reikalo klausinėti manęs".
IMHO (in my humble opinion) – Drįsčiau pasakyti, kad...
AFK (Away from Keyboard) – Nuėjau nuo kompiuterio. Naudojamas einant į tualetą, dažniausiai per „pokalbius".
TXNX (Thanks) – Ačiū.
CUL8R (angliškai šios raidės tariamos taip pat kaip frazė „See you later") – Iki pasimatymo.

Pagal visų interesus

Tikriausiai nėra temos, kuria kas nors nediskutuotų internete: nuo roko iki pyragų, nuo geografijos iki aktorių plakatų, nuo televizijos serialų iki kompiuterinių žaidimų. Dažniausiai iš diskusijų grupės pavadinimo galima suprasti, apie ką ten kalbama, pavyzdžiui, lt.osf.music.jazz akivaizdžiai skirta džiazui. Raidės iki pirmo taško gali nurodyti kalbą (šiuo atveju joje kalbama lietuviškai), gali būti trumpiniai „comp" (kalbama apie kompiuterius), „soc" (visuomenė ir kultūra), „rec" (laisvalaikis), „sci" (mokslinės temos), „talk" (tušti plepalai ir ginčai, pavyzdžiui, kas geriau: "Windows" ar "Macintosh"?), „misc" (pašnekesiai apie bet ką).

Naujienų grupės mokyklai

Naujienų grupėje it.scuola (jau minėta trečiame skyriuje, „Keletas Lietuvos ir užsienio naujienų grupių") yra daugybė informacijos ir įvairių naujovių apie Italijos mokymo metodus mokytojų ir mokinių akimis. Pavyzdžiui, vykstant diskusijai apie klasės ir mokslų reikalus, mokiniai gali išklausyti ir mokytojų nuomones.

DISKUSIJŲ SĄRAŠAI

Jie dar vadinami elektroninio pašto sąrašais. Tai lyg priešingybė diskusijų grupei. Kiekvieną kartą, norėdamas perskaityti žinutes, neturėsi lįsti į tinklą. Įsirašęs į sąrašą, gausi jas automatiškai elektroniniu paštu. O kur gauti naujausią diskusijų sąrašų katalogą? Įsirašius į sąrašą. Atrodo kaip žodžių žaismas, bet taip iš tikrųjų yra. Įsirašyti gali elektroniniu paštu:

listserv@ndsuvm1.bitnet

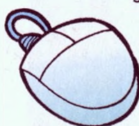
Žinutės vietoje parašyk vieną vienintelį sakinį:

subscribe new-list «vardas»

Aišku, vietoj žodžio „vardas" turi skliausteliuose įrašyti savo vardą. Nuo tada periodiškai gausi naujus diskusijų sąrašus.

Yra ir angliškų mokyklinių diskusijų grupių, iš kurių žymiausia – misc.education. Tai milžiniška elektroninė skelbimų lenta, kurioje kasdien „prisegama" daugiau kaip 500 žinučių, ir jas visas perskaityti tiesiogiai prisijungus būtų labai brangu. Todėl patartina naudotis komanda „download news" („parsiųsdinti naujienas"), kuri yra visose naujienų grupių programose, ir per keletą sekundžių parsisiųsdinti viską į savo kompiuterį. Vėliau, kai turėsi laiko, galėsi jas perskaityti šiaip, ne tinkle, ir galiausiai parašyti ką nors pats. Kai kitą kartą prisijungsi prie naujienų grupės, tavo žinutės automatiškai bus išsiųstos ir jas galės skaityti visas pasaulis. Turbūt nereikia nė sakyti, kad tuo atveju, jei diskusija vyksta angliškai, atsakyti turi ta pačia kalba.

skyrius

VIII

PAPRASTOS IR KATALOGIZUOTOS PAIEŠKOS SISTEMOS

Būtini įrankiai informacijai tinkle surasti

Internete yra kompiuterių, nuolatos dirbančių tą patį darbą: vis apeinančių tinklą, jį tikrinančių ir rūšiuojančių visą jo turinį. Jie vadinami paieškos sistemomis ir bet kurią minutę gali stabtelti, kad surastų tai, ko ieškai tu.

Internetas po kąsnelį

Tau, jaunime

Ar žinai, kad internete yra svetainė, skirta specialiai paaugliams nuo 10 iki 16 metų? Užsuk adresu www.freezone.com ir rasi žaidimų, rašinių bei daugybę informacijos. Ir dar ten galėsi paplepėti su bendraamžiais.

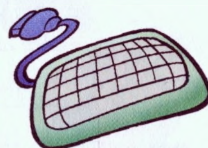
Mokykliniame rašinyje norėtum pacituoti vieną istorinį asmenį, bet beveik nieko apie jį nežinai? Neturi ledų recepto? Nugirdai kažką kalbant apie kompiuterinį žaidimą, apie kurį beveik nieko nežinai? Nesirūpink. Viename iš milijonų interneto puslapių tikrai yra tai, ko tau reikia. Bet kaip jį rasti? Galbūt tas ypatingas ledų receptas yra kokios arizonietės kompiuteryje, o žaidimo kūrėjas laiko visus duomenis apie jį savo kompiuteryje (o gal net patį žaidimą, ir tu galėtum jį parsisiųsdinti...). Jei taip, tai tu viską susirasi per paieškos sistemas ir interneto vadovus. Kaip jais naudotis, sužinosi 14 skyriuje.

Nepavargstantys ieškotojai

Paieškos sistemos yra labai galingi kompiuteriai, kurie nesustodami dieną ir naktį naršo internetą. Jie peržiūri kiekvieną dokumentą ir įsimena kiekvieną jų žodį. Kai prisijungi prie paieškos sistemos ir spausdini žodį ar žodžius, apie kuriuos nori ką nors sužinoti iš interneto (pavyzdžiui, „electric guitar" – elektrinė gitara – ar „Mickey Mouse" – peliukas Mikis), per keletą sekundžių paieškos sistema pateikia sąrašą su

pavadinimais visų dokumentų, kuriuose yra tavo žodis. Paspaudęs ties pavadinimu pelės mygtuką, iškart susijungsi su kompiuteriu, kuriame saugomas dokumentas. Jis atsidarys tavo ekrane, ir tu galėsi jį skaityti, archyvuoti ar spausdinti. Populiariausios paieškos sistemos yra „Infoseek" ir „Altavista".

Katalogizuotos paieškos sistemos

Šios sistemos padeda ieškoti informacijos ne tik pagal žodžius ir frazes, bet ir pagal temą. Visa informacija suskirstyta į kategorijas, pavyzdžiui, sportas, kultūra, laisvalaikis, gamtos mokslai. Kiekviena iš šių kategorijų bus suskirstyta į dar smulkesnes dalis, kuriose susirasi norimą temą. Štai pavyzdys, kaip per katalogizuotą paieškos sistemą patenkama į peliuko Mikio svetainę:

Laikraščiai ir žurnalai
- Italijos spauda
  - Žurnalai
    - Savaitraščiai
      - Peliukas Mikis

Viena populiariausių katalogizuotų paieškos sistemų pasaulyje yra „Yahoo". Lietuvoje dažniausiai naudojama

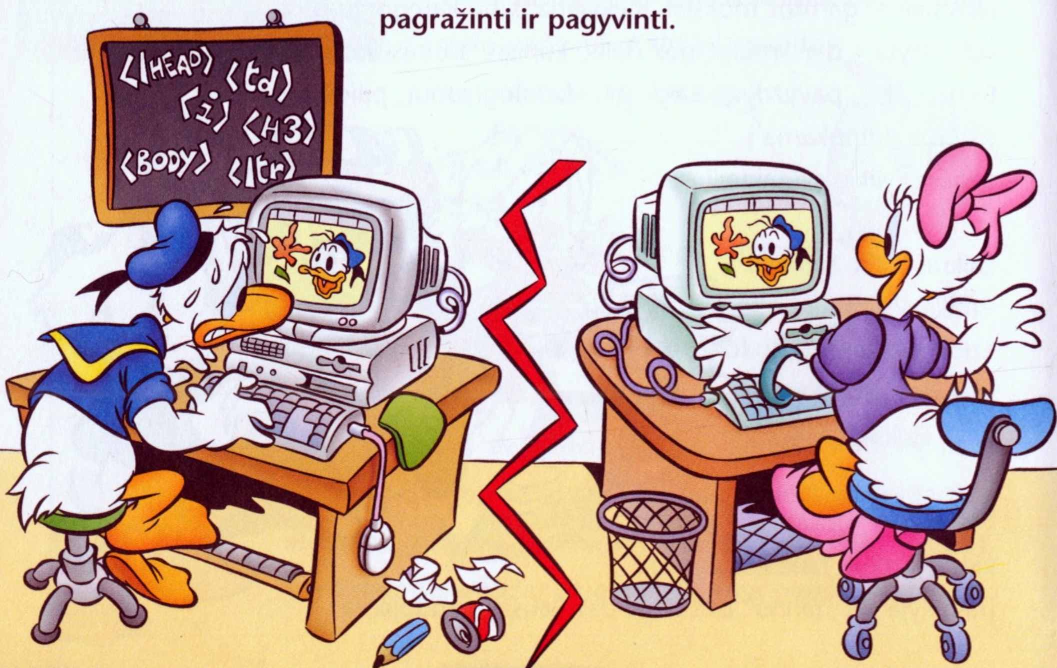
skyrius

IX

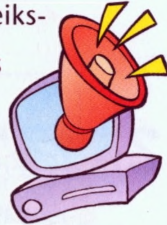
INTERNETO KALBA

HTML - programavimo įrankis, leidžiantis kurti tinklapius.

Interneto puslapiai sukurti naudojant tam tikrą programavimo kalbą, kitaip sakant, kompiuterio komandų rinkinį, kuriuo galima įterpti į tinklapius iliustracijas, piešinius, įvairių formų ir dydžių rašmenis, mygtukus ir nuorodas, juos pagražinti ir pagyvinti.

Naršydamas internetą, randi įvairiausių puslapių – spalvingų, su nuotraukomis, judančiais paveikslėliais ir net garsais. Tai, ką matai, yra didelis programuotojo darbo vaisius. Dažniausiai šiuo reikalu naudojama interneto kalba, vadinama HTML. Tai gana sumaniai sukurta kalba – tuo pats įsitikinsi, jei bet kuriame interneto puslapyje suaktyvinsi naršyklės funkcijas, leidžiančias pamatyti to puslapio HTML (pavyzdžiui, programoje „Explorer" turi pasirinkti meniu punktą „Visualize" ir paspausti HTML). Išvysi begalinius puslapius keistos rašliavos, kuri ir yra HTML instrukcijos.

Iš ko ir kaip ji sudaryta

Kiekvienas HTML dokumentas sudarytas iš dviejų pagrindinių dalių: turinio ir HTML komandų. Turinį mato visi interneto puslapio lankytojai, o HTML komandos, vadinamos TAG, lieka paslėptos. Paeksperimentuoti su HTML kalba nesunku, nors tam, kad galėtum kurti sudėtingus puslapius, turi būti geras programuotojas ir žinoti šimtus įvairiausių komandų. Pavyzdžiui, tu nori parašyti „Šiandien graži diena" taip,

Internetas po kąsnelį

Kuo jūs dirbate?

Jei kas nors į šį klausimą kuo rimčiausiai atsako esąs „HTML–istas", būk ramus, jis tavęs nemulkina. Tiesiog jis – HTML kalbos ekspertas. Ir jam tikrai pasisekė, nes tai labai vertinama profesija.

KALBA KALBOJE

Tinklapiuose, parašytuose HTML kalba, specialieji efektai (animacija, garsai, interaktyviosios dalys, testai su pažymiais ar rezultatais) kuriami kita populiaria programavimo kalba, vadinama „Java". Ją sukūrė kompanija „Sun Microsystems". Jei turi seną „Microsoft Explorer" arba „Netscape Navigator" (pavyzdžiui, 1 arba 2) versiją ar kokią kitą interneto programą, tinklapių su įvairiausiais priedais, sukurtais „Java" (vadinamais „Applet"), nepamatysi.

kad žodis „graži" būtų paryškintas. HTML kalba turėsi rašyti: Šiandien graži diena. ir yra žymės, nurodančios paryškinto žodžio ar frazės pradžią ir (su įstrižu brūkšneliu) pabaigą. Norėdamas užrašyti ką nors kursyvu, turėsi naudoti žymes <i>, pabraukti žodį ar frazę – <u>, o pradėti naują pastraipą – <p>.

Sutrumpinimai

Kad galėtum kurti interneto puslapius, laimė, visai nebūtina gerai išmanyti HTML. Tam yra specialios funkcijos, kurios bet kurį tavo dokumentą automatiškai transformuos į tinklapį, kurį iškart galėsi perkelti į tinklą. Naršyklė „Netscape Navigator", pavyzdžiui, turi programą, vadinamą „Composer", skirtą tinklapiams kurti, o daugelis kitų grafinių programų irgi turi tam tikras komandas, kurios tą patį padaro per keletą sekundžių.

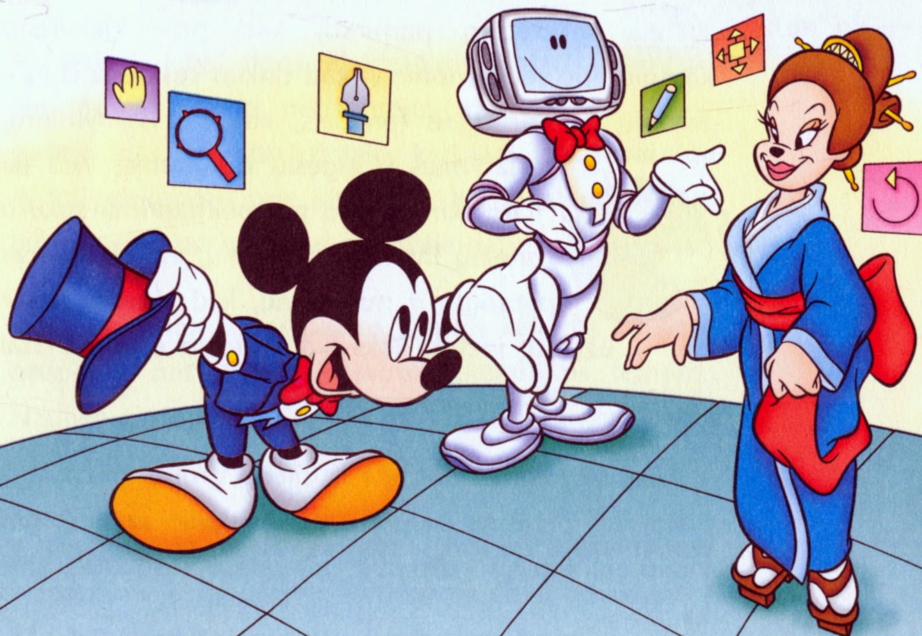
skyrius

X

Tinklo etiketas

Elgesio taisyklės interneto bendruomenėje

Nėra kokių nors labai griežtų normų, nustatančių, kaip turėtum elgtis internete, bet kad visi draugiškai jame sutilptų, kai ko reikėtų vengti. Tokios nerašytos taisyklės vadinamos „tinklo etiketu", arba „kibernetiniu etiketu".

Kaip jau žinai, internetas sudarytas iš daugybės vienas su kitu sujungtų kompiuterių, ir tokiu tinklu apraizgytas visas pasaulis.

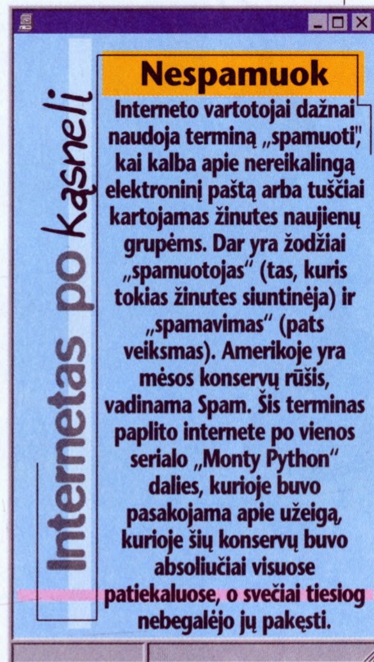

Tačiau neturėtum pamiršti, kad prie kiekvieno kompiuterio sėdi žmonės ir kad tinklas susideda iš jų – žmonių su skirtingais įpročiais, kultūra, išsilavinimu, įstatymais ir elgesio normomis. Visa tai taip skiriasi, kad net neįmanoma sukurti griežtų interneto taisyklių, yra tik keletas patarimų ir nurodymų, kad visiems tinkle užtektų vietos. Toks lyg ir tinklo etiketas. Štai kokia jo esmė:

• Prieš rašydamas žinutę į naujienų grupę, perskaityk viską, kas parašyta bent jau per paskutin savaitę, nes kitaip gali įsiterpti į diskusiją gerai nesuprasdamas, apie ką ji.

• Dalyvaudamas diskusijose, nepamiršk, kad tavo žinutes skaitys žmonės iš viso pasaulio, kurių įpročiai ir papročiai visai kitokie negu tavo. Nekritikuok elgesio ar įpročių, kurie tau atrodo keisti, nes galbūt kitose šalyse jie visai įprasti ir priimtini.

• Niekada nespausdink žinučių tik didžiosiomis raidėmis, interneto kalba tai reiškia, kad tu rėki. SUPRATAI?

• Oficiali interneto kalba – anglų. Ja ir turi atsakinėti į daugumą žinučių. Bet gali atsakyti lietuviškai į lietuviškas žinutes.

• Nesiųsk labai ilgos elektroninio pašto žinutės, iš anksto neperspėjęs apie tai gavėjo, nes gali atsitikti taip, kad jam teks labai ilgai išbūti prisijungus prie interneto, kol ją priims, o tavo informacija jam bus visai nereikalinga.

• Niekada nesiųk tos pačios žinutės kelioms naujienų grupėms, net jei jos ir skirtos panašioms temoms. Naujienų grupių nariai vadina tai „spamavimu" arba tiesiog trukdymu ir baisiai to nemėgsta.

• Elektroninio pašto žinutė – tas pat, kas laiškas. Nepamiršk jos pasirašyti ir sugalvok aiškų pavadinimą, kad būtų galima nesunkiai suprasti jos turinį.

• Grandininius laiškus (tokius, kuriuose parašyta, kad turi juos persiųsti kitiems) nieko nelaukdamas mesk į šiukšlių dėžę. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Australijoje, tai net neteisėta.

• Naujienų grupėse gerbk kitų žmonių nuomonę ir nesistenk jų įtikinti, kad esi teisus.

Tinklo etiketas - komiksas

Kad geriau suprastum, kaip smagiai leisti laiką tinkle ir neprisivirti košės, peržiūrėk šį linksmą komiksą su trimis paršiukais. Jei Tave sudomintų filmukas, užmesk akį adresu **www.disney.it/cybernetiquette**, kur rasi ne tik tris paršiukus, bet ir interaktyvią pasaką apie septynis nykštukus. Greitai bus ir naujų filmukų...

Disney Online

KOMIKSAS KIBERNETIKETAS

TRYS PARŠIUKAI
ISTORIJOJE
"AR KAS NORS IŠSIGANDO AVELĖS?"

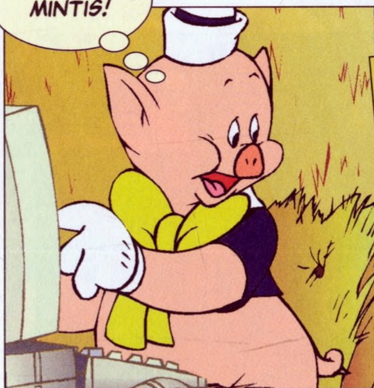

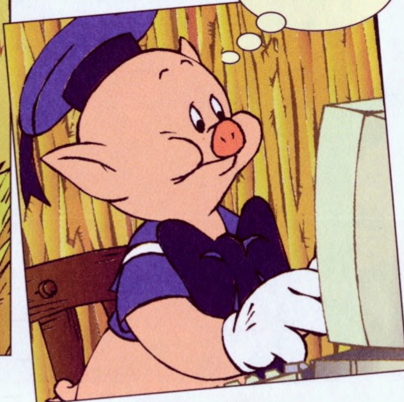

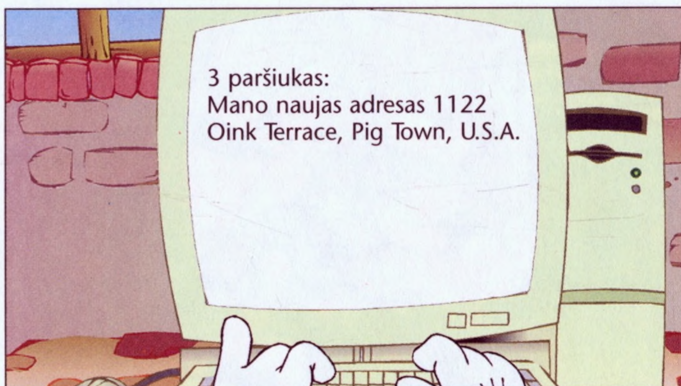

2 paršiukas: Medis pigiau. Be to, be lentučių nepastatysi dailaus namelio.

3 paršiukas: Jūs abu neteisūs, bičiuliai. Geriausia statyti iš plytų ir akmenų.

3 paršiukas: Aš dailinu savo naująjį namą. Ar norit ateiti pasižiūrėti?

- ŠAUNI MINTIS!

- JAU LEKIAM!

3 paršiukas:
Mano naujas adresas 1122 Oink Terrace, Pig Town, U.S.A.

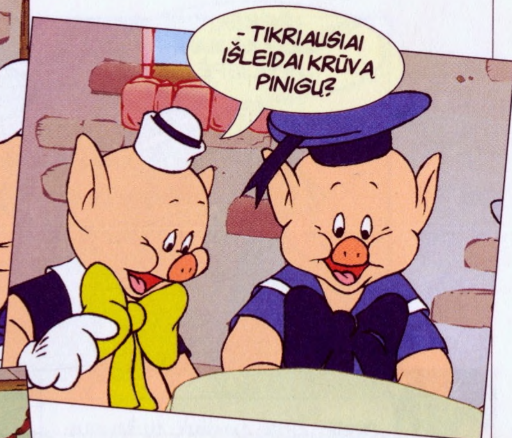

- MES EINAM PASIŽIŪRĖTI NAUJOJO PLYTINIO PARŠIUKO NAMO.

PARŠIUKAI IŠEINA,
O JUOS AKYLAI SEKA
PASLAPTINGA AVIS...

...IKI PAT
TREČIOJO PARŠIUKO
NAMŲ.

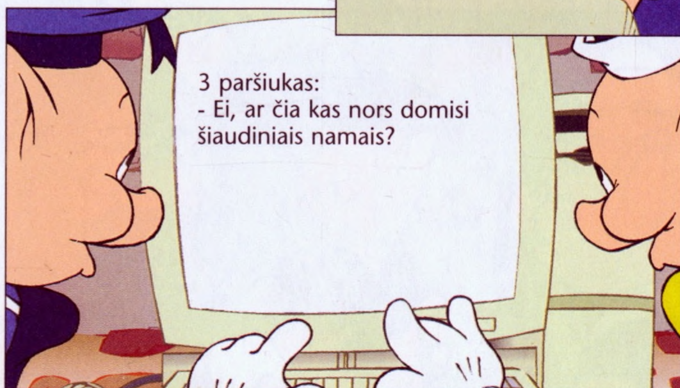

- NA, BIČIULIAI, TAI KĄ
MANOT APIE MANO
NAUJĄJĮ NAMĄ?

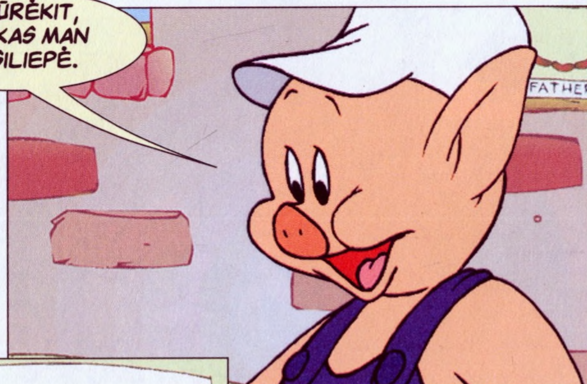

- VISAI NIEKO.

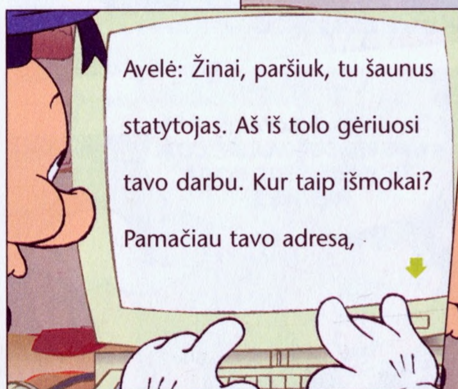

- TIKRIAUSIAI IŠLEIDAI KRŪVĄ PINIGŲ?

- NE, IŠLEIDAU VISAI NEDAUG. ŽIŪRĖK...

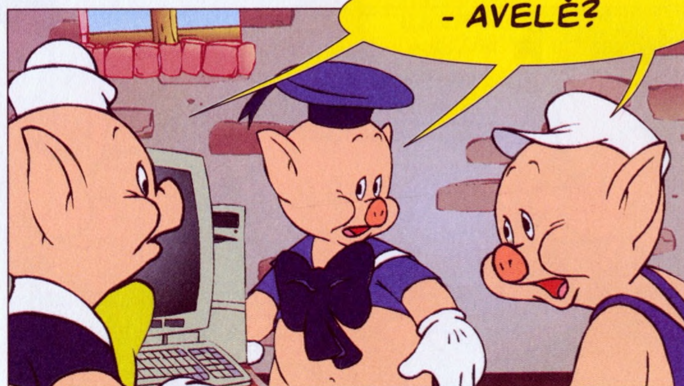

- VISKĄ GAVAU IŠ WWW.MIELOJIKIAULIDĖ.COM. TIK PAŽIŪRĖKIT, KOKIA SVETAINĖ.

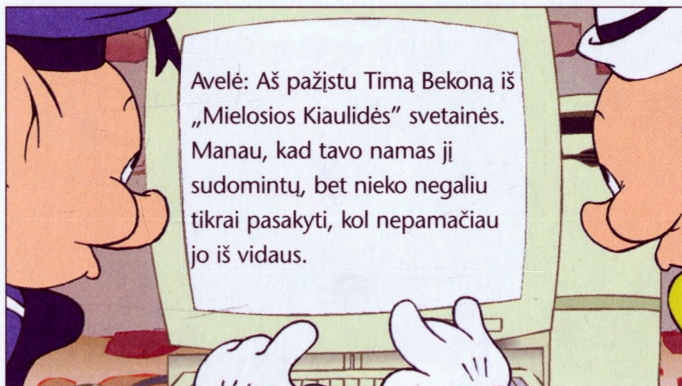

3 paršiukas:
- Ei, ar čia kas nors domisi šiaudiniais namais?

- ŽIŪRĖKIT, KAŽKAS MAN ATSILIEPĖ.
FATHER

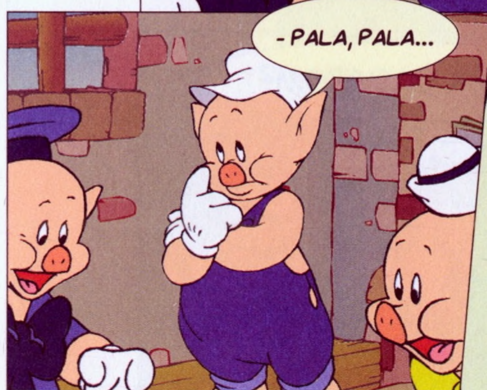

Avelė: Žinai, paršiuk, tu šaunus statytojas. Aš iš tolo gėriuosi tavo darbu. Kur taip išmokai? Pamačiau tavo adresą,

kai davei jį draugams ir kaip tik ėjau pro šalį. Ar galėčiau užeiti ir apžiūrėti tavo namą iš vidaus?

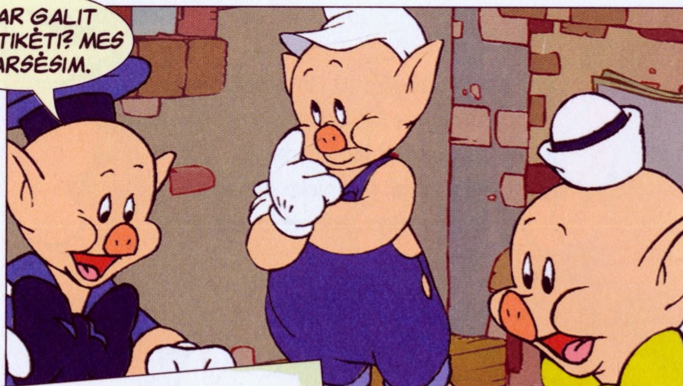

- AVELĖ?

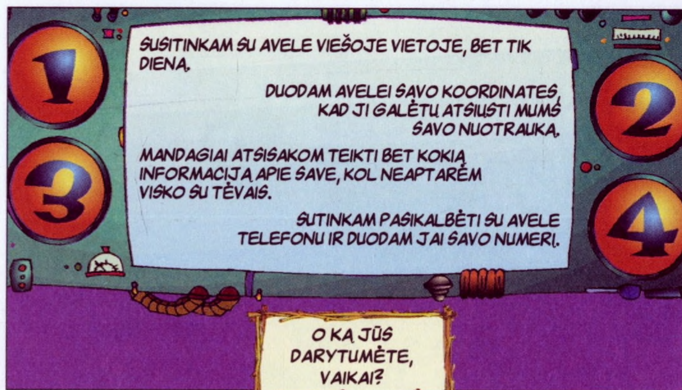
Avelė: Ko gero, Timas net parodytų tave ir tavo draugus per televiziją.

Avelė: Tai kaip?..

........AR GALIU UŽEITI?

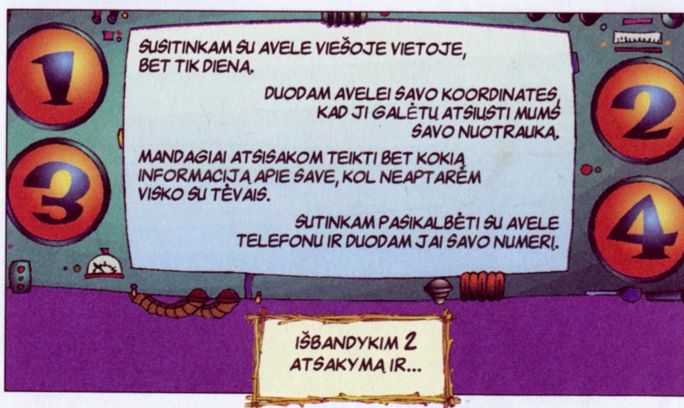
RENKAMĖS 1 ATSAKYMĄ, IR...

NA IR PASISEKĖ VILKUI.

TURI BŪTI GERESNĖ IŠEITIS. PABANDYKIME DAR KARTĄ.

1
SUSITINKAM SU AVELE VIEŠOJE VIETOJE, BET TIK DIENĄ.
2
DUODAM AVELEI SAVO KOORDINATES, KAD JI GALĖTŲ ATSIUSTI MUMS SAVO NUOTRAUKĄ.
3
MANDAGIAI ATSISAKOM TEIKTI BET KOKIĄ INFORMACIJĄ APIE SAVE, KOL NEAPTARĖM VISKO SU TĖVAIS.
4
SUTINKAM PASIKALBĖTI SU AVELE TELEFONU IR DUODAM JAI SAVO NUMERĮ.
IŠBANDYKIM 2 ATSAKYMĄ IR...

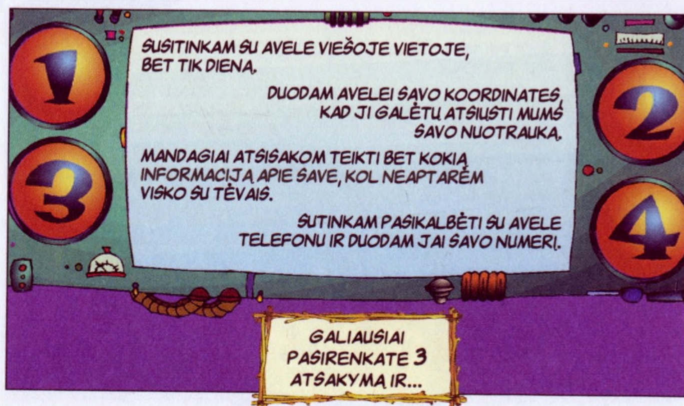

ĮSILEIDŽIAME AVELĘ...
- EI, BET JUK TU JOKIA NE AVELĖ!
VILKAS KVATOJASI...
TURI BŪTI GERESNĖ IŠEITIS. PABANDYKIME DAR KARTĄ.
1
SUSITINKAM SU AVELE VIEŠOJE VIETOJE, BET TIK DIENĄ.
2
DUODAM AVELEI SAVO KOORDINATES, KAD JI GALĖTŲ ATSIŲSTI MUMS SAVO NUOTRAUKĄ.
3
MANDAGIAI ATSISAKOM TEIKTI BET KOKIĄ INFORMACIJĄ APIE SAVE, KOL NEAPTARĖM VISKO SU TĖVAIS.
4
SUTINKAM PASIKALBĖTI SU AVELE TELEFONU IR DUODAM JAI SAVO NUMERĮ.
GALBŪT 4 ATSAKYMAS TEISINGAS?..

- EI, BET JUK TU JOKIA NE AVELĖ.

JŪS IR VĖL JĄ ĮSILEIDOTE.

VILKAS DŽIŪGAUJA.

TURI BŪTI GERESNĖ IŠEITIS. PABANDYKIME DAR KARTĄ.

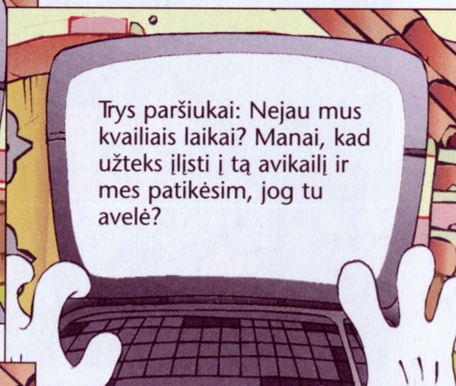

VILKAS BANDO LAUŽTIS Į VIDŲ
PAČIU SENIAUSIU PASAKŲ
KNYGOJE BŪDU...

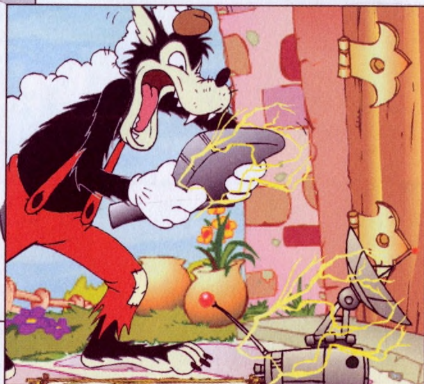
BET JAM NIEKO NEIŠEINA.
KĄ GI JIS DARYS DABAR?

SENIS VILKAS ĮKLIUVO Į TINKLĄ. TAIP JAM IR REIKIA.

TAI BENT NUOTYKIS, VAIKAI!

IŠMOKAU DAR VIENĄ INTERNETO PAMOKĄ: PLEPĖDAMAS NIEKAM NEDUOK SAVO ADRESO AR TELEFONO.

POKALBIŲ KAMBARIAI PILNI KIBERŽMONIŲ - JUOS SUTINKI TIK INTERNETE.

Disney Online's

KOMIKSAS KIBERNETIKETAS

DISNEY ONLINE ĮSIPAREIGOJUSI SKATINTI TIK SĄMONINGĄ IR SAUGŲ NAUDOJIMĄSI INTERNETU. MŪSŲ TIKSLAS - TEIKTI PRAMOGAS VISAI ŠEIMAI.

ANTRA DALIS

KAIP?

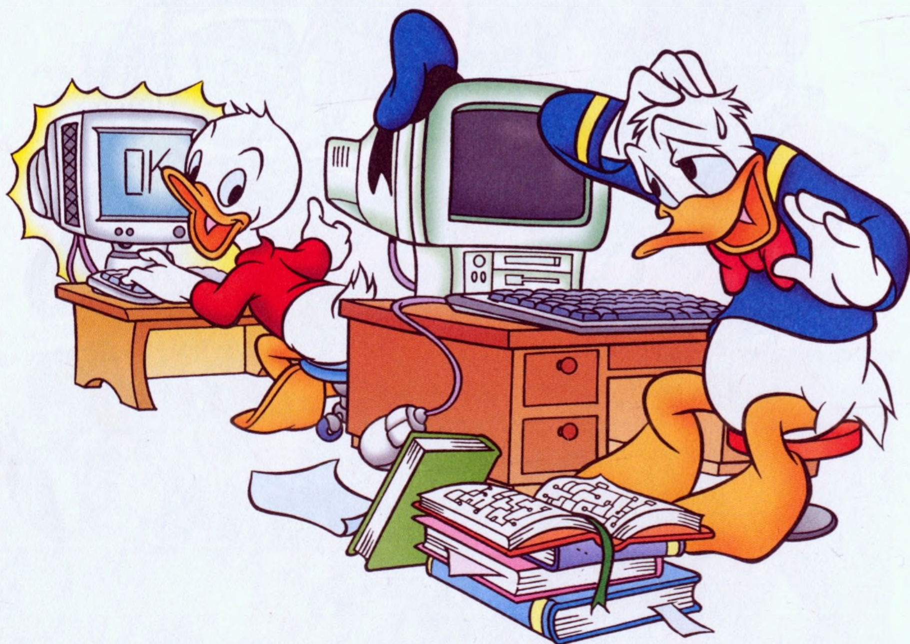
skyrius

XI

TAVO PIRMASIS RYŠYS

Kaip paruošti kompiuterį internetui

Naujausios „Windows“ versijos yra iš anksto paruoštos prisijungti prie interneto. Dar papasakosime, kaip prijungti kompiuterį prie teikėjo ir naršyti po tinklą.

Dar prieš kelerius metus kompiuterio paruošimas internetui buvo be galo daug laiko reikalaujantis darbas, nes senosiose darbo aplinkose nebuvo įrangos, reikalingos prisijungti prie tinklo. Dabar, naudojant naujausią „Windows" versiją, viskas tapo daug paprasčiau, nes procedūros viena po kitos atliekamos automatiškai, o visa programinė įranga jau yra kompiuteryje. Čia aprašytos procedūros numatytos „Windows 98", pačioje naujausioje „Microsoft" darbo aplinkoje, tačiau jos tinka ir „Windows 95". Abi šios darbo aplinkos tinka ir keleriais metais senesniems kompiuteriams, jeigu jie turi bent 32 Mb operatyviosios atminties.

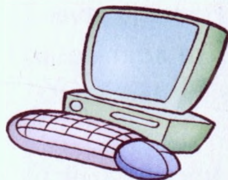
Internetas po kąsnelį

Pradedančiajam...

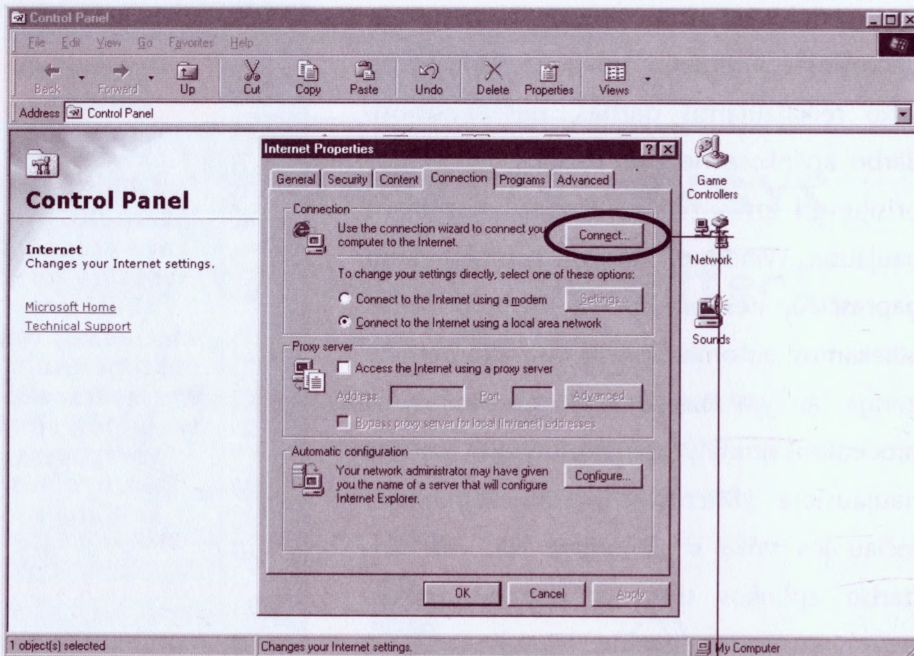
Tiek vargus, kol prisijungei prie interneto, pirma tavo aplankyta svetainė turėtų būti kuo „kiečiausia". Nerasi nieko geresnio nei www.carosello.it, svetainės, skirtos varžyboms, linksmybėms ir žaidimams.

Pirmieji žingsneliai

Prieš pirmą kartą užmegzdamas ryšį su tinklu, iš „Windows" meniu pasirink **Start/ Settings/Control Panel**. Ten rasi piktogramą **Internet.** Bakstelėk ją dukart ir pasirink failą **Connections** Ten bakstelėk **Connect.** Taip pradėsi žingsnis po žingsnio jungtis prie interneto.

* „Windows 98" yra registruotas „Microsoft Corporation" prekės ženklas
** „Windows 95" yra registruotas „Microsoft Corporation" prekės ženklas

Riprodotta per gentile concessione di Microsoft Corporation

Connect...

Pirmasis kartas
Šitas mygtukas paruošia kompiuterį pirmą kartą prisijungti prie interneto, jis tau padės kiekviename žingsnyje po "Windows".

Iš pradžių kompiuteris paklaus, ar nori pasirinkti interneto paslaugų teikėją, ar įvesti jo duomenis. Tau reikia pirmojo varianto, jei dar neturi pasirinkęs teikėjo, o antrasis tiks tuo atveju, kai jau esi pasirašęs sutartį, ir tau reikia tik paruošti savo kompiuterį prisijungti prie interneto. Pirmuoju atveju kompiuteris automatiškai telefonu susisieks su artimiausiu tavo miesto **Microsoft** serveriu ir parsiųsdins tau sąrašą tiekėjų, su kuriais galėsi pasirašyti sutartį.
Kai tai jau atlikta, turėsi iš naujo atlikti visą procedūrą, tik šį kartą pasirinkti „Set up a new connection to the existing Internet account" („Užmegzti naują ryšį pagal turimus interneto prisijungimo duomenis").

Langų pildymas

Dabar vienas po kito pasirodys keli langai, kuriuose turėsi užpildyti tuščius laukus. Užpildęs kiekvieną langą, spausk mygtuką Next.

• Pasirink **Telephone line connection** („Telefoninis ryšys") ir žodžius „create a new connection with remote access" (nauja tolimosios kreipties jungtis), tada pasirodžiusiame lauke įrašyk savo teikėjo telefono numerį, kad galėtum susisiekti su jo modemu

Control Panel

File Edit View Go Favorites Help

Back Forward Up Cut Copy Paste Undo Delete Properties Views

Address Control Panel

Control Panel

Internet
Changes your Internet settir

Microsoft Home
Technical Support

Internet Connection Wizard

Welcome to the Internet Connection wizard, the easy way to get connected to the Internet. You can use this wizard to set up a new or existing Internet account.

Click the option you want, and then click Next.

- I want to sign up and configure my computer for a new Internet account. (If you select this option make sure your telephone line is connected to your modem.)
- I have an existing Internet account through my phone line or a local area network (LAN). Help me set up my computer to connect to this Internet account.
- My computer is already set up for the Internet. Do not show this wizard again.

Next > Cancel

1 object(s) selected | Changes your Internet settings. | My Computer

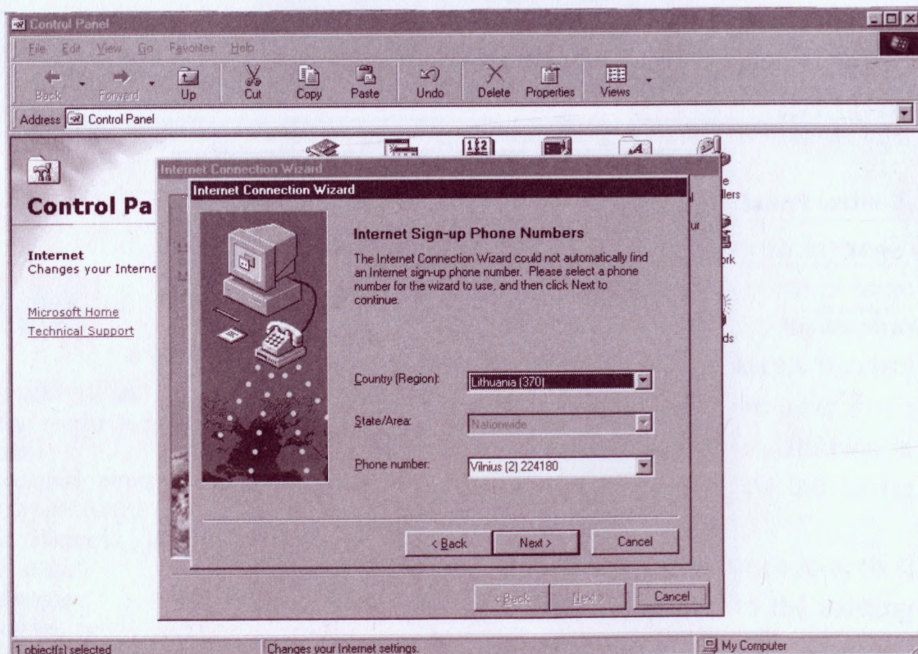
(nepamiršk miesto kodo), o langelyje, skirtame vardui ir šalies kodui, įrašyk „Lithuanian (370)".

- Įrašyk vartotojo vardą ir slaptažodį, kuriuos pasirinkai, kai pasirašei sutartį su teikėju.

- Langelyje „Set up" bakstelėk pele ties žodžiu **Yes.**

- Nurodyk ryšio, tinkamo tavo teikėjui, tipą (pasirinkimas yra iš dviejų protokolų, vadinamų SLIP ir PPP).

- Sugalvok ką tik sukurtai ryšio procedūrai pavadinimą.

MODEMO ĮDIEGIMAS

Be modemo neįmanoma telefono ryšiu prisijungti prie teikėjo kompiuterio. Nusipirktą modemą reikia prijungti ir įdiegti:

- Laidais prijunk modemą prie kompiuterio, kaip parašyta modemo instrukcijoje.
- Atidaryk aplanką „Control Panel" ir dukart bakstelėk pele piktogramą **Modems**
- Pasirink „Add Hardware". „Windows " patikrins, ar modemas tikrai prijungtas ir ar turi visą reikalingą programinę įrangą. Jeigu kas nors negerai, sistema paprašys, kad įdėtum diskelį, kurį gavai kartu su modemu.

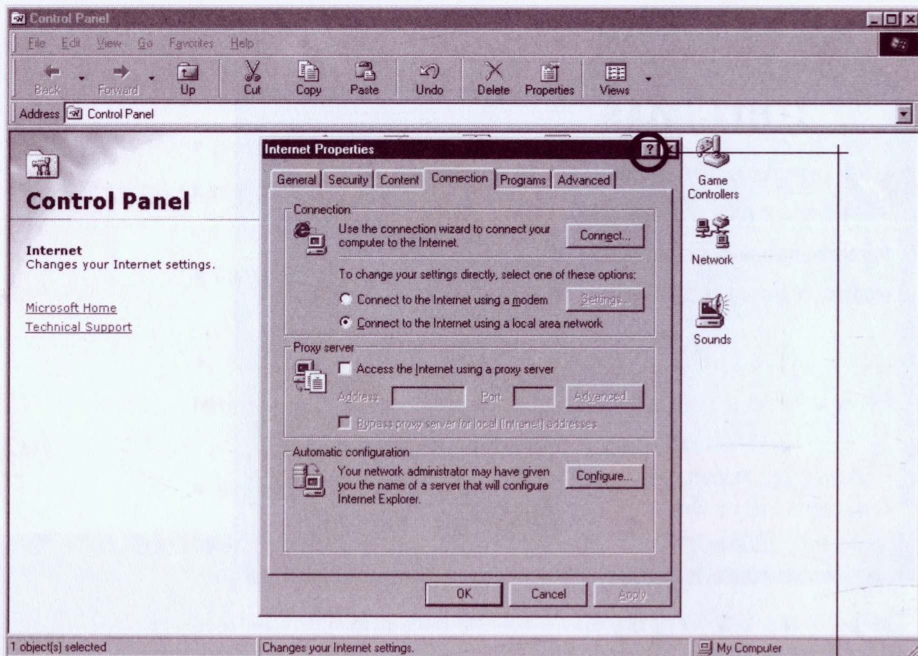

Tolimasis ryšys

Atlikęs šią procedūrą, nueik į langelį „Remote access" (Tolimoji kreiptis), esantį **System Folder/Computer resources** viduje, ir ten rasi naują piktogramą, pavadintą tavo ką tik sugalvotu pavadinimu. Jei viskas gerai, dukart bakstelėjęs ją pele, iškart pateksi į internetą. Jei prisijungti nepavyko, teks atlikti dar kelis veiksmus:

- Bakstelėk naująją piktogramą dešiniuoju pelės mygtuku ir pasirink meniu punktą **Properties.**

Pagalba
Turi techninių problemų su internetu? Kiekvieną akimirką sulauksi pagalbos, bakstelėjęs pele mygtuką su klaustuko ženklu.

• Pasirink lapą „Server Types" ir bakstelėk pele mygtuką **TCP/IP Settings**.

• Susirašyk viską, ką pamatysi langelyje (IP adresą, DNS ir t.t.), paprašyk savo teikėjo, kad tiksliai nurodytų šiuos duomenis, ir įrašyk juos į atitinkamus langelius.

„Windows 98" turi puikų žinyną, kuris padės Tau išspręsti beveik visas problemas, kylančias jungiantis prie interneto. Jis pradės veikti, vos bakstelėsi pele mygtuką su klaustuku, kurį rasi visų įjungtų programų įrankinėse.

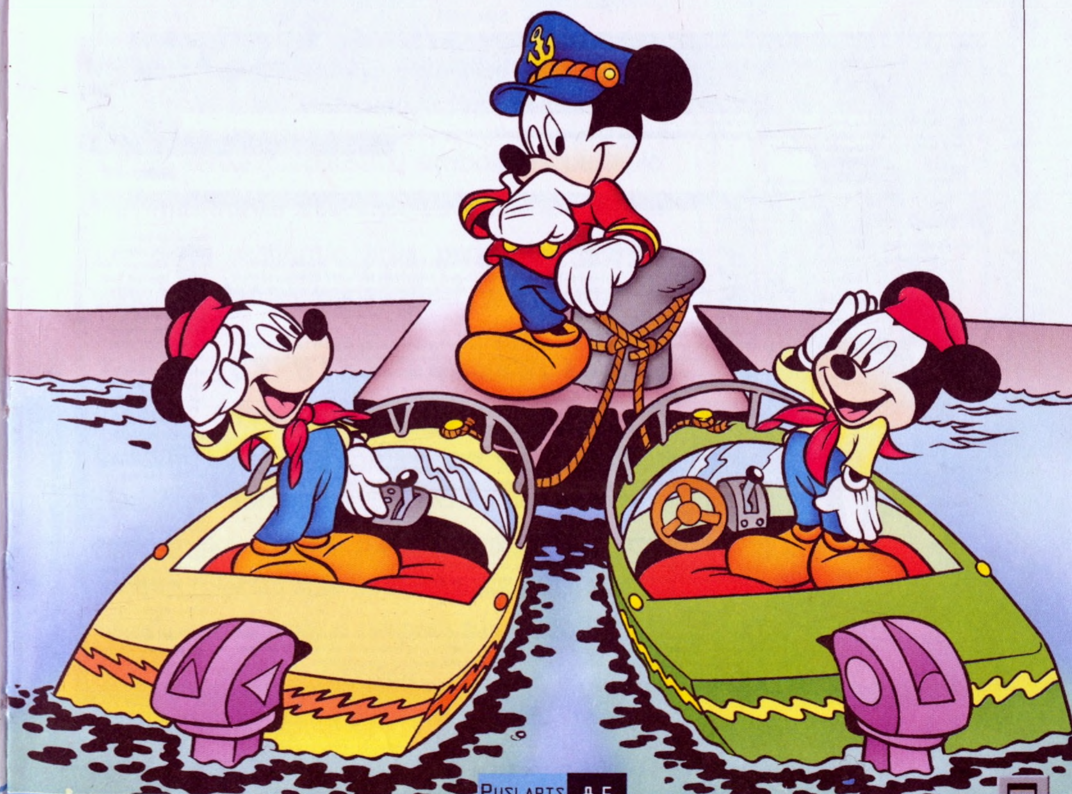
skyrius

XII

KAIP NAUDOTIS NARŠYKLĖMIS

Populiariausia tinklo naršymo programinė įranga

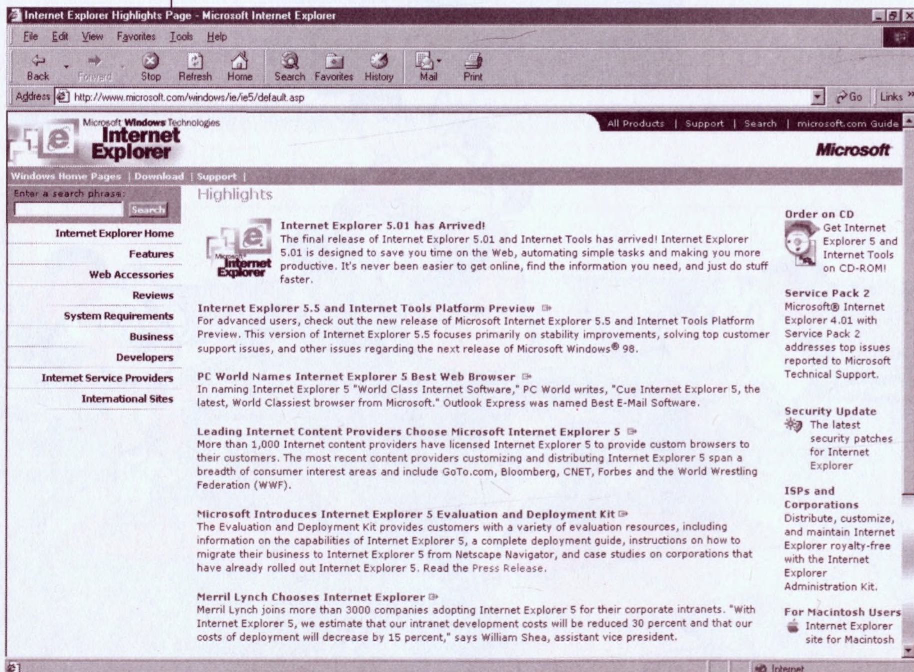
Netscape Navigator ir **Microsoft Explorer** – dvi pagrindinės interneto naršymo programos, galingos ir patikimos. Tu gali rinktis.

Interneto langas kairėje – "Favorites" ("Dažniausiai lankomų") sąrašas, tai dažniausiai lankomos svetainės, kurių adresai saugomi kompiuterio atmintyje (kaip tai daroma, paaiškinsime vėliau). Viršuje – eilutė mygtukų, reiškiančių įvairias programos komandas.

Microsoft Explorer

Naudotis „Explorer" visai nesunku. Jei jau įdiegei šią programą savo kompiuteryje, į bet kurį interneto puslapį pateksi tiesiog įrašęs jo adresą mažame langelyje ekrano viršuje – adresų eilutėje. Įrankių juostos mygtukai padeda naršyti po tinklą. Gali grįžti atgal arba paeiti į priekį, naudodamasis dviem rodyklėmis ekrano kairėje, o raudonas simbolis su paveikslėliu „X" nutraukia puslapio įkrovimą.

Iš ko susideda interneto adresas?

http://www.disney.it

Šiais ženklais prasideda visi tinklalapių adresai („stp://" - parsisiųsdinamų puslapių adresai, o „news://" - naujienų grupių), tačiau naujausioms naršyklių versijoms jie nebereikalingi.

Tai angliškų žodžių „World Wide Web" („Pasaulinis voratinklis") trumpinys. Jis reiškia grafinę, dažniausiai lankomą, interneto dalį. Šiomis raidėmis prasideda beveik visi interneto adresai.

Tai svetainės, į kurią nori patekti, pavadinimas. Jis dažniausiai būna susijęs su įmone ar organizacija, kuriai priklauso puslapis. Šiuo atveju pateksi į Disnėjaus kompanijos svetainę.

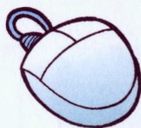
Adreso pabaiga dažniausiai nurodo svetainės rūšį arba vietą. Kai kurių raidžių reikšmės: com - verslo organizacijos, edu - švietimo ir mokslo organizacijos gov - vyriausybinės institucijos, org - kitos organizacijos, it - Italijos svetainės (uk - Jungtinės Karalystės, fr - Prancūzijos, de - Vokietijos, lt - Lietuvos, ru - Rusijos, pl - Lenkijos ir t.t.).

Kartais tenka paspausti šį simbolį: jei puslapio krovimas trunka labai ilgai, tai gali reikšti, kad jis per daug skaitomas arba perkrautas grafika. Jeigu taip atsitiko, geriau grįžti į jį kitą kartą.

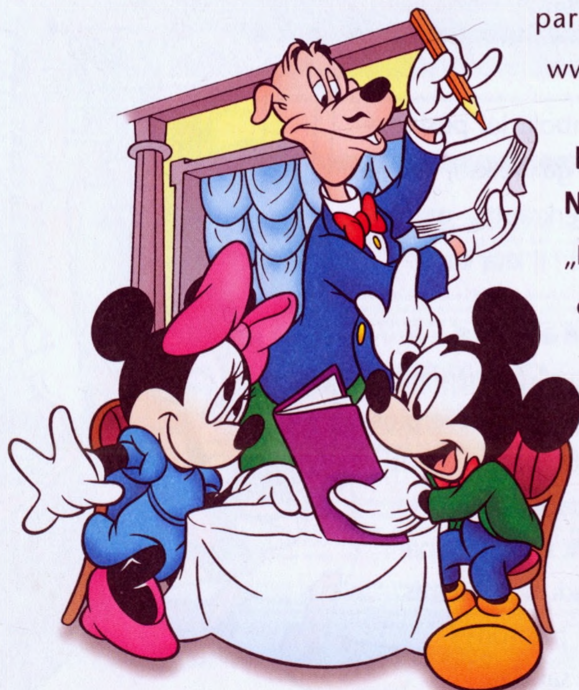
Trys svarbios komandos

„Search" („Paieška"), „Favorites" („Dažniausiai lankomi") ir „Go" („Eiti") – trys labai svarbios „Explorer" komandos. „Search" padės surasti norimą dokumentą pagal pagrindinius jo žodžius (plačiau apie tai skaityk skyrelyje apie paieškos sistemas), o paspausdus „Favorites", kairėje ekrano pusėje pasirodys dažniausiai lankomų puslapių sąrašas.

Tai tarsi elektroninė užrašų knygelė: kai esi puslapyje, kuriame, ko gero, norėsi ir vėl apsilankyti, tiesiog perkelk pele jo adresą į „Favorites" sąrašą. Puslapis bus įrašytas į kompiuterio atmintį, ir į jį bet kada galėsi patekti, tiesiog susiradęs sąraše pavadinimą. Paspaudus komandą „History", pasirodys visi anksčiau aplankyti puslapiai, surūšiuoti pagal dienas ir savaites. Taip greitai rasi adresą puslapio, aplankyto per paskutines dvi savaites.

Naujausią anglišką „Explorer" versiją gali nemokamai parsisiųsdinti šiuo adresu: www.microsoft.com.

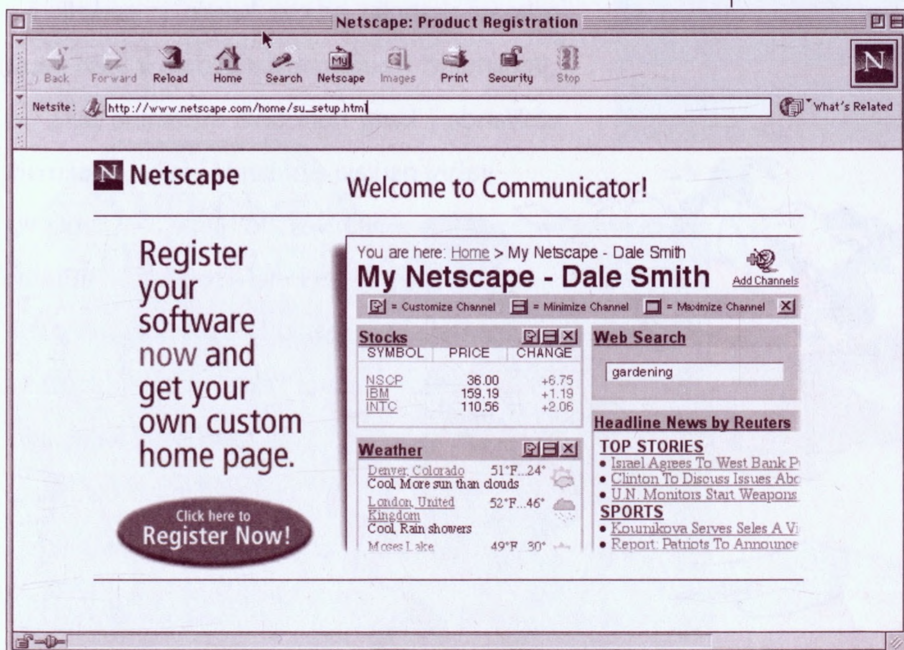
Netscape Navigator

„Netscape Navigator" komandos surašytos keturiose juostose ekrano viršuje: pirmojoje yra meniu, o antroji – įrankių juosta.

Paskutinės dvi skirtos įrašyti adresams puslapių, kuriuos nori aplankyti, ir įsiminti tiems, į kuriuos dar nori sugrįžti.

Naudojantis „Navigator", klajoti po internetą lygiai taip pat paprasta, kaip ir naudojantis pagrindiniu jo varžovu „Microsoft Explorer". Kaip ir „Explorer", naršyklėje „Navigator" pagrindinės naršymo komandos yra įrankių juostoje. Rodyklės kairėje leidžia vaikščioti puslapiais pirmyn ir atgal, o „Reload" – iš naujo įkrauti norimą interneto puslapį.

Susirask valdymo mygtukus "Netscape Navigator" valdymo mygtukai išdėstyti keturiose juostose viršutinėje ekrano dalyje. Pirmojoje yra meniu; antrojoje – naršymo komandos. Kitos dvi juostos skirtos užrašyti adresą ir įrašyti į atmintį "Favorites".

Internetas po kąsnelį

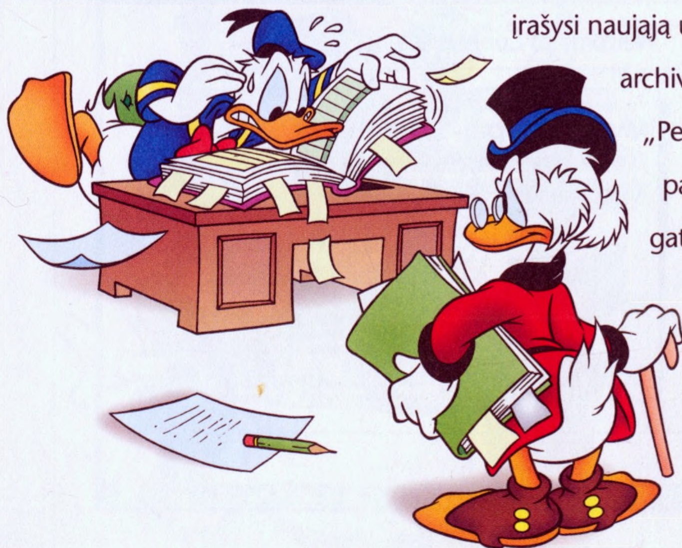
Gimnastika tinkle

Kas drįsta sakyti, kad internetas – pasyvi veikla? Tegu aplanko tinklo naršytojų sporto salę, ir kaipmat pakeis nuomonę. Ten ras įvairiausių pratimų, kuriuos ramiai sau gali daryti namuose, priešais kompiuterį. www.zurigo.it

„Stop" (Sustoti) ir „Search" nutraukia puslapio krovimą ir leidžia naudotis interneto paieškos sistema.

Užsklandos

„Netscape Navigator" sistema, padedanti įsiminti adresus svetainių, kurias norėtum dar kartą aplankyti, šiek tiek skiriasi nuo „Internet Explorer". Norėdamas įvesti į atmintį adresą puslapio, kuriame esi, paspausk pelės mygtuką ties žaliai geltonu simboliu adreso kairėje ir perkelk jį į „Bookmark". Ji automatiškai atidaro ir įrašo naują užsklandą į kurią nors tavo asmeninę bylą. Jei įrašysi naująją užsklandą į failą „bookmark archives", o jame – į aplanką „Personal toolbar", adresas pasirodys žemesniojoje „Navigator" ekrano eilutėje, ir užteks tik bakstelti jį, kad puslapis atsidarytų. Lengviausia sutvarkyti visas užsklandas ir sukurti visus reikalingus asmeninius failus (kuriuos gali pavadinti,

pavyzdžiui, „Žaidimai", „Paieškos sistemos", „Mokykla" ir pan.), jei atsidarysi meniu „Comunicator", jame susirasi punktą „Bookmark" ir pasirinksi „Modify bookmarks" (Surūšiuoti užsklandas). Tada atsidarys visų į atmintį įrašytų užsklandų sąrašas, ir galėsi jas kilnoti paprasčiausiai su pele.

Naujas failas sukuriamas, iš meniu „File" pasirinkus „New File". Naujausią „Comunicator" versiją gali gauti adresu www.netscape.com, tik turėk daug kantrybės. Greitas modemas programą parsiunčia maždaug per pusvalandį.

KAŽKOKIE KEISTI PLETINIAI

Kartais parsisiųsdinęs iš interneto kokią programą pamatai, kad negali jos atidaryti. Neišsigąsk. Kad greičiau galėtų keliauti telefono linija, ji buvo sumažinta, kitaip sakant, suspausta specialia apimties mažinimo programa. Čia pateikiame keletą pačių populiariausių suspaustų programų plėtinių (jie užrašomi trimis raidėmis failo pavadinimo gale po taško).

.zip – dažniausiai DOS ir „Windows" darbo aplinkose pasitaikantis duomenų tankinimo formatas. Išplėsti tokius failus galima programomis PKZip, WinZip arba Gzip.

.sit – tai dokumentų suspaudimo sistema, nežmoniškai populiari „Macintosh" pasaulyje. Šie failai išplečiami programa „Stuffit".

.hqx – formatas, skirtas „Macintosh" failams persiųsti. Užkoduoti ir atkoduoti reikalingas „BinHex".

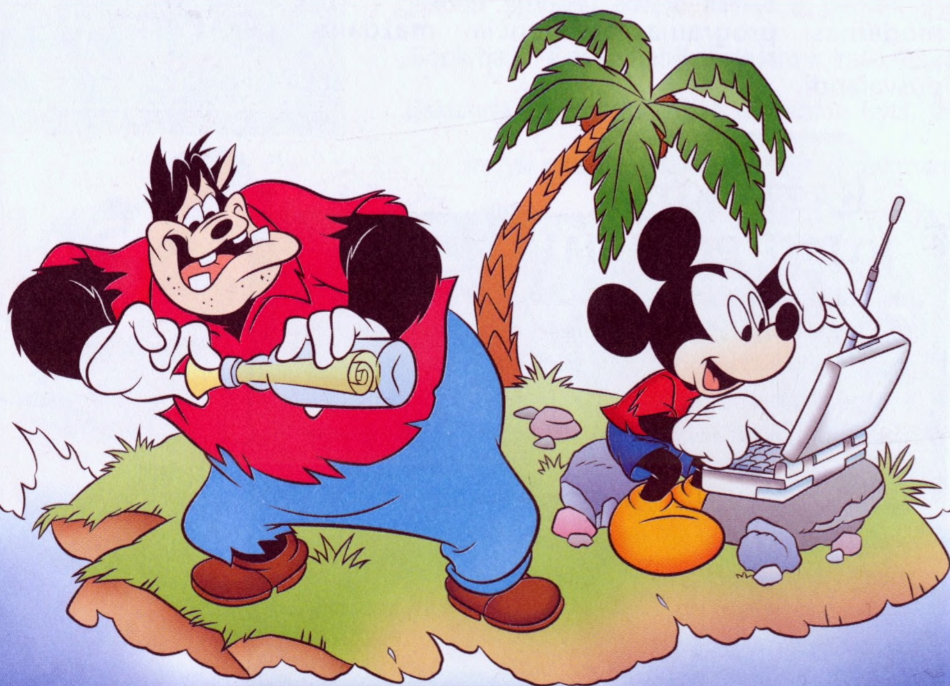

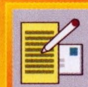
skyrius
XIII

KAIP NAUDOTIS ELEKTRONINIU PAŠTU

Elektroninio pašto programos

Elektroninėms žinutėms siųsti ir gauti reikia specialios programinės įrangos.

Lapas popieriaus, rašiklis ir... spust! Norint išsiųsti žinutę elektroniniu paštu per "Eudora Light", tereikia bakstelti pele tokį geltoną mygtuką.

Elektroninio pašto programine įranga, kurią gausi pasirašęs sutartį iš daugumos teikėjų (daugiau apie tai rasi 2 skyriuje „Gyvenimo pradžiai"), naudotis labai paprasta. Kad būtų patogiau, čia pateiksime „Eudora Light", vieną iš populiariausių šios programinės įrangos rūšių. Pagrindinės komandos ir pats veiksmas yra tokie patys ir kitose elektroninio pašto programose.

Žinutės siuntimas

Kai nori parašyti žinutę, paprasčiausiai pele bakstelėk mygtuką su geltonu sąsiuvinio ir rašiklio simboliu. Atsidarys elektroninio pašto forma. Eilutėje „To" (Kam) turi įrašyti

Eudora Light
File Edit Mailbox Message Transfer Special Tools Window Help Eudora Pro
EUDORA
In
Out
Trash
No Recipient, No Subject
<none> MIME QP Send
To:
From: Sander Lee <sander@elim.net>
Subject:
Cc:
Bcc:
Attached:
For Help, press F1

QUALCOMM Eudora Light

elektroninio pašto adresą asmens, kuriam žinutė siunčiama, o eilutėje „From" („Nuo ko") automatiškai įrašomas siuntėjo adresas. Eilutė „Cc" skirta tiems atvejams, kai tą pačią žinutę siunti keliems žmonėms. Tai vienas iš elektroninio pašto privalumų – tą patį laišką gali nusiųsti keliems draugams.

Kaip pridėti failą

Jeigu nori pridėti prie žinutės kokį nors failą, tiesiog bakstelėk pele mygtuką su voko ir popieriaus lapo su sąvaržėle simboliu. Turėsi nurodyti failo vietą kietajame diske. Tada paspausk „Send" (Siųsti), ir žinutė bus išsiųsta. Jeigu dar neprisijungei prie interneto, „Eudora" tą padarys automatiškai, o kai žinutė bus išsiųsta, programa automatiškai atsijungs nuo interneto.

KAIP PARUOŠTI „EUDORĄ" PIRMAJAM RYŠIUI?

Kai pirmą kartą naudojiesi „Eudora" (gali ją nemokamai parsisiųsdinti adresu www.eudora.com), turi prisitaikyti programinę įrangą, įrašydamas kai kuriuos duomenis. Iš meniu punkto „Tools" pasirink „Options" ir peržiūrėk iš eilės visus simbolius langelio kairėje. Atsidaręs „Getting started" ties „POP Account" įrašyk savo elektroninio pašto adresą, o ties „Real name" įrašyk savo tikrąjį vardą. Laukelyje „Personal info" nepamiršk įrašyti vardo, kuriuo naudojiesi susisiekdamas su teikėju. Jį turi įrašyti ties „Dialup username", o langelyje „Hosts" turi užpildyti „POP Account" ir „SMPT". Informaciją šioms eilutėms sužinosi iš paruošimo ir jungimosi instrukcijų, kurias gausi pasirašęs sutartį su teikėju. Po šių paprastų veiksmų jau gali gauti ir siųsti elektroninį paštą.

Eudora Light
File Edit Mailbox Message Transfer Special Tools Window Help Eudora Pro
EUDORA
In
Out
Trash
No Recipient, No Subject
<none> MIME QP Send
To:
From: Sander Lee <sander@elim.net>
Subject:
Cc:
Bcc:
Attached:
For Help, press F1

QUALCOMM Eudora Light

Pašto patikrinimas

Kai nori pasižiūrėti, ar atėjo naujų žinučių, bakstelėk mygtuką su voku ir raudona varnele. Žinutės bus padėtos į aplanką „In" (Gauti laišką), o tos, kurias Tu siunti, bus laikomos aplanke „Out" (Siunčiami laiškai). Abu šie aplankai yra ekrano kairėje. Taip pat gali susikurti naujų aplankų žinutėms (pvz., „draugai", „mokykla" ir t.t). Tiesiog pasirink meniu „Mailbox" „New" (Nauja) ir sugalvok aplanko pavadinimą. Visas žinutes gali išatsispausdinti paprasčiausiai bakstelėdamas mygtuką su spausdintuvo simboliu.

Nauja žinutė

Bakstelėję pele šį mygtuką, sužinosite, ar gavote naujų pranešimų iš savo korespondentų tinkle.

skyrius

XIV

KAIP NAUDOTIS PAPRASTOMIS IR KATALOGIZUOTOMIS PAIEŠKOS SISTEMOMIS

Informacijos medžioklė su "Infoseek", "Altavista", "Lycos", "Yahoo", "Omnitel" ir "Penki kontinentai"

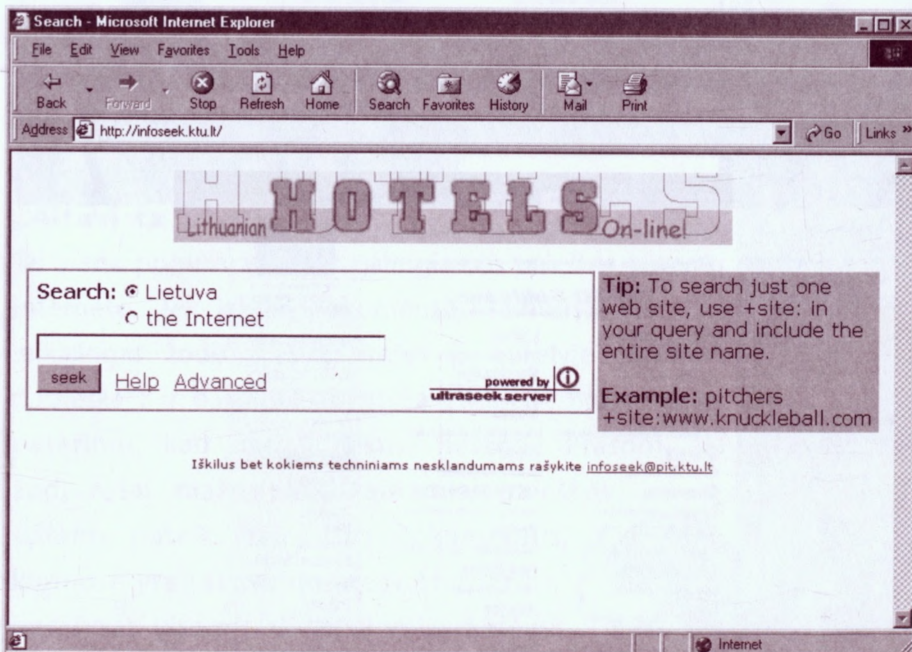
Jei tau reikia ką nors sužinoti kokia nors tema, nuo „Spice Girls" iki Pitagoro teoremos, nuo triušio Rodžerio iki saldainių, geriausia pasitikėti paieškos sistemomis (apie kurias jau kalbėjome skyriuje apie paieškos sistemas) – jos viską tau suras per vieną akimirką.

Paieška pagal temą

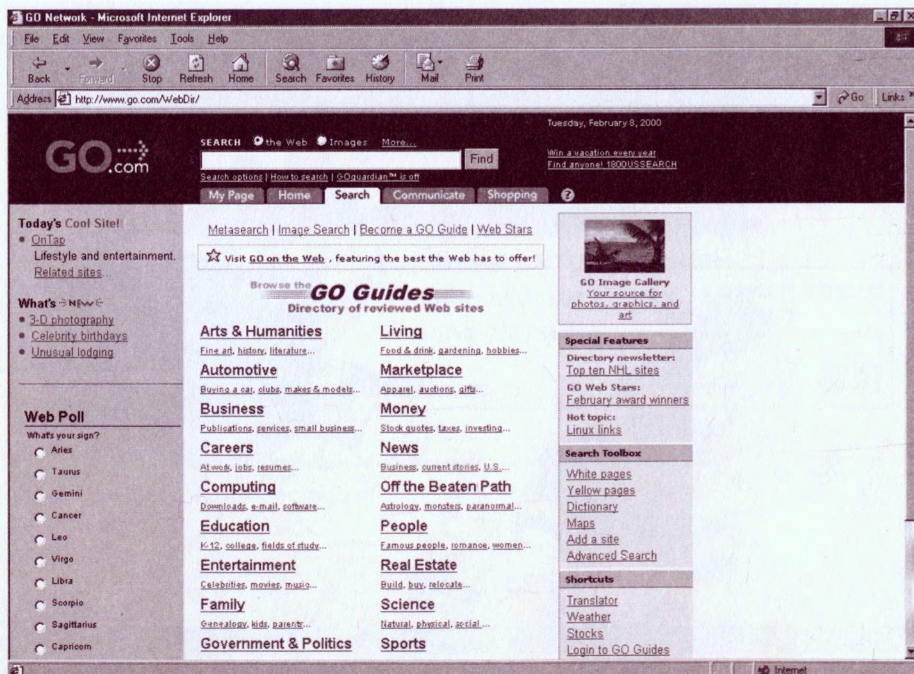
„Infoseek“

„Infoseek“ – tai labai galinga paieškos sistema, ji gali peržiūrėti daugiau kaip penkiasdešimt milijonų interneto puslapių. Žodis ar frazė, kurios ieškai, įrašoma pagrindinio puslapio laukelyje. Kaip ir kitose paieškos sistemose, žodžių junginiai rašomi su kabutėmis, bet įmanoma ieškoti ir pagal žodžių pradžią. Pavyzdžiui, jei įrašysi „alg*“, bus ieškoma

tokių žodžių kaip algebra, algoritmas ir t.t. Taip pat gali įrašyti ir „cal*o" Šiuo atveju programa suras tokius žodžius, kurie prasideda „cal" ir baigiasi „o", kaip „caldo, calcio, calcolo". Galima paiešką apibrėžti ir loginėmis funkcijomis – tam paspausk mygtuką „Advanced search" (Sudėtingesnė paieška).

Adresas: www.infoseek.ktu.lt

AltaVista - Search - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print
Address http://www.altavista.com/ Go Links
altavista: SEARCH
smart is beautiful
Valentine's Day Fun
♥Love Classifieds
♥Free E-Cards click here
Search Live! Shopping Raging Bull Free Internet Access Email
THE MATRIX
Buy DVDs@Amazon.com
Buy CDs amazon.com
Portable DVD
Shop here now!
Search Advanced Search Images MP3/Audio Video Try our NEW Search Centers
Find this: Search any language
Example: +skin +cancer -ultraviolet
Help
Family Filter off
Language Settings
Find Results on: The Web News Discussion Groups Products
My Live! Money Sports New! Women Health Travel Real Estate New! News Jobs Translate Entertainment
Chats Message Boards Free Internet Access Email Yellow Pages People Finder Directions Local Home Pages
Breaking News
• Four Escape From Afghan Airline
• Andreessen Launches Loudcloud
• Woods Streaking Toward History
• Productivity Jumps in 1999
• Fosse Opens in London
Stock Quotes Symbol Lookup
Get Quote(s)
What's On AltaVista Now
Hackers Attack: eBay, Buy.com, Yahoo! fall victim
Flight 261: Did plane's tail fall off in mid-air?
Delaware: Bush wins
Web Directory
Arts & Entertainment
Movies, TV, Music...
Autos
Classic, Dealers, Manufacturers...
Business & Finance
Industries, Jobs, Investing...
Computers
Software, Hardware, Graphics...
Games
Video, Role-Playing, Gambling...
Health & Fitness
Conditions, Medicine, Alternative...
Recreation & Travel
Food, Outdoors, Humor...
Reference
Maps, Education, Libraries...
Regional
US, Canada, UK, Europe...
Science
Biology, Psychology, Physics...
Shopping
Auction, Compare, WWW Sites...
Society & Culture
People, Religion, Issues...
Comparison Shop
Top Product Searches:
• DVD Players
• Playstation
• Digital Camera
Shopping Departments:
Computers Music
DVD Office
Electronics Software
MP3 more...
Find The Lowest Price:
• PacMan Special Edition
• Nascar 2000 (PSX)
• Old Socks, New Shoes
Featured Sponsors
Internet

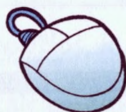
„Altavista"

Tai viena populiariausių ir galingiausių paieškos sistemų internete. Jei ieškai dokumentų, kuriuose yra tau reikalingas žodis, tiesiog įrašyk jį laukelyje „Search" („Paieška") ir bakstelėk mygtuką „Search". Nori keleto patarimų, kad geriau sektųsi ieškoti? Prašom. Jei žodį rašai mažosiomis raidėmis, paieškos sistema pateiks tau visus dokumentus, kuriuose yra tas žodis – nesvarbu, ar jis parašytas visomis didžiosiomis raidėmis, ar tik pirmąja.

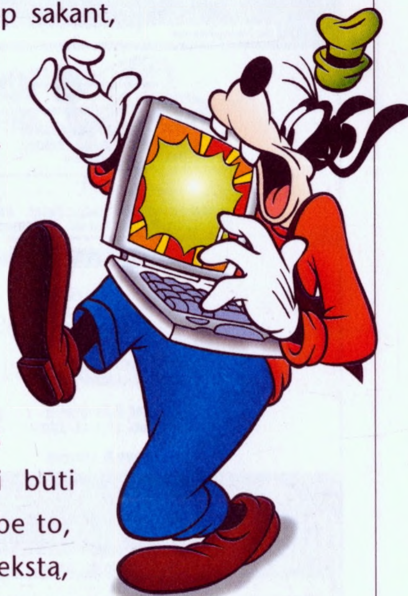
Naršymas naudojantis rodyklėmis
Visose naršyklėse rasite tokias rodykles. Naudodamiesi jomis galite patekti į jau aplankytus tinklapius ir vėl grįžti į esamąjį.

Priešingu atveju gausi tik tuos adresus, kuriuose tas žodis yra parašytas taip, kaip jį užrašei tu.

Pavyzdžiui, jei parašysi žodį „Kaimas", rasi tik tuos dokumentus, kuriuose jis yra parašytas su pirma didžiąja raide. O jei parašysi „kaimas", rasi visus dokumentus su žodžiais „Kaimas", „kaimas" ir „KAIMAS". Bet jei ieškai dokumentų, kuriuose yra visas sakinys (ne tik žodis), paprasčiausiai įrašyk jį su kabutėmis. Jei nori naudotis sudėtingesne paieška, kitaip sakant, loginėmis funkcijomis, bakstelėk mygtuką „Advanced search".

„Altavista" – ne tik labai galinga paieškos sistema. Ji turi ir kai kurių katalogizuotų sistemų savybių, kitaip sakant, informacija joje surūšiuota ir pagal temas, be to, jos paieškos sistema gali pristatyti spalvotas ir nespalvotas iliustracijas, nuotraukas ar piešinius.
Adresas: www.altavista.digital.com

„Lycos"

Tai dar viena be galo patikima paieškos sistema su dviem labai svarbiomis savybėmis: ja gali susirasti tik itališkas svetaines (tai labai praverčia, jei nenori būti užverstas dokumentais užsienio kalbomis), be to, už kitas paieškos sistemas, surandančias tik tekstą, ji pranašesnė tuo, kad gali surasti bylas su iliustracijomis ir garsais. Jei reikia tik vieno žodžio, įrašyk jį į pagrindinį svetainės laukelį, nuspręsk, ar ieškoti visame internete, ar tik itališkuose puslapiuose, pasirink atitinkamą ekraną ir bakstelėk mygtuką „Find" („Rasti"). Pagrindiniame „Lycos" ekrane taip pat gali ieškoti dokumentų, iliustracijų ir garsų, tik pasirink tai, ko tau reikia. O jei ieškai dokumentų su daugiau negu vienu tau reikalingu žodžiu – netgi jei jie eina ne vienas po kito, tiesiog surašyk juos visus iš eilės paieškos langelyje. Gali rasti ir ištisus sakinius, jei juos parašysi su kabutėmis. Sudėtingesnę paiešką galima vykdyti mygtuku „Advanced search".
Adresas: www.lycos.it.

Yahoo! - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print

Address http://www.yahoo.com/ Go Links »

What's New Check Email YAHOO! Personalize Help

Yahoo! Auctions
Tiger Woods, Britney Spears

Click Here to Enter!

Free ISP
Featuring Yahoo!

Search advanced search

Shopping - Auctions - Yellow Pages - People Search - Maps - Travel - Classifieds - Personals - Games - Chat - Clubs
Mail - Calendar - Messenger - Companion - My Yahoo! - News - Sports - Weather - TV - Stock Quotes - more...

Yahoo! Shopping - Thousands of stores. Millions of products.

Departments		Stores	Products
Apparel	Flowers	Macy's	Valentine's Day
Bath/Beauty	Food/Drink	FTD	Pokemon
Computers	Music	Gap	MP3 players
Electronics	Video/DVD	GUESS?	DVD players

Arts & Humanities
Literature, Photography...

News & Media
Full Coverage, Newspapers, TV...

Business & Economy
Companies, Finance, Jobs...

Recreation & Sports
Sports, Travel, Autos, Outdoors...

Computers & Internet
Internet, WWW, Software, Games...

Reference
Libraries, Dictionaries, Quotations...

Education
College and University, K-12...

Regional
Countries, Regions, US States...

Entertainment
Cool Links, Movies, Humor, Music...

Science
Animals, Astronomy, Engineering...

Government

Social Science

In the News
- 4 escape from hijacked Afghan plane
- Bush wins Delaware primary
- NFL's Derrick Thomas dies
- Magician Doug Henning dies

more...

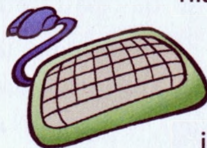
Marketplace
- Valentine's Day Shopping
- With This Kiss - celebrity charity auction
- Loan Center - auto loans, mortgages, credit reports
- Yahoo! Bill Pay - free 3-month trial

Internet

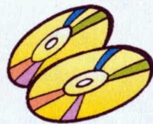
Paieška pagal žodžius

„Yahoo!"

Tai viena populiariausių katalogizuotų paieškos sistemų. Pasirinkęs tave dominančias kategorijas iš sąrašo pagrindiniame „Yahoo" puslapyje ir bakstelėjęs jas pele, pamatysi pokatalogių puslapius. Prie kiekvienos kategorijos yra skliausteliuose parašyta, kiek dar pokatalogių ji turi. Kol gauni reikalingą informaciją, kartais šiuos veiksmus tenka kartoti. Pavyzdžiui, jei nori rasti Italijos laikraščių sąrašą, turi rinktis tokia tvarka:

„News & Media"; Newspapers. Taip gausi visų Italijos dienraščių sąrašą. Jei žinai iš anksto, kokio laikraščio ieškai, viskas daug paprasčiau: tiesiog įrašyk jo pavadinimą laukelyje „Search", kurį rasi visuose „Yahoo" puslapiuose, ir kaipmat ten atsidursi.

Adresas: www. yahoo.com

„Omnitel"

Tai Lietuvoje gana populiari katalogizuota paieškos sistema. Čia rasi nuorodą ir į ne mažiau populiarią paieškos sistemą LOL („Lithuanian on line" – „Lietuva internete")

Omnitel Net - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print
Address http://www.omnitel.net/ Go Links
net
OMNITEL
Apie mus
Paslaugos ir kainos
Abonentui
Paieška
GSM TINKLAI RADIJO IEŠKA

Meniu
Tinklo aprėptis
Tinklo būvis !
Dial-up numeriai
Paslaugos ir kainos
Kaip tapti abonentu
Pagalba abonentui
Laiko apskaita
Slaptažodžio keitimas
Savaitės horoskopai
FTP archyvas
Paieška
OmnitelNet Rask!
Teminės sritys
Pasirink temą

Naujienos:
www.online.lt lankytojams:
Vieno iš didžiausių Lietuvoje elektroninio katalogo LITHUANIA ON LINE adresas pasikeite ...
Lithuania On Line
Mažeikių prisijungimo numeris 50684 perjungtas į skaitmeninę stotį ir prijungtas prie jau egzistuojančio rotorinio numerio 20033.
Utenos prisijungimo numeriai 5**** perjungti į skaitmeninę stotį ir apjungti į rotorinį numerį 61501.
Birštono prisijungimo numeriai 56637, 56729, 56865 perjungti į skaitmeninę stotį ir apjungti į rotorinį numerį 65506.
Vilniaus apygardos teismo salėje į laisvę paleistas Arvydas Stašaitis
R. Saportos taurės aštuntfinalyje "Lietuvos rytas" nugalėjo "Hapoel" krepšininkus
Vilniaus miesto tarybos konservatoriai atšaukia koaliciją su liberalais
Finansų ministras Valerijoną Valicką paskyrė vyriausiuoju muitininku
Britų policija be perstojo veda derybas su lėktuvo pagrobėjais
Nauji WWW puslapiai:
Sveikata ir verslas
RASA - tautinių šokių kolektyvas
Latmas - nekilnojamojo turto agentūra
Mažeikių jaunųjų gamtininkų stotis - moksleivių laisvalaikis, būreliai, Mažeikių krašto gamta.
S. Puškoriaus įmonė Puslapis sukurtas bendravimui su mano draugais.
Lietuvos kultūrizmo federacijos, tarptautinės kultūristų federacijos (IFBB) narės, tinklapis. Jame pateikiama informacija apie federaciją ir jos narius, adresai, istorinė medžiaga, varžybų rezultatai, paskutinės naujienos, pristatomi sportininkai. Tinklapis iliustruotas.
APPLE? Daug girdėta, bet mažai naudota. Gal norėtumėte turėti REALIAI DIRBANČIĄ Mac OS Windows"uose?
FUTUREMIJA - kompiuterinė įranga bei jos priežiūra ir aptarnavimas, kompiuterių kursai,

Skelbimai
Omnitel Laikas
Mugė
Mozaika
Žaidimai
Ryšio centras
GSM SMS
Radio ieška
Radio ieška - LEX
WWW paštas
GSM apskaita
FaxSav
Roaming
Nepamiršk paspausti čia:
OMNITEL per WWW
MOZAIKA
MUGĖ
Internet

Šioje paieškos sistemoje galėsi surasti daug keistenybių ir keistenienų iš Keistuolių pasaulio (www.keistuoliai.lt/), paslaptingų triukų Lietuvos mago puslapyje (www.magic.lt). O gal norisi palaužyti galvą ir įveikti vieną kitą dėlionę? (www.jigzone.com/). O jei dar ir tėveliai padės – galite aplankyti ir spalvotuosius teletabius (www.teletubbies.com/, www.bbc.co.uk/education/teletubbies/), išradingąjį Voltą Disnėjų (www.disney.com/) ar nutrūktgalvišką Cartoon Network kanalą (www.cartoonnetwork.com). Ir tai tik viena akimi žvilgtelėjus į šią paieškos sistemą.

Adresas: www.omnitel.net

Penki kontinentai

UAB „Penki kontinentai" kviečia į paauglių pasaulį (www.coolzone.lt), kur sužinosi visas muzikos ir kino

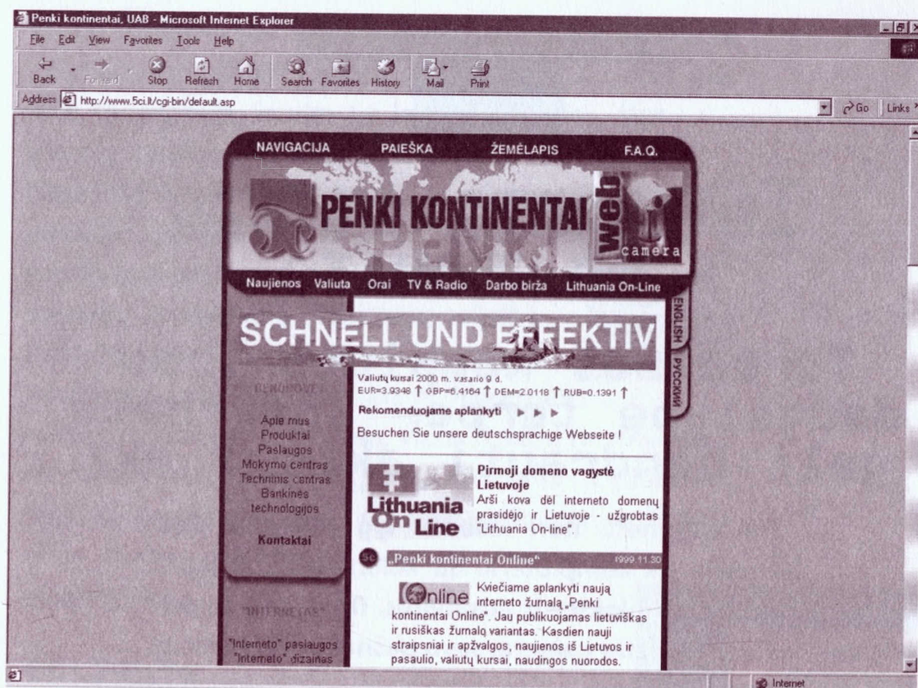
BŪKIME TIKSLŪS...

Tiesą sakant, ieškoti abstrakčių terminų nėra lengva, nes jie pasitaiko daugelyje dokumentų. Pavyzdžiui, jei ieškai žodžio „vanduo" anglų, italų, prancūzų ir ispanų kalbomis, štai po kiek dokumentų rasi: Water: 4 090 530, Acqua: 33 970, Eau: 151 380, Agua: 124 160

Bet jei apribosi paiešką, pridėdamas keletą žodžių, reikalai pagerės: „Mineral Water" („Mineralinis vanduo"): 1 511, „Sparkling Mineral Water" („Gazuotas mineralinis vanduo"): 17, „Fresh Mineral Water" („Šviežias mineralinis vanduo"): 2

naujienas, susirasi draugų virtualiame pažinčių klube (www.5ci.net/acqclub) ir interneto pokalbių klube (www.irc.lt), pabendrausi įvairiomis temomis (www.forum.lt), pasveikinsi draugą elektroniniu atviruku ir sužinosi, ką lemia žvaigždės (www.5ci.net/horoscope), geriau pažinsi save atlikdamas testus (www.5ci.lt.tests), pažaisi virtualiais šachmatais (www.chess.lt), parsisiųsdinsi įvairių programų ir kompiuterinių žaidimų (www.labdara.lt), išbandysi laimę loterijoje (www.5ci.lt.loto), galėsi pasidomėti įžymių Lietuvos žmonių biografijomis (www.5ci.net/whoiswho).

Adresas: www.5ci.lt

skyrius

XV

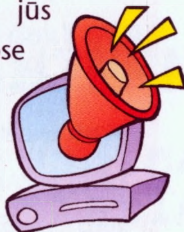
INTERNETO VAIZDO TELEFONAI

Turėdamas kompiuterį su daugelype terpe, internetu gali bendrauti akis į akį

Jei internetu nori kalbėtis lyg telefonu, tau reikia tik kompiuterio su kolonėlėmis, mikrofonu, garso plokšte ir ausinėmis. O jei šalia turėsi nedidelę vaizdo kamerą, savo pašnekovus galėsi ir matyti.

Vaizdo konferencijos – vienas iš pačių įdomiausių reiškinių internete. Per jas gali kalbėtis su žmonėmis ir matyti juos savo monitoriuje, ir visa tai kainuoja tik tiek, kiek vietinis telefono pokalbis, nesvarbu, ar jūs būtumėte tame pačiame mieste, ar priešingose pasaulio pusėse. Norėdamas dalyvauti vaizdo konferencijose, turėsi prisijungti prie specialių kompiuterių (vadinamų reflektoriais), kurie padės susisiekti su kitais vaizdo konferencijų dalyviais, naudodami tiesioginės vaizdo transliacijos programas. Viena iš pačių žinomiausių ir ekonomiškiausių tokių programų vadinama „CU–SeeMe". Savaime suprantama, kad norėdami pasikalbėti su draugu, abu turite prisijungti prie to paties reflektoriaus.

CU-SeeMe

Fonetiškai šios raidės tariamos taip pat kaip sakinys „See you, see me". Išvertus iš anglų kalbos tai reikštų „Aš matau tave, tu matai mane". Taip vadinama viena populiariausių internete vaizdo konferencijų programų, ištobulinta Kornelio universitete. Ją gali nemokamai parsisiųsdinti adresu: http://www.rocketcharged.com/cuseeme/download.HTML. Kai programa jau paleista, iš meniu pasirink „Conference" /„Connect". Įrašyk reflektoriaus adresą ir spausk „OK". Prisijungęs atidžiai sek instrukcijas, pasirodančias ekrane, ir pasirink iš sąrašo pašnekovą.

Internetas po kąsnelį

Mokslas internete

Dienraštis. Mėnesinis žurnalas. Specialus leidinys, pasirodąs kas trys mėnesiai. Ir tai, kas juos visus jungia: mokslas. Visa tai rasi moksliniame interneto žurnale „Galileo" adresu: www.galileo.it

VAIZDO KAMERA

Vaizdo konferencijoms reikia, kad visi kompiuteriai būtų su vaizdo kameromis, ir tai kainuoja tūkstančius. Geriau būtų įsigyti vaizdo plokštę (ją gausi kompiuterių parduotuvėje), prie kurios galima jungti pačią paprasčiausią vaizdo kamerą (tą, su kuria filmuoji per atostogas), nes vaizdo kokybė bus geresnė.

Jei turi vaizdo kamerą, jį galėsi ir matyti, jei ne – viskas atrodys kaip paprastas telefono pokalbis. Ekrane vienu metu gali matyti iki aštuonių žmonių. Kuo daugiau kanalų užimta (kuo daugiau vaizdo pašnekovų), tuo lėtesnis bus ryšys. Vaizdo konferencijoms nereikia labai galingo kompiuterio: tiks net 486. Tačiau modemas turėtų būti greitas, ne mažiau negu 36 000 bps, nes kitaip vietoj pašnekovo judesių protarpiais matysi tik jo sustingusį atvaizdą.

Visi pasaulio reflektoriai

Čia pateikiame sąrašą kompiuterių, kuriuose surenkami vaizdo telefonų skambučiai. Dėl ryšių gausos daugelis jų tiesiog užkimšti, todėl, iškart negavęs linijos, išbandyk visus.

reflector.cit.cornell.edu
gatekeeper.imagen.com
nysernet.org
penris.hiof.no
hilda.ncs.org
skyhawk.gte.com
isis.dccs.upenn.edu
quark.lerc.nasa.gov

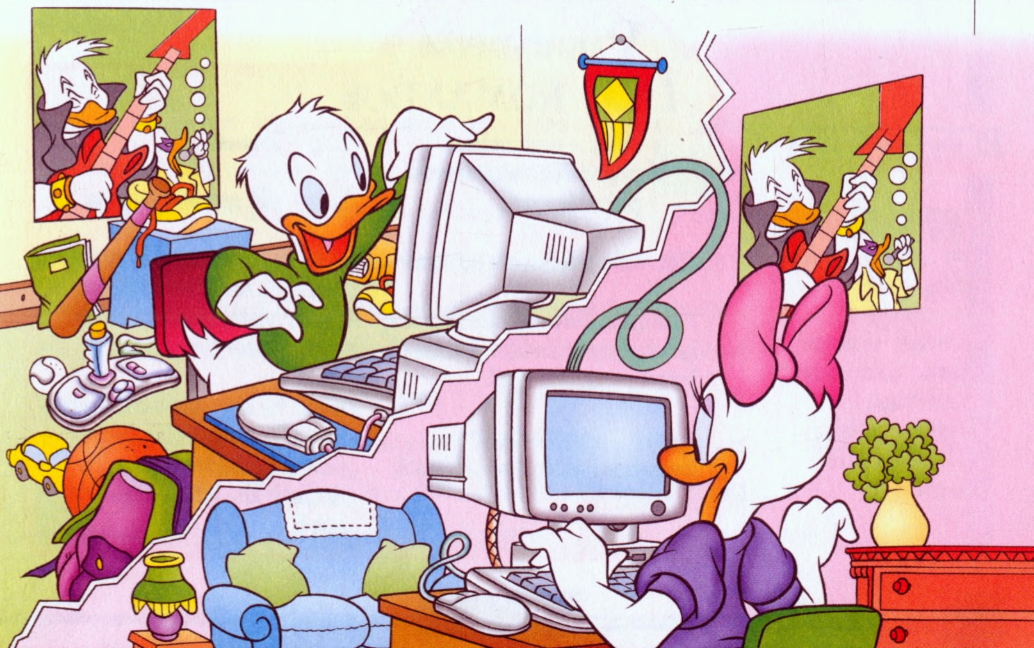
skyrius

XVI

POKALBIAI INTERNETE

Klaviatūra spausdinamos žinutės padeda tiesiogiai bendrauti su daugeliu žmonių.

Vienas linksmiausių darbų tinkle yra IRC (tai reiškia *Internet Relay Chat*). Naudodamas tam tikras programas ir specialius kompiuterius, vadinamus IRC serveriais, kurie, sakytume, yra susitikimų vietos, tu gali susirasti šimtus naujų draugų.

mIRC

Naršyti po internetą reikalinga naršyklė, o elektronino

pašto žinutei išsiųsti reikalinga elektroninio pašto programa. „Internet Relay Chat" (IRC) taip pat reikalinga speciali programa. Viena populiariausių vadinama mIRC. Gali ją parsisiųsdinti tiesiai iš interneto adresu www.mirc.co.uk. Paleidęs šią programą, esi pakviečiamas išsirinkti IRC serverį. „Pokalbiai" (pokalbių kambariai) yra surūšiuoti į keletą tinklų: „Efnet", vieno populiariausių tinklų pasaulyje, kambariai dažniausiai pilni amerikiečių, o italai mieliau renkasi IRCNET/Euronet.

PAGRINDINĖS IRC KOMANDOS

/nick – pasirinkimas pravardės, naudojamos pokalbių metu.

/list – aktyvių kanalų sąrašas.

/join (kanalas) – įėjimas į norimą kanalą (vietoj žodžio „kanalas" įrašyk jo pavadinimą).

/away – pranešimas kitiems žmonėms kanale, kad laikinai iš jo išeini.

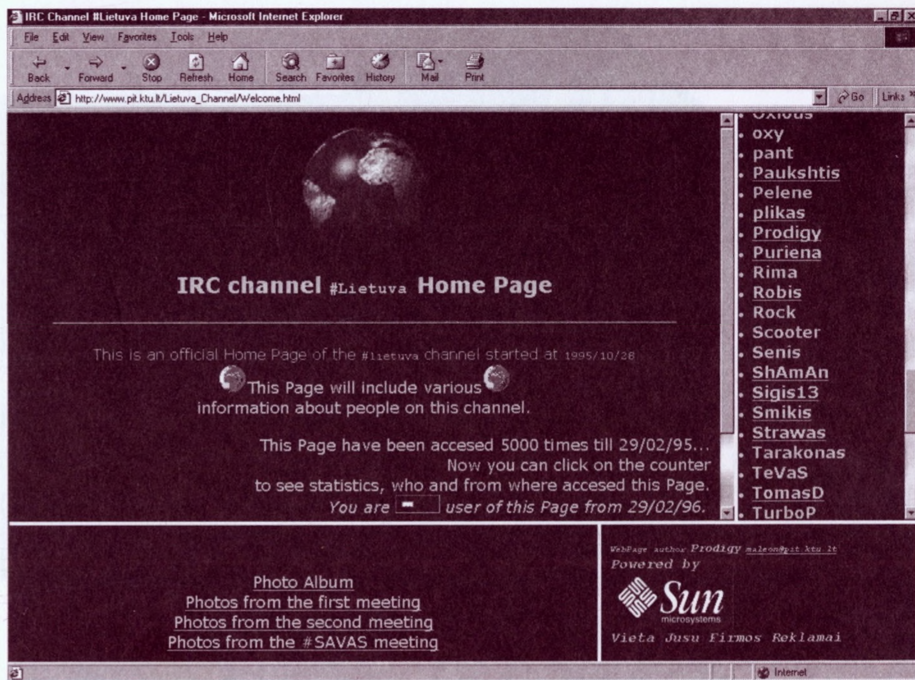
/help – žinynas.

/links – IRC serverių sąrašas.

/m vardas – žinutė vienam kanalo lankytojui, nematoma visiems kitiems (vietoj žodžio „vardas" įrašyk žinutės gavėjo vardą).

/whois vardas – kanalo lankytojo vardas (jo vardą įrašyk vietoj „vardas"), elektroninio pašto adresas ir kita informacija apie jį.

mIRC Co. Ltd.

Italijos serverio šiame tinkle ieškok per sąrašą, kuris pasirodo, bakstelėjus pele apverstą trikampėlį. Jame pasirink IRCNet EU, IT, Rome arba IRCNet EU, IT, Pisa – kaip tau labiau patinka. Abu šie serveriai aptarnauja tuos pačius pokalbių kambarius, taigi nėra jokio skirtumo, kurį pirmą pasirinksi. Kai jau pasirinkai (nebūtina ieškoti per sąrašą, gali paprastai įrašyti, pavyzdžiui, irc.ccii.unipi.it., Pizos universiteto IRC) – o šis pasirinkimas veiks net keletą ryšių iš eilės – eik į meniu „File" ir tiesiog bakstelėki pele žodį „Connect" (Sujungti).

IRCNet: EU,IT,Rome

Paplepėkime

Dialogo langas, per kurį galite susijungti su serveriu kalbėtis tinkle. Šiuo atveju pasirinktas itališkas serveris IRCNet:EU, IT, Rome.

NERAŠYTOS IRC TAISYKLĖS

Keturios auksinės taisyklės, kad išvengtum klaidų „Internet Relay Chat", yra tokios:

1) Patekęs į IRC serverį, pasižiūrėk, ar neatsirado naujų kanalų su tau įdomiomis temomis

2) Patekęs į kanalą, iškart nusiųsk žinutę, antraip kiti lankytojai gali supykti...

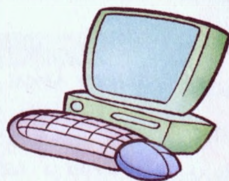
3) Kad pralaužtum ledus, pirmą kartą lankydamasis kanale, nebijok klausti kitų lankytojų patarimų. Daugelis jų būna labai draugiški „newbies" - naujokams.

4) Kad būtum atpažįstamas, visą laiką naudok tą patį pseudonimą. Jei kanale yra dar kažkas su tokiu pačiu pseudonimu, prieš savąjį padėk kokį nors ženklą, pavyzdžiui, $Lukas arba _Lukas.

Kaip pasirinkti kanalą

Prisijungęs prie IRC serverio, pirmiausia turi pasirinkti kanalą. Kanalas – tai „kambarys", kuriame esantys žmonės kalba viena ir ta pačia tema, arba juos visus kas nors sieja (dviračių sportas, roko grupė, laisvalaikio pomėgis ir t.t). Pavyzdžiui, kanalą „#friends" („#draugai", ženklas # rašomas prieš visų IRC kanalų pavadinimus) lanko tie, kurie nori susitikti su įvairiais žmonėmis, o kiti kanalai gali būti skirti kompiuteriniams žaidimams, mokyklai, animaciniams filmams ir t.t. Surinkęs „/list", pamatysi aktyvių kanalų sąrašą. Išsirinkęs kanalą, įrašyk „/join", ir galėsi prie jo prisijungti. Būsi paprašytas susigalvoti pseudonimą, iš kurio Tave pažins kiti kanalo lankytojai. Patekęs į kanalą, pamatysi jame jau esančiųjų pseudonimus ir jų žinutes, slenkančias ekranu. Nepamiršk su visais pasisveikinti (kitaip būsi palaikytas labai nemandagiu) ir leiskis į pokalbius.

TREČIA DALIS

PRIEDAI

priedas

I

KIEKVIENAM PO SVETAINĘ

Kur rasti informacijos apie atostogas, kaip neatsilikti nuo muzikos madų ir kur gauti knygą, kurios, kaip manei, niekada nerasi?

Kaip sakyta, internete yra visko po truputį, tad šimtuose tinklapių lengva pasiklysti ir nerasti, kur yra geriausia ir patikimiausia informacija. Todėl pateikiame įdomiausių lietuviškų – ir ne tik – svetainių sąrašą.

Žinoma, tai ne baigtinis sąrašas, jį neabejotinai papildys tavo paties paieškų rezultatai. Linkime smagiai praleisti laiką.

Informacija ir laikraščiai tinkle

www.abcnews.com
Visas naujausias žinias gausi vienu mygtuko bakstelėjimu. Angliškai.

www.lrytas.lt
Laikraštis „Lietuvos rytas".

www.kaunodiena.lt
Laikraštis „Kauno diena".

www.veidas.lt
Žurnalas „Veidas".

www.panele.lt
Žurnalas „Panelė".

www.flintas.lt
Žurnalas"Flintas".

Televizijos kanalai

www.lrtv.lt
Nacionalinis radijas ir TV.

www.tv3.lt
TV3 televizija.

www.lnk.lt
LNK televizija.

www.btv.lt
Baltijos TV.

www.manotv.lt
TV programos.

Privatūs radijo kanalai

www.m-1.lt
Radijas M1.

www.rc.lt
"Radiocentras".

www.laluna.lt
Radijas „LaLuna".

Dailė, literatūra ir tikslieji mokslai

www.loc.gov
Kongreso biblioteka Vašingtone: didžiausia pasaulyje interneto biblioteka.

www.amazon.com
Didžiausias kibernetinis knygynas; knygos į namus.

www.promo.net/pg
Gutenbergo projektas: pirmasis ir didžiausias viešosios nuosavybės tekstų rinkinys.

www.libis.lt
Bibliotekų integruota paieška.

www.lnb.lt
M. Mažvydo nacionalinė biblioteka.

Kinas, televizija, pramogos

www.filmai.lt
Filmai, kurie bus rodomi netrukus, su anonsais ir komentarais. Tikra pagalba, kai nori išsirinkti, į kokį filmą eiti.

www.movies.com
Įdomi JAV anonsų ir premjerų svetainė. Iš anksto sužinosi, ką gerokai vėliau matysime mes.

www.abc.com
Oficiali ABC, Amerikos TV kanalo, svetainė. Rasi savo mėgstamiausių serialų siužetus.

italy.imdb.com
Beveik visų Vakarų filmų siužetai, aktoriai, niekučiai, anonsai.

www.hollywood.com
Holivudo svetainė.

www.premieremag.com
Žymiausias Amerikos kino žurnalas.

www.x-files.com
Serialo „X-failai" svetainė.

Sportas

www.espn.com
Žymiausia ir lankomiausia svetainė pasaulyje. Visos naujausios sporto žinios ir rezultatai – nuo futbolo iki teniso, nuo krepšinio iki atletikos.

cbs.sportsline.com

Sporto svetainė, kurioje rasi naujausias dienos žinias.

www.fifa.com

Oficiali Tarptautinės futbolo federacijos svetainė.

www.iaaf.org

Tarptautinės atletikos federacijos svetainė.

www.ferrari.it

Oficiali Maranello trasos svetainė.

www.tin.it/rete

Viskas, ką norėtum sužinoti apie futbolą, bet nedrįsti paklausti.

www.nba.com

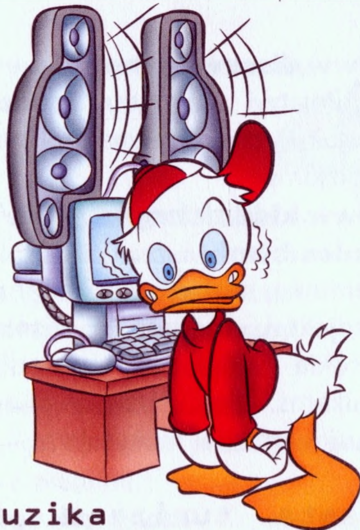
NBA svetainė.

skicentral.com

Svetainė, skirta slidinėjimui ir snieglentėms.

www.nfl.com

Oficiali populiariausios JAV sporto šakos – amerikietiškojo futbolo svetainė. Rezultatai, naujienos, komentarai, vaizdingiausios akimirkos.

Muzika

www.newmedia.it/musicopoli

Didžioji „kiber-plaza", skirta muzikai.

www.jazzcorner.com

Svetainė džiazo mėgėjams.

www.iuma.com

Didžiausi interneto muzikiniai archyvai.

Mokyklai

www.scuolaitalia.com

Viskas apie moksleivių pasaulį.

www.jaunimas.net/msdb

Moksleivių ir studentų darbų bazė.

www.collegenet.com

Amerikos universitetų pasaulio svetainė.

www.discovery.com
Informatyvi „Discovery Channel" svetainė – tiesiog būtina visokioms studijoms.

www.kidlink.org/english/index.html
Teminės diskusijos, kalbiniai projektai, meninė ir visokia kitokia veikla viso pasaulio vaikams. Yra vietos ir suaugusiesiems bei mokytojams.

Gamta, turizmas, ekologija

www.wttc.org
Europos Bendrijos turizmo svetainė.

www.greenpeace.it
Italijos „Greenpeace" svetainė.

www.lonelyplanet.com
Svarbiausia turizmui skirta svetainė.

www.italyguide.com
Informacija turistams apie Italiją.

www.nationalgeographic.com
Nacionalinės geografijos draugijos svetainė.

www.wwf.it
Oficiali Italijos „World Wildlife Foundation" svetainė.

www.animalnetwork.com
Visokie gyvūnai.

www.dvmnewsmagazine.com
Amerikos žurnalas apie gyvūnus.

Laisvalaikis, žaidimai, pramogos

www.disney.com
Oficiali Amerikos svetainė. Pradinis taškas stebuklingojo tariamojo Disnėjaus pasaulio tyrinėtojams.

www.disney.it
Oficialus Italijos puslapis. Rasi viską apie Disnėjaus personažus, leidinius ir dar daug daugiau.

www.topolino.it
Virtualus Ančiogalos miestas. Jame galėsi paplepėti su ančiuku Donaldu ir peliuku Mikiu.

www.disneyblast.it
Disnėjaus žaidimų ir pažinčių svetainė.

happypuppy.com
Mažų vaikų žaidimų svetainė.

faoschwarz.com
Didžiausios pasaulyje žaislų parduotuvės svetainė.

www.nintendo.com
Vien kompiuterinių žaidimų svetainė.

www.mindscape.com
Svetainė, iš kurios gali parsisiųsdinti kompiuterinių žaidimų, bet kurioje taip pat gali mankštinti ir treniruoti savo protą.

kidscom.com
Šaunus didžiulis tariamasis žaidimų kambarys.

www.cyberkids.com
Dar vienas adresas ieškantiems pramogų ir žaidimų.

www.troll.com
Gausiausia vaikiškų knygų svetainė JAV.

www.lego.com
Mėgstamiausio pasaulyje žaidimo svetainė.

www.internet-for-kids.com
Žaidimai, galvosūkiai, įdomios vietos ir idėjos jauniesiems interneto lankytojams.

www.jamz.com
Pokalbių kambarys, kuriame vaikai gali laisvai ir saugiai kalbėtis ir reikšti mintis.

www.gamecenter.com
Žaidimų puslapis.

Šiaip

www.microsoft.com
Didžiausio pasaulyje programinės įrangos gamintojo svetainė.

www.whitehouse.gov
Baltųjų rūmų svetainė.

www.cocacola.com
Mėgstamiausio pasaulyje gėrimo svetainė.

bigyellow.com
Amerikos Geltonieji puslapiai, labai išsamūs ir informatyvūs (nuo kelionių iki parduotuvių).

www.download.com
Turtingiausia svetainė, iš kurios gali parsisiųsdinti programinės įrangos.

www.zdnet.com/pcmag
Svarbiausias pasaulyje kompiuterių žurnalas.

www.internet.net
Didžiausia pasaulyje interneto parduotuvė.

www.geocities.com
Svetainė, kurioje gali susikurti savo puslapį.

www.hotmail.com
Svetainė, kurioje gali gauti asmeninį elektroninį paštą.

priedas

II

KIBERNETINĖS KAVINĖS

Vietos, kur, be pieno kokteilio ar limonado, gali mėgautis ir internetu.

Jei neturi kompiuterio ar negali patekti į internetą, vis tiek gali naršyti didįjį tinklą kibernetinėse kavinėse – viešosiose vietose, kurių klientai gali naudotis kompiuteriais už tinkamas kainas.

Jos labai panašios į kavines ar ledaines, bet užsakymai atnešami prie staliukų, ant kurių stovi kompiuteriai, įjungti į internetą (pusvalandis ryšio kainuoja maždaug tiek pat, kiek porcija ledų). Tai kibernetinės, arba interneto, kavinės. Jų skaičius taip sparčiai didėja, kad niekaip neįmanoma visų suminėti.

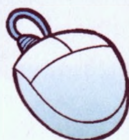
Kibernetinių kavinių beieškant

Nuolatos atsiranda vis naujų vietų, kuriose gali landžioti po internetą. Gali būti, kad jų jau yra ir tavo mieste. Jas rasi per paieškos sistemas su šiomis žodžių kombinacijomis:

cybercafe

cyber cafè

internet cafè

priedas

III

ŽODYNĖLIS

@ Eta – simbolis, naudojamas elektroninio pašto adresuose, nurodant, kas teikia interneto paslaugas. Adresas, kuriame yra @, yra elektroninio pašto adresas.

Registracija pas interneto paslaugų teikėją – priėjimo prie interneto sutartis tarp vartotojo ir teikėjo. Ji gali būti dviejų rūšių: pagal valandų skaičių arba nuolatiniu tarifu. Pirmuoju atveju teikėjas užtikrina vartotojui priėjimą prie interneto nustatytą valandų skaičių per metus (dažniausiai 200). Antruoju – vartotojas moka brangiau, tačiau gali naudotis internetu neribotą laiką. Abiem atvejais už telefoną reikia mokėti atskirai.

Priėjimas prie interneto – galimybė kompiuteriu prisijungti prie interneto. Tai pasiekiama kompiuterį per telefono liniją ir modemą sujungus su teikėjo serveriu, kuris yra lyg tiltas į visą interneto pasaulį. Kiekvienas vartotojas turi savo priėjimo „raktą", vadinamą *Account.*

Account – Tavo nuosavas įėjimo į internetą „raktas". Kiekvienas vartotojas turi turėti unikalų vartotojo vardą (tikrą ar išgalvotą) ir slaptažodį. Šie duomenys gaunami iš teikėjo, pasirašant sutartį.

Prisegtas failas – bet koks prie elektroninio pašto žinutės pridėtas failas. Kad jis būtų išsiųstas, iš anksto turi būti paverstas į tekstinius ženklus (raidinį–skaitmeninį kodą) su specialiais formatavimo kodais. Dažniausiai visus veiksmus automatiškai atlieka elektroninio pašto programa.

Applet – nedidelė komandų seka HTML kalba, kuria galima kurti „Java" taikomąsias programas, gražinančias tinklalapius interaktyviąja grafika (net animacija) ir garsais.

Archie – kas mėnesį atnaujinamos FTP svetainių rodyklės serveris.

Loginės funkcijos – funkcijos, nurodančios ryšius tarp objektų grupių. Dažniausiai vartojami operatoriai AND, OR ir NOT atitinkamai reiškia abiejų iš dviejų objektų pasirinkimą (Gufis ir Plutas), vieno iš dviejų objektų pasirinkimą (Gufis arba Plutas) ir objekto atsisakymą (ne Gufis). Šios funkcijos naudojamos sudėtingesnėse interneto paieškose.

Pokalbių grupė – dialogų grupė, dar vadinama kanalu, kurioje kalbama tam tikra tema. Interneto pokalbių kambarių temos skiriasi (pavyzdžiui, mokykla, draugai ir t.t.), todėl jie suskirstyti į kanalus. Lankydamasis pokalbių grupėje, kurioje kalbama tau įdomia tema, nepamiršk tinklo etiketo taisyklių.

Bps – bitai per sekundę. Prisijungimo prie interneto greitis ir modemo greičio matavimo vienetas. Šiandieninių modemų vidutinis greitis yra 33 600 bps.

Naršyklė/Voratinklio naršyklė – programa, leidžianti lengvai ir patogiai klajoti po internetą.

Pokalbiai – interneto dialogas tarp dviejų ir daugiau draugų, rašant ekrane arba bendraujant žodžiu.

Tankinimo formatas – taupant laiką ir mokesčius už telefoną, failai, siunčiami internetu (elektroniniu paštu arba FTP), „suspaudžiami", tai yra sumažinama jų apimtis. Yra kelios programos, sumažinančios failus, ir kiekviena veikia šiek tiek skirtingai. Todėl tankinimo formatas priklauso nuo to, kokia programa buvo panaudota failui suspausti. „Windows" pasaulyje dažniausiai naudojama programa Zip, sukurianti failus su plėtiniu „.zip", o „Macintosh" naudoja „StuffIt" – plėtinys „.sit".

Kibernetinis – būdvardis, nurodantis tariamąją interneto visatą. Paprastai nurodo daikto priklausymą internetui.

Kibernetinės kavinės – viešos vietos (dažniausiai kavinės arba ledainės), kuriose klientai už tinkamą kainą gali naudotis kompiuteriais, prijungtais prie interneto.

Kibernetinė erdvė – interneto pasaulis ir visa, kas jame yra.

DNS (Domeno vardų sistema) – kiekvienas prie interneto prijungtas kompiuteris privalo turėti numerį, vadinamą IP adresu. Tačiau įsiminti numerius daug sunkiau, negu įsiminti pavadinimus. DNS susieja pavadinimą (domeno vardą) su IP adresu, taigi tau užtenka įsidėmėti Disney.it vietoj 10 skaitmenų adreso.

Domeno vardas (Domain Name) – kiekvieno į internetą įjungto kompiuterio (mazgo) pavadinimas. Domeno vardas susietas su IP adresu.

Parsisiųsdinti – kitaip sakant, parsisiųsdinti iš tinklo. Tai failų perdavimo iš bet kurios interneto svetainės į tavo kompiuterį funkcija.

Elektroninis paštas – iki šiol laikomas didžiausiu interneto privalumu. Elektroniniu paštu gali siųsti laiškus iš vieno pasaulio krašto į kitą per keletą sekundžių, ir netgi pridėti prie jų failus su iliustracijomis, garsais, filmais, programomis ir t.t.

prisijungimo galimybės (jei turi priėjimą prie interneto mokykloje arba kibernetinėje kavinėje).

Emocijų ženklai (angliškai „Emoticons") – paveikslėliai iš raidžių ir klaviatūros ženklų, perduodantys jausmus elektroninio pašto žinutėse. Populiariausi – šypsena :–) ir liūdesys :–(.

Elektroninio pašto adresas – kiekvieno interneto vartotojo asmeninis elektroninio pašto adresas. Jis sudarytas iš trijų dalių: vardo (tikro arba išgalvoto), simbolio @, jungiančio kitas dvi dalis, ir teikėjo pavadinimo (pavyzdžiui, Donaldduck@topolino.it). Elektroninio pašto adresas yra kiekvieno naršytojo „pasas", be kurio daug kur neįmanoma patekti (pavyzdžiui, į kai kurias FTP svetaines). Elektroninio pašto adresas ir prisijungimo vardas bei slaptažodis niekaip nesusiję: gali turėti keletą adresų ir vieną slaptažodį bei vardą, arba turėti elektroninio pašto adresą be

Failas (kartais vadinamas rinkmena arba byla) – elektroninis dokumentas (tekstas, brėžinys, piešinys, garsas, filmas, programa). Bet kuris tavo kompiuterio failas gali keliauti internetu.

Nemokama programinė įranga – programos, kurias gali gauti internete nemokamai. Jei manai, kad jos tau reikalingos, gali jas nemokamai parsisiųsdinti į savo kompiuterį. Tuo šios programos ir skiriasi nuo sąlyginai nemokamų ir komercinių.

FTP (File Transfer Protocol) – protokolas, kuriuo galima gauti ir siųsti bylas. Tam reikalinga

programa, galinti naudoti FTP.
Internetas – didžiausias pasaulyje kompiuterinių programų (nemokamų, sąlyginai nemokamų ir komercinių) archyvas. Jis suskirstytas į šimtus „knygynų", vadinamų FTP svetainėmis. Kai kurios jų mokamos, bet daugelis – ne.

Katalogizuotos paieškos sistemos – tam tikros svetainės, rūšiuojančios interneto turinį pagal temas. Labai praverčia ieškant informacijos konkrečia tema.

HTML (Hyper Text Mark-up Language) – programavimo kalba, kuria informaciją galima skirstyti į grafinį formatą (kaip laikraščiuose), interaktyvias dalis ir hipertekstą. Dėl HTML plėtimosi šiandien, be tekstų ir paveikslų, galima pridėti ir garsų, filmų bei trimačius vaizdus. HTML puslapiai vadinami tinklapiais.

Tinklo adresas – svetainės arba tinklapio adresas (DNS). Pavyzdžiui, www.topolino.it

Internetininkas – paraidžiui, „tas, kuris naršo po internetą". Žiūrėk naršytojas.

Internautas – žr. naršytojas

Internetas – į pasaulinį tinklą sujungti vietiniai ir tolimesni tinklai. Internetas jungia beveik visus pasaulio kompiuterius, todėl jo vartotojai gauna begales informacijos. Ši informacija yra

sutvarkyta ir surūšiuota, todėl internetas visiems padeda bendrauti, studijuoti, mokytis ir linksmintis.

IP adresas – skaičių seka, nurodanti kiekvieną į internetą įjungtą kompiuterį. IP adresas sudarytas iš keturių skaičių grupių nuo 0 iki 255, todėl yra beveik keturi milijardai galimų adresų.

Hipertekstas (angliškai „Hypertext") – nenuoseklus, susmulkintas tekstas, tiesiogiai susietas su žodžiais ir sąvokomis. Knygas ir laikraščius skaitome iš eilės puslapį po puslapio, o internete galima sujungti vieną kurį žodį (dažniausiai pabrauktą) su kito puslapio turiniu, taigi paprasčiausiai bakstelėjęs pele tą žodį, iškart pateksi į kitą skiltį. Jei šis žodynėlis būtų hipertekstas, bakstelėjęs pele pabrauktą žodį, patektum į to žodžio paaiškinimą.

IRC (Internet Relay Chat) – sistema, padedanti kalbėtis tinkle su kitais žmonėmis, dalyvaujant pokalbių grupėse.

ISDN (Intergrated Services Digital Network) – skaitmeninis kompleksinių paslaugų tinklas. Labai greitas skaitmeninis ryšys, kuriuo galima perkelti duomenis, balsą ir faksogramas. Tai ne tas pats, kas įprastas telefono kabelis, nors ir panašu.

Java – „Sun Microsystems" programavimo kalba, kuria gali kurti mažas bibliotekėles, jungiančias animaciją, garsą ir interaktyviąsias tinklalapių dalis

(pavyzdžiui, interaktyviuosius žaidimus). Java bibliotekos matomos svetainėse, bet norint jomis naudotis, reikalinga speciali naršyklė.

Ryšys – bet koks interneto ryšys: tarp tinklapio ir tinklapio, tarp žodžio ir ištisos temos, tarp tinklapio adreso ir paties puslapio, tarp elektroninio pašto adreso ir elektroninio pašto programos, kuria laiškas parašytas. Ryšiai atsiranda per hipertekstą.

Darbo pradžia (login) – internete šis žodis reiškia „darbo pradžia". Pati procedūra priklauso nuo to, kokio tai darbo pradžia: jei tinkle – turi pateikti tam tikrą vartotojo vardą ir slaptažodį, jei FTP svetainėje ar tinklalapyje (pavyzdžiui, Disneyblast.com), gali tekti pateikti savo elektroninio pašto adresą.

Pašto dėžutė – interneto žargonu tai elektroninio pašto adreso sinonimas. Fiziškai ji yra tavo teikėjo serveryje, įjungta 24 valandas per parą (taigi gali siųsti žinutes bet kada). Vartotojas susijungia per specialią elektroninio pašto programą ir retkarčiais parsisiunčia gautą paštą ir išsiunčia savo žinutes. Ši sistema labai sumažina mokesčius už telefoną. Kai kurios pašto dėžutės programos net turi aplankus, kuriuose rūšiuojamas gautas paštas.

Elektroninio pašto sąrašas – prenumeratorių sąrašas. Jame pateikiami elektroninio pašto adresai tų, kuriems rūpi diskusija tam tikra tema. Principas čia panašus į naujienų grupės, tačiau viskas vyksta ne kurioje nors vienoje svetainėje, o diskusija išsiuntinėjama dalyviams elektroniniu paštu.

Modemas – anglų kalbos santrauka iš „moduliatorius" ir „demoduliatorius". Prietaisas, telefono linija sujungiantis tavo kompiuterį su internetu.

Paieškos sistema – speciali svetainė, ieškanti informacijos pagal tam tikrus žodžius. Labai praverčia, kai ieškai informacijos, žinodamas kokį nors temos pavadinimą.

Mud (**Multi User Dungeon**) – interneto vaidmenų žaidimas.

Daugialypė terpė – komunikacijos priemonė (pavyzdžiui, internetas), integruojanti įvairius informacijos perdavimo būdus – tekstus, iliustracijas, garsus ir filmus, neretai teikianti ir interaktyvaus bendravimo galimybių.

Tinklo galva – interneto ekspertas. Kas metai tokie ekspertai susirenka į penkių dienų milžinišką suvažiavimą Kalifornijoje.

Tinklo etiketas – rinkinys taisyklių, kaip elgtis tinkle, ypač bendraujant su kitais žmonėmis naujienų grupėse, elektroninio pašto sąrašuose ar pokalbių

grupėse. Dauguma taisyklių yra bendros ir paprastos, bet yra ir tokių, kurių reikia laikytis tik kai kuriose diskusijose. Visa tinklo etiketo esmė paprasta: niekada nepamiršk, kad prieš kompiuterį, prie kurio esi prisijungęs, sėdi kitas žmogus.

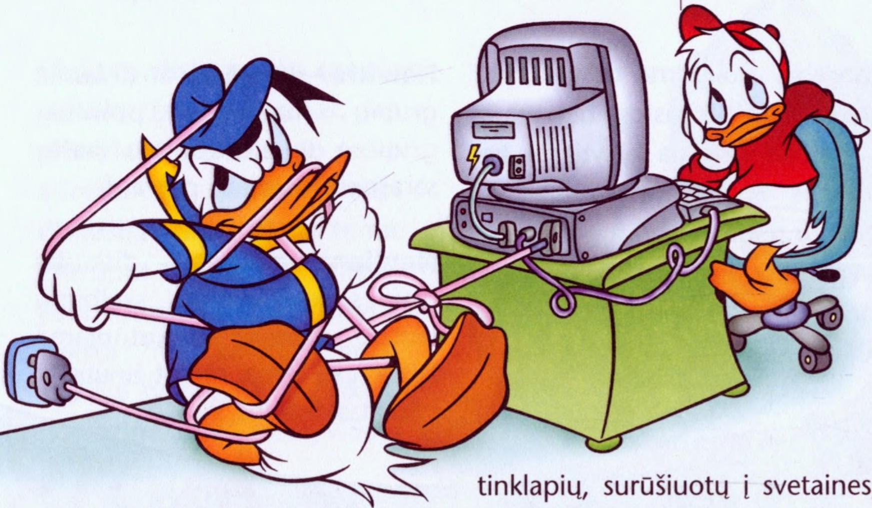
Newbie – interneto ar diskusijų grupių (naujienų, pokalbių grupėse ir elektroninio pašto sąrašuose) naujoko pravardė.

Naujienų grupės – diskusijų grupės, elektroninės skelbimų lentos, kuriose diskutuojama kokia nors tema, rašant žinutes ir į jas atsakinėjant.

Naršytojas (dar vadinamas internetininku, internautu) – kitaip sakant, tinklo pilietis. Taip vadinami visi, naršantys internetą. Naršytojo „pasas" – elektroninio pašto adresas.

Yra naujienų grupių visokiomis temomis, ir galima jose dalyvauti siunčiant elektroninio pašto žinutes. Internete yra naujienų grupių beveik visomis temomis (iš viso jų yra daugiau kaip 20000). Vienintelė sąlyga –

nepamiršti laikytis tinklo etiketo taisyklių. Naujienų grupių adresai skiriasi nuo tinklo ar FTP svetainių adresų, ir jiems skaityti reikalinga speciali programinė įranga.

Pseudonimas – interneto vartotojai gali pasirinkti tikrą arba išgalvotą vardą kaip vartotojo vardą ar elektroniniam paštui. Pseudonimai dažnai naudojami ir diskusijų grupėse (naujienų, pokalbių grupėse, elektroninio pašto sąrašuose).

Mazgas – taip vadinamas kiekvienas prie interneto prijungtas kompiuteris. Jis identifikuojamas pagal IP adresą (prie kurio pridedamas domeno vardas). Viename mazge gali būti daug tinklapių, surūšiuotų į svetaines, programų bibliotekų, surūšiuotų į FTP svetaines, naujienų, pokalbių grupės ir t.t.

Tinklapis – interneto puslapiai, kuriuose informacija pateikiama HTML formatu su grafiniais priedais (tekstais, iliustracijomis, garsais) ir interaktyviomis galimybėmis. Tinklapiai dažniausiai būna surūšiuoti į svetaines.

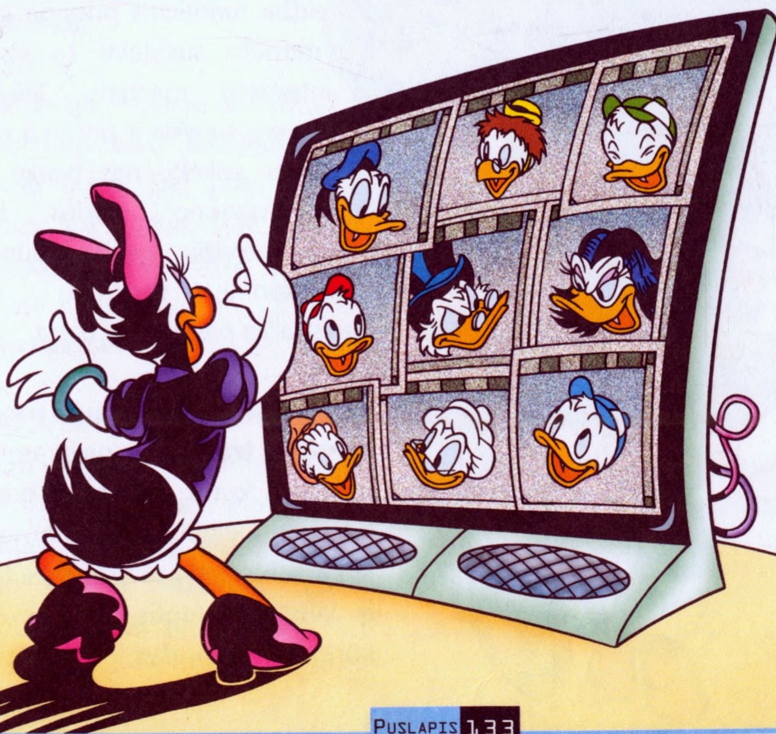
Programiniai priedai (Plug-in) – programų išplėtimas. Tai mažos pagalbinės programos, padidinančios pagrindinių programų, prie kurių jos prijungtos, galimybes. Dažniausiai naudoja-

mos, kai reikia padidinti tinklo naršyklių galimybes skaityti grafiką ir garsus.

Pašto prieiga (POP Account) – pašto adresas, vartotojo vardas ir slaptažodis. Su šia prieiga galima patikrinti, ar gavai naujų žinučių, siųsti savo žinutes, bet nepakanka jungtis prie interneto.

PPP Connection – vienas iš dviejų galimų ryšio tarp kompiuterio ir teikėjo būdų. PPP (Point to Point Protocol) yra veiksmingesnis ir naujoviškesnis ryšys nei SLIP.

Teikėjas – suteikia galimybę jungtis prie interneto. Dažniausiai tai firma, kuri, pasirašius sutartį, užtikrina tavo kompiuteriui galimybę naudotis visais interneto ištekliais per telefoną arba ISDN.

Reflektorius – serveris, skirtas prisijungti prie vaizdo konferencijų internete. Jose viskas labai panašu kaip pokalbių grupėse, tačiau galima matyti pašnekovą.

Voratinklis – keli kompiuteriai, sujungti vienas su kitu ir galintys keistis informacija. Esama vietinių tinklų, apribotų tam tikros geografinės teritorijos (pavyzdžiui, mokyklos); visuotinių tinklų, nepriklausomų nuo geografijos (pavyzdžiui, mokslinių tyrimų įstaigos), ir visų tinklų tinklo, arba interneto, jungiančio abi šias tinklų rūšis.

Serveris – interneto mazgas. Serveriai, labai galingi kompiuteriai, atlieka dvi pagrindines interneto funkcijas: pateikia informaciją, surūšiuotą į svetaines (tinklo, FTP ir t.t) ir leidžia turintiems priėjimą prie interneto susisiekti su visais interneto mazgais. Teikėjo serveris suteikia ir priėjimą prie paties teikėjo, nes tvarko jo prisijungimo vardus bei slaptažodžius, gauna ir siunčia elektroninį vartotojų (žr. Registracija pas teikėją) paštą.

Sąlyginai nemokama programinė įranga – programinė įranga, kurią galima gauti internete. Jeigu ji tau įdomi, gali ją parsisiųsdinti į savo kompiuterį ir laisvai naudotis. Tuo atveju kūrėjas paprašys nedidelės

kompensacijos. Tai nėra tas pats, kas nemokamos ar komercinės programos (už kurias reikia mokėti).

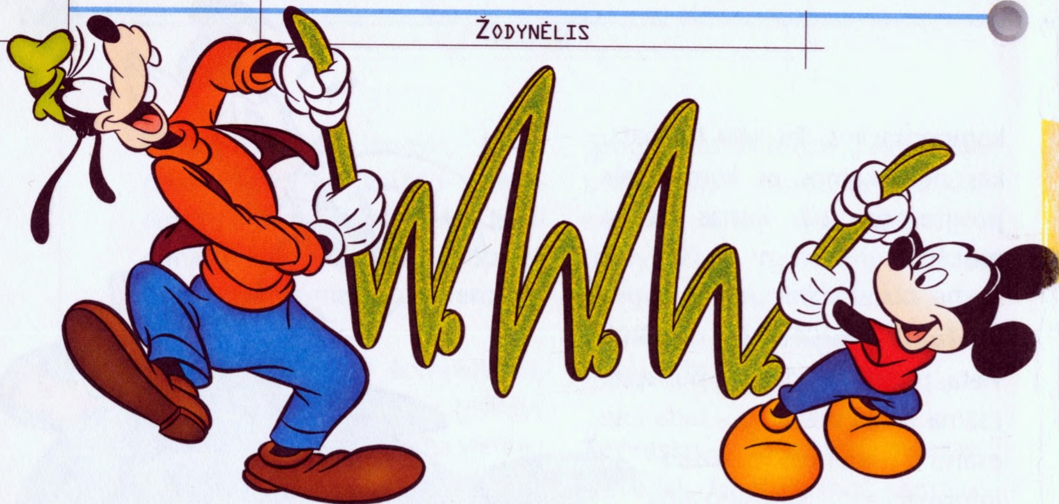
Svetainė – pagal adresą randama vieta, padalinta į daugelį puslapių. Esama tinklo svetainių – tada jose esanti vienos rūšies informacija surūšiuojama grafiškai (pavyzdžiui, Disney.it), arba FTP svetainių, kitaip sakant, į aplankus surūšiuotos programinės įrangos bibliotekų.

SLIP ryšys – vienas iš dviejų ryšio tarp tavo kompiuterio ir teikėjo būdų. Dar prieš kelerius metus SLIP (Serial Line Internet Protocol) buvo visiškai įprastas, tačiau dabar jį išstumia veiksmingesnis PPP.

SMTP(Simple Mail Transfer Protocol) – protokolas, pagal kurį siunčiamas elektroninis paštas. Teikėjas, apibrėžiamas kaip SMTP, rūpinasi pašto išsiuntimu. Tai priešingybė POP Account.

Spamavimas – netinkamų žinučių siuntinėjimas. Dažniausiai – vienos žinutės siuntimas daugeliui naujienų grupių, gerai nežinant, apie ką jose kalbama. Tai vienas iš šiurkščiausių tinklo etiketo pažeidimų.

Surfing – angliškas žodis, reiškiantis naršymą po internetą.

Tag – HTML formatavimo komanda, nurodanti informacijos skaidymą į puslapius.

TCP/IP layout – interneto protokolo TCP/IP parametrai, reikalingi susisiekti su teikėju ir būti prijungtam prie interneto. Paprastai įrašomi parametrai – IP adresas, domeno vardas ir ryšio būdas (PPP arba SLIP).

Telnet – protokolas, sujungiantis internetu du kompiuterius taip, kad žmogus, sėdintis prie pirmojo, gali dirbti su antru, lyg sėdėtų prie jo klaviatūros.

URL (Universal Research Locator) – interneto svetainės adresas, reikalingas naršyklei, kad ji galėtų susijungti su norimu tinklapiu.

Vartotojo vardas – interneto vartotojo tapatybės žodis (vardas gali būti tikras arba išgalvotas).

Pasaulinis voratinklis (dar rašoma WWW, Webas arba W3) – interneto dalis, kurioje informacija grafiškai surūšiuota į skirtingai suformatuotus puslapius (HTML). Voratinklis naršomas per hiperteksto ryšius (žr. hipertekstas): iš vieno puslapio eini į kitą, bakstelėdamas pele žodį ar simbolį.

Tūri kompiuterį? Jei ne, – ank
turėsi. Ir sužinosi, kad yra toks Int
Tad šliekis prie nardytojų po pasa
Sužinosi, kas yra FTP svetainės, elektroninis paštas, kaip naudotis naršyklėmis, praleisti laisvalaikį, išmoksi Interneto kalbą, pasisvečiuosi kibernetinėse kavinėse, paskaitysi komiksą "Kibernetiketą". Ši knyga atvers tau langą į žmonijos sukauptų žinių lobyną!

1320-12

EGMONT LIETUVA